

LANTBRUK & HÄSTGÅRD 2027

Gäller från 2027-01-01

INNEHÅLL

Några ord om din försäkring ... 3
Viktigt om din försäkring ... 3
Vad är lantbruksförsäkringen avsedd för ... 3
Villkoren är indelade i flera avsnitt ... 3
Ordlista ... 4
Vem svarar för försäkringsskyddet ... 4
Om skada inträffar ... 4
1. Uppgifter för förnyad försäkring ... 5
2. Egendomsförsäkring ... 5
2.1 Vem gäller försäkringen för ... 5
2.2 När gäller försäkringen ... 5
2.3 Var gäller försäkringen ... 5
2.4 Försäkrat intresse ... 6
2.5 Självrisk ... 6
2.5.1 Grundsjälvrisk ... 6
2.5.2 Tilläggssjälvrisk ... 6
2.5.3 Särskild självrisk ... 6
2.5.4 Skadegräns ... 6
2.5.5 Ingen självrisk ... 6
2.6 Försäkrad egendom ... 6
2.6.1 Försäkrad egendom som inte anges i försäkringsbrevet ... 7
2.6.2 Undantagen egendom ... 7
2.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp ... 7
2.7.1 Försäkringsform ... 7
2.7.2 Försäkringsbelopp ... 8
2.7.3 Säkerhetsföreskrifter Egendomsförsäkring ... 8
2.7.4 Elanläggning och revisionsbesiktning ... 10
2.8 Vad försäkringen gäller för ... 10
2.8.1 Brandförsäkring ... 10
2.8.2 Elfenomen* ... 14
2.8.3 Storm* eller hagel ... 15
2.8.4 Läckage ... 15
2.8.5 Stöld, skadegörelse eller tjuvslakt ... 17
2.8.6 Glasskada ... 19
2.8.7 Kollision, vältning, dikeskörning, påkörning, fastkörning och transportskada ... 20
2.8.8 Oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme ... 20
2.8.9 Snötryck* vid extrem väderlek ... 21
2.8.10 Allrisk och maskinförsäkring (särskilt avtal) ... 22
2.8.11 Djurförsäkring (sjuk- och olycksfallsförsäkring, särskilt avtal) ... 23
2.8.12 Försäkring för avelsoförmåga hos tjur (särskilt avtal) ... 25
2.8.13 Epidemiförsäkring (särskilt avtal) ... 26
2.8.14 Grödaförsäkring (särskilt avtal) ... 28
2.8.15 Träskadeinsektsförsäkring (särskilt avtal) ... 32
2.8.16 Biodling (särskilt avtal) ... 33
2.10 Åtgärder vid skada ... 33
2.11 Skadevärderingsregler ... 35
2.12 Skadeersättningsregler ... 43
3. Avbrottsförsäkring ... 46
3.1 Vem försäkringen gäller för ... 46
3.2 När försäkringen gäller ... 46
3.3 Försäkrat intresse ... 46
3.4 Avbrottsskada ... 46
3.5 Åtgärder vid skada ... 49
3.6 Skadevärderingsregler ... 49
3.7 Skadeersättningsregler ... 51
4. Ansvarsförsäkring ... 52
4.1 Vem gäller försäkringen för och försäkrad verksamhet ... 52
4.1.1 Övrigt ... 52
4.1.2 Undantag ... 52
4.2 När gäller försäkringen ... 52
4.3 Var gäller försäkringen ... 52
4.4 Försäkringsbelopp ... 52
4.4.1 Högsta ersättning ... 53
4.5 Självrisk ... 53
4.6 Vad gäller försäkringen för ... 54
4.7 Vad gäller försäkringen inte för ... 56
4.8 Föreskrifter ... 58
4.9 Åtgärder vid skada ... 59
4.10 Skadeersättning ... 60
4.11 Utökat skydd i ansvarsförsäkringen (särskilt avtal) ... 60
5. Rättsskyddsförsäkring ... 64
5.1 Vem gäller försäkringen för och försäkrad verksamhet ... 64
5.2 När gäller försäkringen ... 64
5.3 Var gäller försäkringen ... 65
5.4 Försäkringsbelopp ... 65
5.5 Självrisk ... 65
5.6 Vad försäkringen gäller för ... 66
5.7 Vad försäkringen inte gäller för ... 68
5.8 Åtgärder vid skada ... 71
5.8.1 Anmälan om skada ... 71
5.8.2 Val av ombud ... 71
5.8.3 Kostnadsräkning ... 71
5.9 Skadeersättning ... 71
6. Skogsförsäkring ... 72
6.1 Vem försäkringen gäller för ... 72
6.2 När försäkringen gäller ... 72
6.3 Var försäkringen gäller ... 72
6.3.1 På försäkringsstället ... 72
6.3.2 På annan plats ... 72
6.4 Försäkrat intresse ... 72
6.4.1 Begränsningar ... 72
6.5 Självrisk ... 73
6.6 Försäkrad egendom ... 73
6.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp ... 73
6.7.1 Försäkringsform ... 73
6.8 Vad försäkringen gäller för ... 73
6.9 Åtgärder vid skada ... 77
6.10 Skadeersättningsregler ... 78
7. Krisförsäkring ... 80
7.1. Vem försäkringen gäller för ... 80
7.2 Krisbehandling ... 80
8. Allmänna bestämmelser ... 81
8.1 Lagar ... 81
8.2 Avtalet och premiebetalning ... 81
8.3 Åtgärder vid skada ... 83
8.4 Nedsättning av försäkringsersättning ... 83
8.5 Gemensamt skadeanmälningsregister och Larmtjänst ... 85
8.6 Återkrav ... 85
8.7 Preskription ... 85
8.8 Betalning av försäkringsersättning samt ränta ... 85
8.9 Övergripande information över hur vi behandlar dina personuppgifter ... 86
8.10 Förmedlares medverkan ... 86
8.11 Allmänna undantag ... 86
8.12 Om du inte är nöjd ... 88
Trafikskadenämnden ... 88
Personförsäkringsnämnden ... 88
Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd ... 88
Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor ... 89
Allmänna reklamationsnämnden ... 89
Domstol ... 89
Konsumenternas Försäkringsbyrå ... 89
9. Definitioner ... 90

NÅGRA ORD OM DIN FÖRSÄKRING

Viktigt om din försäkring

Det är viktigt att du studerar dessa villkor samt ditt försäkringsbrev tillsammans med andra villkor som i vissa kan gälla för försäkringen. Vilka villkor som gäller för försäkringen framgår alltid av ditt försäkringsbrev. Då kan du avgöra vad som gäller för just din försäkring.

Ditt försäkringsbrev visar vilket skydd du har. Där finns bland annat uppgifter om försäkringsställe, vad som är försäkrat, försäkringens omfattning, försäkringstid, grundsjälvrisk*, vilka villkor som gäller för försäkringen, eventuell tilläggsförsäkring och försäkringsbelopp för den egendom som är försäkrad.

Det är viktigt att du tittar efter i försäkringsbrevet om allting stämmer med de verkliga förhållandena. Om något är fel bör du snarast kontakta oss för att inte riskera för hög premie eller reducerad eller utebliven ersättning vid en skada. Det är försäkringsbrevet som tillsammans med försäkringsvillkoren utgör avtalet mellan dig och oss.

Det är också mycket viktigt att du läser igenom och följer de säkerhetsföreskrifter som gäller för din försäkring. Om du inte följer dem kan den ersättning du annars skulle få vid en skada minskas eller i vissa fall helt bortfalla. Hur stor minskningen blir är beroende på skadans storlek och på vilken säkerhetsföreskrift du brutit mot.

8. Allmänna bestämmelser innehåller bestämmelser om bland annat

- försäkringstid och ändring av försäkringsvillkor,
- premiebetalning,
- uppsägning av försäkring,
- upplysningsplikt och riskökning,
- allmänna undantag,
- omprövning av beslut vid skada.

Vad är lantbruksförsäkringen avsedd för

Lantbruksförsäkringen är anpassad för lantbruksföretag där det t ex bedrivs jordbruk, skogsbruk, hästgårds- eller maskinstationsverksamhet för lantbruk. Den är även anpassad för mindre gårdar som endast är boende- eller fritidslantbruk eller endast ekonomibyggnader på småhusenhet t ex ekonomibyggnader som styckats av från jordbruksfastighet.

Den försäkrade verksamheten framgår av ditt försäkringsbrev. Även annan näringsverksamhet* (se 9. Definitioner) än lantbruksrörelse kan ingå i din försäkring enligt detta villkor, men observera att du måste teckna tillägg om den årliga bruttointäkten från annan näringsverksamhet* eller körning för annans räkning överstiger 2 prisbasbelopp*.

För bostadshus, fritidshus och personligt lösöre gäller andra försäkringsvillkor. Om du har din bil eller traktor försäkrad hos oss får du dessa försäkringar på separata försäkringsbrev och med speciella försäkringsvillkor.

Villkoren är indelade i flera avsnitt

I försäkringsbrevet framgår det vilka avsnitt (2 – 7 enligt nedan) som försäkringen omfattar.

1. Uppgifter för förnyad försäkring
2. Egendomsförsäkring – avser fast och lös egendom inom verksamheten
3. Avbrottsförsäkring – avbrott som är en följd av skada på egendom
4. Ansvarsförsäkring – försäkringsskydd vid skadeståndsskyldighet
5. Rättsskyddsförsäkring – ombuds- och rättegångskostnader i tvist, mål, ärende eller skattemål
6. Skogsförsäkring – två olika omfattningsalternativ finns; ingår endast om det särskilt framgår av försäkringsbrevet
7. Krisförsäkring
8. Allmänna bestämmelser
9. Definitioner – ordlista med ordförklaringar till ord markerade med asterisk (*) i villkoret.

Ordlista

Ibland kan det vara svårt att veta vad vi menar med vissa ord i villkorstexten. En del av dessa ord har vi markerat med en asterisk (*). Detta för att tala om att vi har beskrivit vad vi menar i slutet av villkoren, avsnitt 9. Definitioner.

Vem svarar för försäkringsskyddet

Det Dina-bolag vars namn och adress framgår av försäkringsbrevet svarar för försäkringsskyddet enligt avsnitt

- 2 Egendomsförsäkring
- 3 Avbrottsförsäkring
- 6 Skogsförsäkring.

Dina Försäkring AB, Box 2372, 103 18 Stockholm (org.nr 516401-8029) svarar för

- 4 Ansvarsförsäkring
- 5 Rättsskyddsförsäkring
- 7 Krisförsäkring.

Det Dina-bolag, som utfärdat försäkringen, är delägare i och ombud för Dina Försäkring AB. Dina Försäkring AB svarar för hela försäkringsskyddet när försäkringsstället ligger utanför det lokala försäkringsbolagets koncessionsområde. Detta är i så fall angivet i ditt försäkringsbrev.

Försäkringsskyddet för träskadeinsekter hanteras av det bolag som framgår av försäkringsbrevet.

När vi i dessa försäkringsvillkor skriver ”vi”, ”vår”, ”oss” eller ”bolaget” menar vi den som svarar för försäkringen.

Om skada inträffar

Så här ska du göra när det inträffar en skada.

- Du ska efter bästa förmåga begränsa skadan så att den inte utvecklar sig till något ännu värre.
- Ring till oss och berätta vad som hänt och vad som skadats.
- Du ska inte kasta eller avlägsna saker som skadats innan du talat med oss. Du ska heller inte sätta igång med reparation utöver nödvändiga akutåtgärder innan vi har givit klarsignal.

När skadan anmäls till oss är det viktigt att vi får så fullständiga uppgifter som möjligt om vad som skett och vad som är skadat. Då kan vi behandla skadan lättare och snabbare ge rätt ersättning.

Försäkringstagaren ska anmäla skada till oss så snart som möjligt. Enligt gällande försäkringspraxis är det den försäkrade som ska visa att en ersättningsbar skada föreligger.

1. UPPGIFTER FÖR FÖRNYAD FÖRSÄKRING

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren lämna uppgift om

- företagets omsättning för senaste räkenskapsår i annan näringsverksamhet* och vid körning för annans räkning,
- antal djur* i verksamheten,
- ny-, till- eller ombyggnad eller annan jämförlig förbättring av försäkrad byggnad*,
- investering* av övrig försäkrad egendom,
- antal hektar* vid ny- eller tillköp av åker eller produktiv skogsmark*,
- antal hektar* vid nytt- eller utökat arrende,
- om Grödaförsäkring (se 2.8.14) tecknats ska försäkringstagaren senast 31 maj varje år meddela sitt Dina-bolag om antalet hektar* som odlas inom respektive grödagrupp inte överensstämmer med uppgifterna i försäkringsbrevet.

2. EGENDOMSFÖRSÄKRING

Om det anges i försäkringsbrevet att egendomsförsäkring ingår, omfattar försäkringen skydd enligt detta avsnitt. Försäkring kan tecknas med alternativa skyddsnivåer:

- brandförsäkring enligt avsnitt 2.8.1
- grundförsäkring enligt avsnitt 2.8.1 till 2.8.9
- tilläggsförsäkringar t ex allrisk och maskinförsäkring enligt avsnitt 2.8.10
- djurförsäkring enligt avsnitt 2.8.11.

2.1 Vem gäller försäkringen för

Försäkringen gäller för:

- försäkringstagaren
- annan än försäkringstagaren
  - om denne är ägare av egendom som försäkringstagaren ansvarar för eller i avtal uttryckligen har åtagit sig att försäkra
  - om denne är arbetstagare och ägare av egendom som försäkringstagaren försäkrat förutsatt att ersättning inte kan erhållas från annan försäkring.

2.2 När gäller försäkringen

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden under förutsättning att försäkringsbolagets ansvar föreligger - se 8.2.5 Betalning av premie.

2.3 Var gäller försäkringen

Försäkringen gäller för försäkrad egendom inom det försäkringsställe som angetts i försäkringsbrevet. Försäkringen gäller också för försäkrad egendom på annan plats inom Norden*.

2.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer t ex genom att egendomen inte kan användas på beräknat sätt. Beträffande avbrottsförlust, se avsnitt 3. Avbrottsförsäkring.

Försäkringen gäller endast för det lagliga intresse som kan omfattas av försäkringen.

2.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet som den försäkrade får betala vid varje skadetillfälle.

Flera skador anses som en skada, om de uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle. Berörs olika villkorsavsnitt och med olika självrisker vid sådan skada, tillämpas endast en självrisk - den högsta.

Ska ersättning betalas genom denna försäkring och genom flera av dina försäkringar hos oss drar vi bara av en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet.

2.5.1 Grundsjälvrisk

Egendomsförsäkringen gäller med den grundsjälvrisk som anges i försäkringsbrevet.

2.5.2 Tilläggssjälvrisk

För vissa skadehändelser gäller tilläggssjälvrisk som då är beskriven under respektive avsnitt i villkoren. Tilläggssjälvrisken gäller utöver den självrisk som anges i försäkringsbrevet.

2.5.3 Särskild självrisk

För vissa skadehändelser gäller en särskild självrisk som då är beskriven under respektive avsnitt i villkoren. Särskild självrisk gäller i stället för den självrisk som anges på försäkringsbrevet. När självrisken som anges på försäkringsbrevet är högre än den särskilda självrisken gäller dock självrisken som anges på brevet. Ibland skrivs även den särskilda självrisken ut på försäkringsbrevet och i dessa fall är det den som gäller.

2.5.4 Skadegräns

För vissa skadehändelser gäller en skadegräns som anges i försäkringsbrevet.

2.5.5 Ingen självrisk

Om du utrustar egendom med spårsändare eller stöldskyddsmärkning som möjliggör att stulen egendom kan återfås så dras ingen självrisk på återställandekostnaden. Spårsändare ska vara i funktion och märkning t ex CEASAR eller annat bevis på märkning ska kunna visas upp vid skada.

2.6 Försäkrad egendom

Försäkrad egendom ska ha förvärvats lagligt med medel som förvärvats lagligt och omfattar endast sådan egendom som används i jord- och skogsbruksverksamhet och därmed sammanhängande annan näringsverksamhet* och som

- är angiven i försäkringsbrevet med objekttyp, eller
- finns angiven i avsnitt 2.6.1, eller
- tillkommit under försäkringsåret och tillhör objekttyp som är angiven i försäkringsbrevet, dock inte anskaffning av fastighet eller byggnad* utanför försäkringsstället.

2.6.1 Försäkrad egendom som inte anges i försäkringsbrevet

Försäkringen omfattar alltid följande egendom – utan att anges i försäkringsbrevet - intill angivna belopp:

1. markanläggningar och markinventarier* ..... 4 prisbasbelopp*
2. plansilo utan överbyggnad, gödselplatta, flytgödselbehållare, urinbrunn samtliga av betong samt fast monterad gödselpump. Dessa ska vara belägna utanför och betjänar försäkrad byggnad*..... fullvärde
3. obärgad gröda*
   a. Genom brand..... fullvärde
   b. Vid transport ..... fullvärde
4. annans egendom*..... 2 prisbasbelopp*
5. hästar.....1 prisbasbelopp*
6. arkivalier* ..... 2 prisbasbelopp*
7. arbetstagares egendom, för varje arbetstagare eller belopp enligt kollektivavtal .....0,2 prisbasbelopp*
8. pengar och värdehandlingar*
   a. förvarade i godkänt låst värdeskåp..... 2 prisbasbelopp*
   b. förvarade i låst brand* och dyrksäkert kassaskåp .....1 prisbasbelopp*
   c. förvarade på annat sätt.....0,2 prisbasbelopp*
   d. vid rån* eller överfall* ..... 2 prisbasbelopp*

2.6.2 Undantagen egendom

Följande egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet:

1. överbyggnad till flytgödselbehållare eller urinbrunn med täckning av presenning, plastduk eller gummiduk.
2. hästar utöver 1 prisbasbelopp* enligt ovan. För hästar gäller att om de anges med gemensamt försäkringsbelopp lämnas ersättning för skadebelopp* intill 1 prisbasbelopp* per häst. Undantaget tillämpas inte för häst som angivits med identitet och försäkringsbelopp på egen rad i försäkringsbrevet.
3. egendom hörande till vattenbruk (odling i vatten), vatten- eller vindkraftverk.
4. växthus och egendom däri.
5. motordrivna fordon* för vilka trafikskadelagen gäller eller registreringspliktigt släpfordon, ej heller motor- och segelbåtar eller luftfartyg.
6. produktiv skog, skogsmark* och skogsprodukter* (se 6. Skogsförsäkring).

2.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp

2.7.1 Försäkringsform

De försäkringsformer som förekommer är

- fullvärdesförsäkring*,
- förstariskförsäkring eller Högsta ersättning*.

Oavsett försäkringsform värderas skada enligt samma skadevärderingsregler.

Fullvärdeförsäkring innebär att det inte finns någon bestämd högsta ersättning* angiven i försäkringen medan i förstariskförsärsäkring begränsas ersättningen till det belopp som är angivet i försäkringsbrevet.

Vilken försäkringsform som gäller för de olika typerna av försäkrad egendom framgår av försäkringsbrevet eller av texten nedan.

2.7.1.1 Fullvärdesförsäkring*

Fullvärdesförsäkring* gäller för egendom för vilken detta angivits i försäkringsbrevet. Fullvärdesförsäkring* gäller dessutom alltid för plansilo mm samt obärgad gröda* enligt avsnitt 2.6.1.

2.7.1.2 Förstariskförsäkring eller Högsta ersättning

Förstarisk försäkring* eller Högsta ersättning* gäller för egendom för vilken detta angivits i försäkringsbrevet tillsammans med ett försäkringsbelopp. Förstariskförsäkring eller Högsta ersättning* gäller dessutom alltid för

- markanläggningar, markinventarier*.
- annans egendom*.
- varor* i annan näringsverksamhet*.
- arkivalier*.
- arbetstagares egendom.
- pengar och värdehandlingar*.

2.7.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som finna angivna i försäkringsbrevet eller i avsnitt 2.6.1 eller 2.8.11. För fullvärdesförsäkrad egendom anges inga försäkringsbelopp. Vid förstarisk försäkring* finns försäkringsbeloppen angivna antingen i försäkringsbrevet eller i detta försäkringsvillkor.

Det vid försäkringsårets början gällande försäkringsvärdet för egendomen anses vid varje tidpunkt därefter vara höjt med det belopp varmed egendomens värde ökat genom:

Investeringar

Samtliga investeringar som tillkommit under försäkringsåret ingår i försäkringen, dock inte anskaffning av ny fastighet eller ny byggnad* utanför försäkringsstället.

Anmärkning: Fastighet eller byggnad* utanför försäkringsstället måste anmälas till försäkringsbolaget för att ingå i försäkringen. Självgående skördemaskin måste vara särskilt angiven i försäkringsbrevet för att den nya ska omfattas av investeringsskyddet.

Prisändringar

Prisändring enligt tillämpliga index för lantbruksnäringen.

2.7.3 Säkerhetsföreskrifter Egendomsförsäkring

En säkerhetsföreskrift är en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada. Den kan också vara en föreskrift om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att säkerhetsföreskrifter följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga arbetstagare* hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitats av den försäkrade.

Har säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag från den ersättning som annars skulle ha utbetalts enligt nedan. Avdraget kan minskas om särskilda skäl kan anses föreligga med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Avdrag görs inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften iakttagits,
- om den som haft att tillse att föreskriften iakttogs inte kan lastas för att den åsidosatts.

Råd och anvisningar om hur skada genom brand*, explosion*, elfenomen* och åska m.m. förebyggs och begränsas har utarbetats av Lantbrukets Brandskyddskommitté (LBK). LBK:s rekommendationer finns hos https://www.brandskydds-foreningen.se/lbk/ men kan också beställas från ditt Dina-bolag.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Allmänna säkerhetsföreskrifter

De försäkrade ska iaktta de föreskrifter eller anvisningar som:

- anges i försäkringsbrevet
- meddelas av tillverkare, leverantör, besiktningsman, försäkringsbolagets representant, veterinär* eller motsvarande.
- meddelas av myndighet
- anges i lag eller förordning om
  - brandfarliga varor*
  - explosiva varor*
  - djurskydd
  - elektrisk starkströmsanläggning
  - hälso- och miljöfarliga varor*
  - skydd mot olyckor
  - vägtrafik
- anges av Lantbrukets brandskyddskommitté, LBK
  - Vid nybyggnation, nyinstallation eller utbyte av inredning eller utbyte av byggnadsinventarier* ska den försäkrade iaktta samtliga föreskrifter och rekommendationer som utarbetats av LBK.
  - LBK:s rekommendationer för förvaring, uppställning, laddning och hantering av fordon, bränsle, batterier, utrustning och inventarier ska följas.

Egendom ska underhållas och handhas så att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras och skäliga åtgärder ska vidtas för att därigenom förhindra skada. Exempelvis ska försäkrad utföra skötsel, underhåll, service och tillsyn i rimlig omfattning. Drift, handhavande och annan användning ska ske på ett riktigt sätt.

När den försäkrade eller dennes arbetstagare borde inse att skada med stor sannolikhet ska komma att inträffa ska skäliga åtgärder vidtas för att förhindra skada. Fordon och utrustning får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning på egendomen.

Byggnad*, byggnadsdel* och installation ska vara utförda enligt de byggregler som gällde vid tiden för reparation eller uppförande.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrift om underhåll och handhavande inte följts kan ersättningen sättas ned så mycket att ingen ersättning lämnas.

Har övriga säkerhetsföreskrifter inte följts görs ett avdrag med 20 % av den ersättning som annars skulle ha utbetalts, dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*.

Vid allvarligt åsidosättande kan ersättningen sättas ned så mycket att ingen ersättning lämnas.

Observera att det också finns säkerhetsföreskrifter vid respektive skademoment som kan medföra andra nivåer av nedsättningar.

2.7.4 Elanläggning och revisionsbesiktning

Elanläggningar ska uppfylla i Sverige gällande starkströmsföreskrifter (Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter) och LBK:s rekommendationer. Elinstallationsarbete får endast utövas av behörig elinstallatör eller av honom anställd yrkesman.

Av försäkringsbrevet framgår om gården ska revisionsbesiktigas.

Elektrisk starkströmsanläggning inom ekonomibyggnad ska revisionsbesiktigas på försäkringstagarens bekostnad. Besiktningen ska utföras av besiktningsman som godkänts av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd (www.elektriskanamnden.nu) eller av bolaget.

Revisionsbesiktning ska ske minst vart tredje år. Vid revisionsbesiktning gjorda anmärkningar ska åtgärdas av behörig person den tidsperiod som anges i besiktningsprotokollet. Intyg om utförd besiktning, gjorda anmärkningar och vidtagna åtgärder ska av försäkringstagaren visas upp för bolagets representanter på begäran.

2.8 Vad försäkringen gäller för

Om inget annat står angivet i försäkringsbrevet gäller försäkringen som grundförsäkring med omfattning enligt samtliga avsnitt 2.8.1 till 2.8.9 nedan.

Om det är angivet i försäkringsbrevet, för hela försäkringen eller för vissa objekt, gäller försäkringen som brandförsäkring med omfattning enligt avsnitt 2.8.1 nedan.

För vissa objekt kan grundförsäkringen (avsnitt 2.8.1 till 2.8.9) nedan kompletteras med allriskförsäkring enligt avsnitt 2.8.10. För vissa djurslag kan grundförsäkringen kompletteras med djurförsäkring enligt avsnitt 2.8.11, epidemiförsäkring enligt avsnitt 2.8.13, Mjölkavbrottsförsäkring enligt avsnitt 3.4.2 och/eller Försäkring för avelsoförmåga hos tjur enligt avsnitt 2.8.12. Tillägget ska i så fall finnas angivet för det speciella objektet i försäkringsbrevet.

Anmärkning: För egendom hänförlig till objekttypen annans egendom* gäller försäkringen med samma omfattning som för egen egendom.

2.8.1 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelser enligt avsnitten 2.8.1.1 – 2.8.1.4.

2.8.1.1 Brand

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom

- brand*
- explosion*
- åskslag.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- skada genom explosion*
  - orsakat av/genom sprängningsarbete
  - på motor*, ljuddämpare, däck eller slangar genom explosion* i någon av dessa.
- Skada genom åskslag som
  - orsakar avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme (se 2.8.8)
  - leder till skada på egendom i kyl- eller frysenhet (se 2.8.8)
  - orsakar/skada genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning (se 2.8.4)
- skada på produkt genom brand*, när skadan uppstått till följd av att produkten självantänt.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

- Brandsläckningsutrustning ska finnas i den utsträckning det anges av försäkringsbolaget och i LBK-pärmen, flik 10. Brandsläckningsutrustningen ska hållas i funktionsdugligt skick.
- Brandlarm och brandvarningssystem ska finnas i den utsträckning som anges av försäkringsbolaget och enligt anvisningarna i LBK. Provning samt drift och skötsel av anläggningen ska utföras enligt tillverkarens anvisningar. Anteckningar om detta ska göras i en särskild driftsjournal, som ska visas upp vid besiktning eller skada.
- Om krav på brandsektionering föreligger eller om premierabatt lämnats för brandsektionering ska branddörr, brandlucka eller annan liknande sektionering alltid vara stängd under tider då inte någon person arbetar i byggnaden nära brand- sektioneringen. Brandsektioneringar, samt dörrar och luckor ska kontinuerligt underhållas och alltid vara i fullt funktionsdugligt skick.
- Öppen eld eller annan brandfarlig verksamhet får ej handhas på sådant sätt att brand* kan uppstå. Marschall får tex. inte användas närmare än 15 meter från byggnad eller andra lättantändliga ämnen. Öppen eld får inte förekomma i djurstall eller annat utrymme med brännbart material* eller lättantändliga ämnen. Se LBK-pärmen flik 9.
- Bränning/eldning får inte förekomma närmare än 75 meter från byggnad samt endast enligt myndigheternas anvisningar. LBK:s rekommendationer i flik 9 ska följas.
- Upplag av lättantändliga ämnen eller produkter får inte finnas närmare än 15 meter från byggnad*.
- Upptining med elström får utföras endast av behörig elinstallatör. Svetslåga, blåslampa, varmluftspistol eller dylikt får inte användas.
- Uppvärmnings- och torkanläggning samt hetvattentvätt ska anordnas enligt anvisningarna i LBK*:s rekommendation 4.
- Rökning av tobak eller liknande preparat får inte ske
    - i djurstall
    - i lokal med brännbart material* eller lättantändliga ämnen, eller i andra lokaler där brandskada på grund av tobaksrökning kan uppstå
    - vid upplag med brännbart material*, lättantändliga ämnen eller annat som kan antändas av tobaksrökning.
- Heta arbeten ska alltid utföras enligt anvisningarna i LBK-pärmens flik 7.
  Med brandfarliga heta arbeten avses arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning. Exempel på sådant arbete är svetsning och skärning med el eller gas, lödning, bearbetning med snabbgående verktyg som slipning eller skärning med rondell eller kapning (metall) med tigersåg. Varmhästskoslagning, hornbränning samt upptining med varmluftspistol, blåslampa, svetslåga eller dylikt räknas som brandfarliga heta arbeten.
- Servicemontörer och andra entreprenörer som utför brandfarliga heta arbeten på en gård måste ha giltigt certifikat för Heta arbeten.
- Datorutrustning, larm och annan elektronisk utrustning ska skyddas mot skador som kan uppstå genom strömavbrott, överspänning och andra variationer i nätspänningen enligt LBK-pärmen flik 5. Skydd ska vara fackmannamässigt installerat.
- Reservdelar till datorer och annan elektronisk utrustning som används i djurhållning ska finnas eller kunna skaffas fram inom 24 timmar.
- Säkerhetskopior på känslig datainformation och programvara ska förvaras på sådant sätt att inte originalexemplaret och installerade program kan skadas vid samma tillfälle. Säkerhetskopior ska framställas tillräckligt ofta i förhållande till ändringar i informationen.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrift inte följts görs ett avdrag med 20 % av den ersättning som annars skulle ha utbetalts, dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*.

Har säkerhetsföreskrift för heta arbeten inte följts sätts ersättningen ned med 30 % av den ersättning som annars skulle ha utbetalts, dock med lägst ett och högst 10 prisbasbelopp*.

Vid allvarligt åsidosättande kan ersättningen sättas ned så mycket att ingen ersättning lämnas.

Har säkerhetsföreskrifter inte följts för datorutrustning, annan elektronisk utrustning och datainformation görs avdrag motsvarande den merkostnad som uppstått till följd av att föreskriften inte följts.

2.8.1.2 Naturskador eller dammgenombrott

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom

- ras - varmed förstås att jordmassor, klippblock eller stenar kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv*
- vulkanutbrott.
- översvämning på byggnad* och egendom däri, markanläggningar* och markinventarier*. Med översvämning förstås skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm nederbörd per dygn), snösmältning eller stigande sjö eller vattendrag. För översvämning i byggnad* ska vatten strömma från markytan direkt in i byggnad* eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.
- genombrott av vattendamm, se dock högsta ersättning nedan.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- Skada genom ras om skadan orsakats av
  - enbart sättning i mark eller grund
  - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete
  - uppläggning av jord- eller stenmassor eller gruvdrift
  - vatten- eller vågerosion.
- skada vars uppkomst eller omfattning påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller felaktigt material, eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn.
- skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller består i skada på förbrukningsmaterial
- skada på obärgad gröda*
- skada på utomhus förvarade lantbruksprodukter*
- skada på båthus, sjöbod, brygga, tält, vindskydd eller annan täckningsanordning samt egendom däri.

Tilläggssjälvrisk

Vid skada genom översvämning är tilläggssjälvrisken 40 % av prisbasbeloppet.

Högsta ersättning

Högsta ersättning* vid skada som direkt eller indirekt orsakas av dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elkraftproduktion är för

- lös egendom i försäkrad byggnad* ett prisbasbelopp*.
- försäkrade byggnader två prisbasbelopp* för samtliga byggnader.

Ingen ersättning lämnas enligt 3 Avbrottsförsäkring

Högsta ersättning* för andra naturskador och dammgenombrott är 150 prisbasbelopp* för

- egendomsskador och
- därav föranledda skador enligt avsnitt 3. Avbrottsförsäkring.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

När uppenbar risk för dammgenombrott, översvämning, jordskred, jordras eller annan naturskada befaras föreligga ska den försäkrade anmäla detta till bolaget, samt anlita geoteknisk expertis för nödvändiga skyddsåtgärder.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrift inte följts och om det kan antas att detta varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle ha betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

2.8.1.3 Sotutströmning

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad, om utströmningen är plötslig och oförutsedd och uppstår i samband med eldning.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Brandförsäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rökkanals mynning (skorsten) eller från byggtork.

2.8.1.4 Frätande gas

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildas vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

2.8.1.5 Luftfartyg

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom luftfartyg som störtar eller genom föremål som faller ned från luftfartyg.

2.8.1.6 Cisternläckage

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada på mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde genom oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare samt för förmögenhetsförlust som är en direkt följd av skadan.

Tilläggssjälvrisk

Tilläggssjälvrisken är 40 % av prisbasbeloppet.

Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet är 25 prisbasbelopp*.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

- Cistern ska uppfylla vad som sägs i förordningen om brandfarliga vätskor inklusive gällande tillämpningsföreskrifter.
- Cistern ska vara försedd med elektroniskt överfyllnadsskydd.
- Om cistern är placerad på golv får golvet inte vara försett med golvbrunn som leder till avlopp för vatten.
- Besiktning av cistern för brandfarliga vätskor med tillhörande utrustning och skyddsanordningar ska utföras av sakkunnig person dels när den tas i bruk dels därefter vart 12:e år. Den sakkunnige ska vara auktoriserad av SWEDAC (Styrelsen för teknisk ackreditering) eller annan behörig myndighet. Intyg över utförd besiktning ska av försäkringstagaren visas för bolagets representant vid skada eller annars på begäran.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Om inte säkerhetsföreskrifter är uppfyllda görs nedsättning med 20 % av skadebeloppet, dock lägst 40 % av prisbasbeloppet.

2.8.2 Elfenomen*

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom elfenomen* som inträffar på elektrisk utrustning inom försäkringsstället och leder till fysisk skada på djur eller installation.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- skada på självgående maskin eller annan lantbruksinventarie, annat än skada på kablar genom kortslutning samt direkt följdskada* av detta på elektriska komponenter
- skada som orsakats på grund av att enbart säkring löst ut
- skada genom avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme (se 2.8.8)
- egendom i kyl- eller frysenhet (se 2.8.8)
- skada genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning (se 2.8.4).

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Datorutrustning, larm och annan elektronisk utrustning ska skyddas mot skador som kan uppstå genom strömavbrott, överspänning och andra variationer i nätspänningen enligt LBK-pärmen flik 5. Skydd ska vara fackmannamässigt installerat.

Reservdelar till datorer och annan elektronisk utrustning som används i djurhållning ska finnas eller kunna skaffas fram inom 24 timmar.

Säkerhetskopior på känslig datainformation och programvara ska förvaras på sådant sätt att inte originalexemplaret och installerade program kan skadas vid samma tillfälle. Säkerhetskopior ska framställas tillräckligt ofta i förhållande till ändringar i informationen.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrifter inte följts görs avdrag motsvarande den merkostnad som uppstått till följd av att föreskriften inte följts.

2.8.3 Storm* eller hagel

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom storm* eller genom hagel.

Med skada genom storm* avses skada som orsakas av att egendomen

- i samband med storm* utsätts för vindtryck (även undertryck) och därvid rycks loss eller bryts sönder
- träffas av föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig eller skadas av nederbörd eller kyla om denna står i direkt samband med och är en oundviklig följd av en ersättningsbar skada enligt ovan.
- träffas av träd eller flaggstång även vid lägre vindstyrka.

Med skada genom hagel avses skada som orsakas av att egendomen slås sönder av hagel.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- skada genom isskruvning
- skada på revetering, puts eller skorstensbeklädnad av annan orsak än föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig
- skada på båthus, sjöbod, brygga, tält, vindskydd eller annan täckningsanordning eller däri befintlig egendom
- skadan vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, felaktig konstruktion, ingrepp i bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. Vid tillämpning av detta undantag för byggnad*, byggnadsinventarie eller markanläggning* gäller försäkringen inte heller för skada på däri befintlig egendom
- på obärgad gröda*
- på utomhus förvarade lantbruksprodukter*.

Särskild självrisk

Särskilda självrisken är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 50 % av prisbasbeloppet och högst fem prisbasbelopp*, vid stormskada

- på byggnad* som inte omsluts av hela och täta väggar och tak samt egendom i sådan byggnad*.
- på fristående solcellsanläggning.

2.8.4 Läckage

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten – dock inte vattenånga – från installation.
- vattenånga, olja eller annan vätska från installation för lokaluppvärmning
- vatten från inomhus beläget utrymme som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med isolering avsedd att förhindra utströmning
- vatten från grundvattengrop vid plötsligt och oförutsett fel på pumpmaskineri eller vid strömavbrott
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning vid strömavbrott eller fel på anläggningen.

Lokalisering och friläggning

Vid skada som försäkringen gäller för ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom försäkrad byggnad* för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande* efter sådan reparation ersätts.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- kostnad för reparation av det fel som orsakat skadan,
- skada på den installation varifrån utströmningen skett,
- skada genom utströmning från invändig installation för regn- eller smältvatten, som inte fyller de krav som ställs på avloppssystem,
- skada genom utströmning från dräneringssystem, rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör, parkeringsdäck eller altan,
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad* ur avloppsledning, se dock 2.8.1.2 Naturskador,
- skada på det ytskikt inklusive tätskikt och dess anslutning till installation eller annan byggnadsdel*, genom vilket läckage uppstått och som orsakats av att tätskiktet var bristfälligt,
- kostnad för vätska, ånga eller kylmedium som strömmat ut,
- skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen skett under den tid försäkringen varit i kraft,
- skada på egendom förvarad i kyl- eller frysanläggning genom utströmning av vätska eller kylmedel vid strömavbrott eller fel på anläggningen (se 2.8.8).
- skada genom utströmning från installation som inte provats och godkänts i vedertagen ordning
- skada genom utströmning från våtrum* som inte uppfyller den byggnorm och de branschregler som gällde vid installations-, reparations-, renoverings- eller byggnadstillfället. Med byggnorm avses de regelverk som vid tiden för utförandet var gällande, exempelvis Svensk Byggnorm (SBN), Boverkets Byggregler (BBR) och branschregler.

Tilläggssjälvrisk

Tilläggssjälvrisken är 50 % av prisbasbeloppet, vid skada på försäkrad byggnad* genom läckage

- från skikt avsett att förhindra utströmning, exempelvis våtrumsisolering eller kakelbeklädnad, med anslutningar och genomföringar,
- från installation, isolering eller kylanläggning, om läckaget orsakats av
  - åldersförändring, exempelvis korrosion eller förslitning,
  - eftersatt underhåll eller bristfälligt utförande.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

För att förhindra frysning i ouppvärmda hus ska alla ledningar och behållare tömmas på vatten. Det vatten som blir kvar ska antifrysbehandlas. Om huset är uppvärmt måste du se till att värmen är tillräcklig för att förhindra frysning.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrift för att förhindra frysning inte följts görs normalt nedsättning med 50%. Vid allvarligt åsidosättande kan ersättningen sättas ned så mycket att ingen ersättning lämnas.

2.8.5 Stöld, skadegörelse eller tjuvslakt

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom

- stöld
- uppsåtlig skadegörelse
- tjuvslakt.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- skada som är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet
- Stöld av nycklar om denna inte skett genom inbrott eller rån*
- Obärgad gröda*
- Skada orsakad av djur.

Högsta ersättning

Vid stöld av nycklar är högsta ersättning* ett prisbasbelopp* per försäkringsställe.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

All egendom ska förvaras i låst byggnad* eller låst lokal i byggnad*. Förvaring i låst eller olåst fordonshytt betraktas inte som byggnad* eller lokal i byggnad*.

Se även stöldskydd – förebyggande information på www.dina.se

Omslutningsyta

Försäkringslokals omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr- och fönsterenhet mm) ska – såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås- och reglingsanordningar – i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförande av stöldgods.

Dörrenhet (dörr, port, lucka)

Dörr, port och lucka i omslutningsyta ska vara godkänd samt låst med godkänd låsenhet. För godkända pardörrar gäller dessutom att den inaktiva dörren ska vara reglad upp- och nedtill med godkända kantreglar, godkänd spanjolett eller likvärdigt sätt.

Med godkänt lås avses:

- certifierat instickslås och slutbleck som uppfyller fodringarna i svensk standard SS 3522 lägst klass 3.
- certifierat hänglås med beslag eller certifierad låsbom. Lås och beslag ska på dörrens insida vara lägst klass 3 eller lägst klass 3 på utsidan enligt fordringarna för hänglås och hänglåsbeslag i Svenska Stöldskyddsföreningens norm SSFN 014 och SSF 018.
- invändig stålbom av plattjärn minst 8 x 50 mm som låses med hänglås certifierat enligt Svenska Stöldskyddsföreningens norm för hänglås SSFN 014 klass 3.

Dörrenhet anses inte vara låst om nyckel har lämnats kvar i låset. Låset ska från båda sidor av dörren endast kunna öppnas med nyckel. Låsenhet ska vara fastsatt på ett säkert sätt enligt tillverkarens anvisningar.

Fönster

Öppningsbart fönster i omslutningsyta (även i dörr, port, lucka) ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får vara öppet om det är spärrat av stoppbom eller har inkrypningsskydd.

Hela enheten och ingående komponenter ska, för såväl fasta fönsterpartier som öppningsbara fönster, vara så utförda att de inte utan avsevärd svårighet kan demonteras från utsidan (angreppssidan).

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska ha inkrypningsskydd.

Cistern

På cistern förvarad utomhus ska påfyllnings- och tappningsanordningar samt andra öppningar ska vara försedda med låsanordning som lägst motsvarar beslag och hänglås klass 3.

Solceller på mark

Solcellspaneler och växelriktare ska skyddas enligt skyddsklass områdesskydd eller med larmslinga samt envägsskruv.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrifterna för stöldskydd av egendom inte följts kan ersättningen sättas ned med 10 % av ett prisbasbelopp*. Den särskilda påföljden tillämpas inte vid stöld av eller skadegörelse på djur.

Har säkerhetsföreskrifterna för stöldskydd av egendom inte följts vid stöld av attraktiv egendom* kan ersättningen sättas ned med 20 % av ett prisbasbelopp*. Med attraktiv egendom* avses: Verkstadsutrustning, drivmedel, bekämpningsmedel, hästutrustning, motorsåg, röjsåg, dator, navigerings- och mätutrustning, solceller på mark, växelriktare och batterier.

2.8.6 Glasskada

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom bräck eller sönderslagning på följande egendom

- glas i inredning
- glas i självgående maskin
- glas i fönster eller dörr
- i egen försäkrad byggnad*
- i hyrd eller arrenderad lokal eller byggnad* om försäkringstagaren enligt kontrakt är skyldig att svara för skadan.

Försäkringen gäller också för skada genom sådan plötslig yttre påverkan att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Med glas jämställs här plastmaterial såsom material av polykarbonat, akrylplast eller liknande material som används i stället för glas.

Försäkringen gäller även för skada till följd av att glas i fönster eller dörrar bräcks eller slås sönder.

Behandlat glas

Vid glasskada som försäkringen gäller för ersätts även målning, etsning, blästring på glas, larmfolie eller ingjuten larmtråd liksom plastfilm som glaset belagts med.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Glasförsäkringen gäller inte för

- glas i växthus
- glas som inte är monterat på därför avsedd plats
- skada genom sprängningsarbete
- skada som orsakats av att glaset målas, etsas, blästras eller beläggs med plastfilm
- skada på glas, skylt eller markis i byggnad* under uppförande, ombyggnad eller tillbyggnad, om skadan uppkommit i samband med sådan åtgärd
- genom kollision, påkörning, vältning eller dikeskörning (se 2.8.7).

Högsta ersättning

Högsta ersättning* vid annan skada än skada genom storm* är ett prisbasbelopp*, såvida inte annat anges i försäkringsbrevet.

2.8.7 Kollision, vältning, dikeskörning, påkörning, fastkörning och transportskada

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för

- skada genom kollision, vältning, dikeskörning, påkörning eller att främmande föremål kommer in i maskinen.
- skada på transporterad egendom med försäkringstagarens egna transportmedel – även med hyrda, leasade eller lånade – genom samma skadehändelser som ovan.
- plötslig och oförutsedd skada på egen egendom vid lastning och lossning i samband med transport.
- bärgning av lantbruksinventarier eller självgående maskin vid fastkörning utomhus även i fall då försäkrad egendom inte har skadats. Högsta ersättningsbelopp för bärgning är egendomens marknadsvärde* vid skadetillfället.

Anmärkning: Skada på transporterad egendom gäller endast i den mån försäkringstagaren står faran för egendomen och ersättning inte kan erhållas genom annan försäkring.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte

- för skada vid yrkesmässig transportverksamhet, exempelvis åkeriverksamhet
- för skada genom av annan än försäkringstagaren företagen yrkesmässig transport
- för den del av skadan som kan ersättas enligt trafikskadelagen
- i den mån skadan kan ersättas genom annan försäkring.
- för skada på andra motordrivna fordon* än självgående maskin
- för skada på eller av drönare* vid flygning.

Tilläggssjälvrisk

Vid skada på egen egendom som blir påkört med eget fordon är tilläggssjälvrisken är 40 % av prisbasbeloppet.

Särskild självrisk

Vid skada på maskin om skadan

- uppkommit genom påkörning av föremål under arbete på fält eller i skog eller när maskinen på annan plats utför arbetsmoment eller
- orsakats av främmande föremål som kommit in i maskinen

gäller den särskilda självrisk som framgår av försäkringsbrevet. Den särskilda självrisken tillämpas inte vid kollision eller påkörning som inträffar vid transport på allmän väg.

2.8.8 Oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada på djur* och produkter eller varor* genom oförutsett

- avbrott i tillförsel av el, gas, vatten och värme
- fel på kyl- och frysenhet
- ventilationsavbrott i djurstall.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för skada

- genom utströmning av vätska eller kylmedel från kyl- eller frysenhet (se 2.8.4).
- skada vars uppkomst eller omfattning påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller felaktigt material, eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Driftlarm ska finnas för växthusväxter, produkter i kyl- eller frysenhet och klimatkontrollerade lager samt för följande djur*: fjäderfä, grisar samt kalvar yngre än 6 månader, där driften är beroende av el, gas, vatten, värme och ventilation.

Reservkraft ska finnas för produkter i kyl- eller frysenhet och klimatkontrollerade lager samt för djur* där driften är beroende av el.

Driftlarm, reservkraft och annan överspänningskänslig elektronik ska installeras och skyddas enligt LBK:s rekommendationer.

Provning av driftlarm och reservkraft ska ske minst varannan månad och journalföras. Påvisade brister ska omgående åtgärdas. Driftsjournal ska kunna uppvisas på bolagets begäran.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrifter för krav på reservkraft eller säkerhetsföreskrifterna för driftlarm inte följts är ersättning för produkter och djur högst 50% av prisbasbeloppet.

2.8.9 Snötryck* vid extrem väderlek

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada genom snötryck* vid extrem väderlek. Vid skada på byggnad*, byggnadsinventarie eller markanläggning* gäller försäkringen även för egendom däri.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen ersätter inte

- skada vars uppkomst eller omfattning påverkats av bristfälligt utförande, felaktig konstruktion, ingrepp i bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter. Vid tillämpning av detta undantag för byggnad*, byggnadsinventarie eller markanläggning* gäller försäkringen inte heller för skada på däri befintlig egendom.
- skada på båthus, sjöbod, tält, vindskydd eller annan täckningsanordning eller däri befintlig egendom
- på obärgad gröda*
- på utomhus förvarade lantbruksprodukter*
- Skada genom snöras*.

Särskild självrisk

Den särskilda självrisken är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 20 % av prisbasbeloppet och högst fem prisbasbelopp*.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrift

Byggnaders tak ska skottas snarast om stora mängder snö samlats på taken.

Växthus skall hållas uppvärmda så att inte snö ansamlas på växthuset.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrift för att förhindra snötrycksskada inte följts kan ersättningen sättas ned så mycket att ingen ersättning lämnas.

Nedsättning görs dock inte för skada genom snötryck* vid extrema väderleksförhållanden under förutsättning att det på grund av väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snön samt att tidigare snöbelastning inte väsentligt påverkat skadan.

2.8.10 Allrisk och maskinförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att allriskförsäkring ingår.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller vid plötslig och oförutsedd händelse, på den i försäkringsbrevet angivna egendomen.

Plötslig innebär att den händelse som utlöst skadan eller förlusten haft ett snabbt förlopp. Att händelsen varit oförutsedd innebär att den ska ha inträffat oväntat och att det rimligen inte gått att förutse och därigenom förhindra.

Allrisk och maskinförsäkringen kan omfatta byggnads-, mark-, häst- och lantbruksinventarier eller annan angiven maskin och ingår endast för objekt för vilka allriskförsäkring angivits i försäkringsbrevet.

Försäkringen omfattar skördetröska eller annan självgående skördemaskin endast om dessa är särskilt angivna i försäkringsbrevet.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Allrisk och maskinförsäkringen ersätter inte skada som omfattas av 2.8.1-2.8.9 i grundförsäkringen inklusive undantag och säkerhetsföreskrifter.

Allrisk och maskinförsäkring gäller inte för skada på

- byggnads- och markinventarier* uppförda i betong som är äldre än 25 år
- tak eller annan övertäckning till utomhus belägen flytgödselbehållare eller urinbehållare
- tätande material till utomhus belägen vattendamm eller bassäng/behållare för flytgödsel eller urin
- borrhål och brunn eller på pump som fastnat däri.
- rökgång, murverk eller infodring.
- lantbruksinventarier som tappats bort eller förlagts
- Förbrukningsmaterial
- växthus, plasthall, båthus, sjöbod, brygga, tält, vindskydd eller annan täckningsanordning eller däri befintlig egendom genom snölast, annan väderpåverkan eller översvämning.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Allrisk och maskinförsäkring gäller inte för skada genom

- förslitning, fukt, korrosion (t ex rost eller frätning), beläggning, kavitation, oxidation, röta, svamp, mögel, bakterier, virus, insekter, skadedjur, rovfåglar, rovdjur eller lagring. Undantaget tillämpas dock inte om skadan är en oundviklig följd av skada som försäkringen i övrigt gäller för.
- av annan än försäkringstagaren företagen yrkesmässig transport, förflyttning, behandling, demontering, reparation, bearbetning eller montering.
- ras, skred, förskjutning och sättning i mark eller grundkonstruktion oberoende av orsaken till sådan händelse
- vatten, som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt ut ur avloppsledning eller svämmat över.
- att hav, sjö eller vattendrag svämmat över.
- dammgenombrott.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Allrisk och maskinförsäkring gäller inte för skada som

- är av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering,
- består i stöld, svinn eller bedrägeri,
- består i att information på datamedia* blir obrukbar eller förloras till följd avverkats av
  - tillverkningsfel eller brist hos datamedia*
  - felhantering, felprogrammering och liknande,
  - orsakas av datavirus, intrång av obehörig eller liknande.
- vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av
  - bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material samt ingrepp i bärande stomme.
  - eftersatt underhåll, bristande skötsel eller tillsyn.
  - att försäkrad egendom använts under förhållanden som innebär onormal påfrestning på egendomen.

Självrisk

Självrisken framgår av försäkringsbrevet.

2.8.11 Djurförsäkring (sjuk- och olycksfallsförsäkring, särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att djurförsäkringsskyddet ingår,

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada på djur* genom sjukdom eller olycksfall, genom att djur*

- dör
- kommer bort
- insjuknar eller skadas, så svårt att de enligt veterinär* måste nödslaktas eller akut avlivas
- helkasseras vid slakt.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- skada på grund av ålder, bristande eller upphörd avelsduglighet, låg produktion eller saneringsslakt. Med saneringsslakt avses slakt av kliniskt friska djur* på grund av salmonella, epizootilagens sjukdomar, BVD, höga celltal eller annan sjukdom.
- skada genom sådant skadefall som förelegat (påbörjats) när försäkringen trädde i kraft, oavsett om skadefallet avser dolda fel. Skadefall anses ha inträffat när skadan eller sjukdomen enligt veterinärmedicinsk erfarenhet påbörjats oavsett när skadan eller sjukdomen först kunnat iakttas
- skada genom subkliniska sjukdomar, t ex mastit
- avbrottförlust enligt 3. Avbrottsförsäkring, se dock 3.4.2 Mjölkavbrott (särskilt avtal).
- kostnader för veterinärvård. Kostnad för veterinärintyg ersätts i de fall bolaget i förväg godkänt åtgärden för att styrka ersättningskravet.

Skadeersättningsregler

Större djurförlust 30 dagar

Vid en eller flera skador som inträffar inom samma 30-dagarsperiod gäller att skadebeloppen tillsammans måste överstiga skadegränsbeloppet som anges i försäkringsbrevet, för att skadan ska ersättas. Vid skada som överstiger skadegränsen gäller denna försäkring utan självrisk. För djur* som försäkrats enskilt gäller den självrisk som anges i försäkringsbrevet.

Lamm och kalvförlust 6 månader

Vid skada på lamm eller kalv gäller försäkringen för skada där mer än 10 % av besättningens födda lamm och kalvar, yngre än 6 månader, (dock lägst 5 djur) skadas inom en 6 månaders period. I dessa fall tillämpas inte skadegränsen enligt ovan. Minst 75 % av dräktighetstiden ska ha gått innan vi ersätter lamm eller kalv.

Djurförluster under försäkringsperioden 12 månader

Försäkringen ersätter övriga djurförluster som sker under försäkringsåret med belopp som överstiger skadegränsen enligt försäkringsbrevet, dock lägst 10 % av antal djur i besättningen.

Högsta ersättning

Högsta ersättning* per djur är marknadsvärdet dock högst värden enligt nedan om inte annat anges på försäkringsbrevet. Eventuellt slaktvärde dras av från marknadsvärdet.

- Nötkreatur, över 2 år..... 0,45 prisbasbelopp*
- Nötkreatur, 1 – 2 år..... 0,35 prisbasbelopp*
- Nötkreatur under 1 år ..... 0,25 prisbasbelopp*
- Kalv som gått minst 75 % av dräktighetstiden... 0,15 prisbasbelopp*
- Får, baggar, lamm och getter ..... 0,04 prisbasbelopp*
- Sugga eller gylta ..... 0,10 prisbasbelopp*
- Smågris..... 0,02 prisbasbelopp*
- Slaktgris ..... 0,05 prisbasbelopp*

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Djurskötsel och veterinärvård

- Djur* ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom, samt i övrigt behandlas väl. Djur* ska ges daglig tillsyn, samt få tillräckligt med foder och vatten.
- Lagar, förordningar och föreskrifter som har till syfte att förebygga sjukdomar och skador på djur* ska följas. Beslut och förelägganden av veterinär* eller myndighet ska följas.
- Djur* ska ges nödvändig vård. Om djur* insjuknar, skadas eller visar symtom på sjukdom, tecken på slöhet eller avmagring måste veterinär* snarast uppsökas eller tillkallas.
- Veterinär* ska uppsökas eller tillkallas igen om djurs hälsa inte har förbättrats under pågående behandling, vård, eftervård eller rehabilitering.
- Anvisningar och rekommendationer utfärdade av veterinär* för vård, behandling, eftervård eller rehabilitering av djur* ska följas.
- Försäkrade djur* ska omhändertas med omsorg och i övrigt ska den aktsamhet iakttas som krävs för att förhindra att ett försäkringsfall inträffar eller för att begränsa dess följder.
- Vid import av djur ska regler enligt SDS svenska djurbönders smittskyddskontroll följas.

2.8.12 Försäkring för avelsoförmåga hos tjur (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att försäkring för avelsoförmåga hos tjur ingår,

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för det försäkrade djuret, utöver skada enligt 2.8.11 Djurförsäkring, vid:

- Varaktig ofruktsamhet hos tjur
  - Försäkringen gäller för avelstjur som anges i försäkringsbrevet om tjuren enligt veterinärmedicinsk expertis blivit varaktigt ofruktsam dvs. steril eller oförmögen att betäcka på grund av skada eller sjukdom. Med detta avses att tjuren har gjort färre än 50% av de hondjur han haft tillträde till dräktiga.
- Tillfälligt ofruktsam tjur
  - Du kan få begränsad ersättning för en avelstjur som enligt veterinärmedicinsk expertis under minst 30 dagar blivit tillfälligt ofruktsam. Tjuren har då gjort färre än 50% av de hondjur han haft tillträde till dräktiga, antingen på grund av tillfällig sterilitet eller för att han har varit oförmögen att betäcka på grund av skada eller sjukdom.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte

- för tjur som fyllt sju år eller är äldre
- vid skada enligt epizooti- eller zoonoslagstiftning.
- för avbrottförlust enligt 3. Avbrottsförsäkring.

Högsta ersättning

Vid varaktig ofruktsamhet ersätts tjurens försäkringsbelopp minskat med eventuellt slaktvärde.

Vid tillfällig ofruktsamhet ersätts högst 30 % av tjurens försäkringsbelopp. Ersättning för tillfälligt ofruktsam tjur kan endast lämnas en gång per betäckningssäsong.

Karenstid

Försäkringen har en karenstid på 20 dagar. Det innebär att försäkringen måste ha varit i kraft under minst 20 dagar innan skadan inträffade. Karenstiden gäller inte för skador som orsakats av yttre våld eller olycksfall.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Du måste kunna bevisa att tjuren varit fullt fruktsam tidigare. Med fullt fruktsam menar vi att den under en tidigare betäckningssäsong har haft tillträde till minst 10 hondjur och gjort dessa dräktiga. Tjuren ska också vara avsedd för avel och den tillfälliga ofruktsamheten ska ha infallit under betäckningssäsongen från och med april till och med augusti om det inte säkert kan styrkas att annan period varit aktuell. Vidare krävs att veterinär* kan styrka att tjuren varit ofruktsam under minst 30 dagar. Om den tillfälliga ofruktsamheten beror på sterilitet ska du styrka detta genom spermaprov eller betäckningsjournal.

2.8.13 Epidemiförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att epidemiförsäkring för djur* ingår,

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen ersätter

Kostnader som uppstår när besättningen spärras av myndighet på grund av salmonella enligt zoonoslagen (1999:658) och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Försäkringen ersätter upp till 30% av det skadebelopp Jordbruksverket fastställer som innehåller ersättning för produktionsbortfall, djurvärde och saneringskostnader.

Försäkringen ersätter upp till 30 % av det skadebelopp som Jordbruksverket fastställer för produktionsbortfall om den försäkrade besättning spärrats i enlighet med epizootilagen (1999:657) eller föreskrifter som meddelats med stöd av epizootilagen.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte

- För skada eller värdeminskning på djur* eller förlust som är en indirekt följd av myndighets åtgärd, såsom att djuren inte kunnat säljas på grund av rådande förhållanden,
- Vid nedsättning av ersättningen från staten enligt 16 § epizootilagen på grund av uppsåt eller vårdslöshet.
- För besättningar som gjort inköp av sammanlagt fler än 150 nötkreatur från fler än fem besättningar under en tolvmånadersperiod . (SFS 1999:658 med flera regler i zoonos-lagstiftningen).
- Om ersättning av statsmedel inte medgetts på grund av att anspråk på ersättning inte framställts inom föreskriven tid, lämnas inte ersättning heller genom denna försäkring.
- Kostnader och förluster som inte kan hänföras direkt till djurproduktionen ersätts inte.

Vid skada enligt epidemiförsäkring lämnas inte ersättning enligt 2.8.1–2.8.12 eller 3 Avbrottsförsäkring.

Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet är 115 prisbasbelopp* under ansvarstiden om inte annat anges på försäkringsbrevet.

Särskild självrisk

Den särskilda självrisken är 10 % av vårt ersättningsbelopp, dock lägst 20 % av prisbasbeloppet per skadetillfälle. Som ett skadetillfälle anses även flera ingripanden föranledda av samma orsak.

Karens

Vid nyteckning av Epidemiförsäkring är karenstiden 3 månader. Karenstiden gäller inte om motsvarande försäkring funnits i annat försäkringsbolag direkt innan nyteckningen och besättningen är friförklarad från smitta enligt epizooti- och zoonoslagen.

Ansvarstid*

Ansvarstiden räknas från spärrdatum. Ansvarstiden är 24 månader.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Den försäkrade ska iaktta de föreskrifter som meddelas i lag, författning eller av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada. Den försäkrade ska också följa myndighets råd och anvisningar i detta syfte.

För ersättning enligt epizooti gäller att besättningen under de fem senaste åren inte importerat djur eller haft djurkontakt med besättningar som har importerat djur under samma period. Om du kan visa att Svenska Djurbönders Smittskyddskontrolls regler för import har följts gäller försäkringen även i dessa fall.

Nöt

Den försäkrade ska uppfylla krav enligt smittsäkrad besättning, lägst steg 1 samt följa de råd och anvisningar som anges där. https://www.vxa.se/fakta/smittskydd/smittsakrad-besattning/

Gris

Den försäkrade ska vara ansluten till av Jordbruksverket godkänt program för grishälsovård och följa dess regler.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrifter inte följts, sätts ersättningen ned med 20 % av den ersättning som annars skulle ha utbetalts, dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan nedsättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

2.8.13.1 Särskild salmonella (särskilt avtal)

Med ändring av vad som gäller för 2.8.13 och när det anges i försäkringsbrevet att särskild salmonella för djur ingår.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen ersätter upp till 80 % av kostnader som uppstår när besättningen spärrats av myndigheter på grund av salmonella enligt zoonoslagen (1999:658) och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen för besättningar som bygger på inköp av sammanlagt fler än 150 nötkreatur från fler än fem besättningar under en tolvmånadersperiod .

Kostnader och förluster ska ha uppkommit till följd av åtgärder enligt upprättad och av Jordbruksverket godkänd saneringsplan.

Högsta ersättning

Högsta ersättning* är den drabbade besättningens försäkringsbelopp.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Utöver vad som gäller för 2.8.13 måste du uppfylla krav enligt följande avtal/program:

-Förebyggande skadedjursbekämpning tillsammans med auktoriserat skadedjursbekämpningsföretag.

-Smittsäkrad besättning steg 2 enligt Växas kontrollprogram.
https://www.vxa.se/fakta/smittskydd/smittsakrad-besattning/

2.8.14 Grödaförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att Grödaförsäkring ingår,

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen ersätter skada orsakad av hagel.

Följande krav måste vara uppfyllda:

- Skadan ska inträffa mellan 1 mars till 31 oktober
- Du måste anmäla skadan inom fyra dagar från skadetillfället
- Du måste låta en av försäkringsbolaget utsedd grödavärderingsman värdera skadan. Om vi medger skörd innan värdering ska provytor lämnas kvar på fältet. Dessa ska vara 10 x 10 meter och så många att de ger en representativ bild av fältet.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen ersätter inte:

- Efterlikvid och kvalitetstillägg.
- Följdskador efter hagelskadan, till exempel växtsjukdomar.
- Merkostnader orsakade av hagelskada, till exempel kostnader för jordbearbetning, extra gödsling och ogräsbekämpning.
- Biprodukter, till exempel halm.
- Skadad gröda som skördas innan den värderats.
- Höstsådd gröda som skadas samma år som den sås
- Avbrottsförlust enligt 3. Avbrottsförsäkring.

Skadegräns

Ersättning lämnas då skadan överstiger 10% skördeförlust per hektar.

Karens

Nyteckning av grödaförsäkring kan endast göras före sådd av grödan. Karensen gäller inte om motsvarande försäkring funnits i annat försäkringsbolag direkt innan nyteckningen.

Skadeersättningsregler

Skadans beräknade skördeförlust framgår av värderingsprotokollet.

Grödagrupp A,B,C och D:

Försäkringen ersätter skördeförlusten med den kvalitet som den skadade grödan hade vid skadetillfället. Grödan ersätts med genomsnittspriset för normalkvalitet av respektive gröda vilken grundas på den dominerande volymen hos marknadsledande aktörer oavsett om du har kontrakt eller inte.

Grödagrupp E

Försäkringen ersätter insatskostnaderna från sådd till skadetillfället i form av utsäde, gödning, växtskydd, bevattning och arbete. Ersättningens storlek baseras på samma andel av insatskostnaderna som motsvaras av skördeförlusten.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

2.8.14.1 Omsåddsförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att omsåddsförsäkring ingår.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen ersätter kostnader för omsådd av gröda på grund av:

- Torka*
- Skorpbildning*
- Frost*
- Jord- och sanddrift orsakad av vind eller skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm nederbörd per dygn).

Följande krav måste vara uppfyllda:

- Skadan ska inträffa mellan 1 mars och 30 juni eller 1 augusti och 31 oktober.
- Skadan ska medföra att grödan måste sås om.
- Du måste anmäla skadan inom fyra dagar från skadetillfället.
- Du måste låta en av försäkringsbolaget utsedda grödavärderingsmän värdera skadan. Om vi medger jordbearbetning innan värdering ska provytor lämnas kvar på fältet. Dessa ska vara 10 x 10 meter och så många att de ger en representativ bild av fältet.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen ersätter inte:

- Omsådd av potatis, gul lök, röd lök samt rödbetor.
- Omsådd där jordbearbetning eller sådd har skett innan vi har besiktigat fältet.
- Skador om omsådd inte sker.
- Följdskador efter omsådd, till exempel lägre skörd eller sämre kvalitet.
- Merkostnader orsakade av omsåddsskadan, till exempel kostnader för jordbearbetning, extra gödsling och ogräsbekämpning.
- Extra omsåddskostnader i till exempel Krav-, utsädes-, special- eller försöksodlingar.
- Höstsådd gröda som skadas på grund av torka* eller frost*.
- Utsäde, grodd och gröda som ruttnat eller står under vatten.

Skadegräns

Ersättning lämnas då skadan överstiger 0,5 hektar.

Karens

Nyteckning av omsåddsförsäkring kan endast göras före sådd av grödan. Karensen gäller inte om motsvarande försäkring funnits i annat försäkringsbolag direkt innan nyteckningen.

Skadeersättningsregler

Försäkringen ersätter kostnader för omsådd av den gröda som ursprungligen såddes. Ersättningen baseras på en genomsnittlig kostnad per hektar* för varje grödaslag. Hektarersättning fastställs av försäkringsbolaget. Skadans omfattning framgår av värderingsprotokollet.

För alla skadehändelser gör bolaget avdrag från ersättningen för:

- Skördebundna kostnader som till exempel arbete, emballage, transporter och försäljning.
- Premie och övriga fordringar som har förfallit till betalning men som du inte har betalat.
- Ersättning som du har fått från en myndighet eller från någon annan.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Försäkringstagaren är skyldig att i möjligaste mån förebygga eller begränsa skada på gröda, till exempel harvning eller vältning för att bryta skorpa vid skorpbildning*

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrifter inte följts, sätts ersättningen ned med 20 % av den ersättning som annars skulle ha utbetalts, dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan nedsättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

2.8.14.2 Salmonella i lagrad gröda (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att grödaförsäkring ingår.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen ersätter förlust av skördevärde på tröskad gröda i grupp A och oljeväxter. Dessutom ersätts kostnader för sanering av tork- och lageranläggning.

Försäkringen ersätter endast grödor som ägs och odlats av dig som försäkringstagare.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen ersätter inte

- Provtagningskostnader
- Kostnader för destruktion av osäljbar vara
- skadeståndskrav eller straffavgifter från mottagare av smittad levererad vara
- kostnader för kontrakt som inte uppfylls på grund av utebliven/nekad leverans
- normal årlig rengöring
- nybyggnation eller nyanskaffning av material eller teknik som inte är nödvändig för att sanera din anläggning.

Karens

Vid nyteckning av salmonella i lagrad gröda är karenstiden 3 månader. Karenstiden gäller inte om motsvarande försäkring funnits i annat försäkringsbolag direkt innan nyteckningen.

Högsta ersättning

Grödan ersätts med 1,00 kr per kg men högst 50 prisbasbelopp*.

Saneringskostnader i tork- och lageranläggning ersätts med 50 % av kostnaden men högst 10 prisbasbelopp*.

Avdrag görs för eventuell ersättning från staten eller annan part.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Grödan ska odlas, skördas, torkas och lagras enligt Nationella branschriktlinjer för livsmedels- och fodersäkerhet vid produktion av spannmål, oljeväxter och trindsäd

https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/foretag-regler-kontroll/branschriktlinjer/spannmal-oljevaxter-och-trind-sad.pdf

Du har skyldighet att vidta de åtgärder som kan göras för att minimera skadan.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrifter inte följts, sätts ersättningen ned med 20 % av den ersättning som annars skulle ha utbetalts, dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan nedsättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

2.8.14.3 Grödagrupper

Vi har delat in växterna i 5 olika grödagrupper.

Grödagrupp A består av följande växtslag/grödor:

Stråsäd:	Foderblandsäd, foder- och grynhavre, höst- och vårvete, hybridråg, foder- och maltkorn samt råg och rågvete.
Trindsäd:	Baljväxtblandsäd, bruna bönor, foder-, mat-, och konservärter, lupiner, vicker, åkerbönor, samt ärt- och oljeväxtblandning.
Dessutom:	Fodermajs, fodermärgkål, foderraps, oljelin, spånadslin, bovete och quinoa.

Grödagrupp B består av följande växtslag/grödor:

Oljeväxter:	Höst- och vårraps, höst- och vårrybs, oljedådra, safflor, sojabönor, solros, senap samt vallmo.
Frö av:	Alsikeklöver, blåluzern, engelskt och italienskt rajgräs, foderbetor, foderlosta, frölök, humleluzern, kummin, krypven, renlosta, rovor, röd- och vitklöver, rödsvingel, rörsvingel, spenat, sockerbetor, timotej, vit sötväppling, ängsgröe, ängskavle samt ängssvingel.
Potatis:	Fabrikspotatis, industripotatis, matpotatis, utsädespotatis samt färskpotatis.

Foderbetor, rovor samt blast till dessa rotfrukter.

Grödagrupp C består av följande växtslag/grödor:

Sockerbetor samt blast till dessa.

Grupp D består av rotfrukter:

Jordärtskocka, Kålrot, Lök röd o gul, Morot, Palsternacka, Pepparot, Rotpersilja, Rotselleri, Rättika, Rödbetor, Svartrot.

Grupp E Grönsaker:

Bladselleri, Blomkål, Broccoli, Brysselkål, Brytbönor, Dill, Fänkål, Gräslök, Grönkål, Gurka, Humle, Isbergssallat, Kronärtskocka, Mangold, Paksoi, Paprika, Persilja, Pumpa, Purjolök, Rabarber, Rödkål, Salladskål, Sallat, Salvia, Skärbönor, Sockermajs, Sockerärtor, Sparris, Solros, Spenat, Squash, Vaxbönor, Vitkål, samt knippe av Lök röd o gul, Morot, Palsternacka, Rädisor och Rödbetor.

Den totala arealen av samtliga grödor eller växtslag inom samma grödagrupp måste vara försäkrad.

Om ett växtslag sås och skördas i flera omgångar under samma växtodlingssäsong ska den sammanlagda arealen för omgångarna vara försäkrad.

2.8.14.4 Åtgärder vid skada på gröda

Inträffad skada ska besiktas och värderas av en av försäkringsbolaget utsedd grödavärderingsman. Du är skyldig att medverka i utredningen av skadehändelsen och lämna grödavärderingsmannen och bolaget all information av betydelse för bedömningen av försäkringsfallet och försäkringsbolagets ansvar. Försummar du att medverka till utredningen av försäkringsfallet eller av bolagets ansvar får vi reducera ersättningen enligt försäkringsavtalslagen.

Du godkänner värderingen genom att underteckna värderingsprotokollet. Du måste även meddela om skadehändelsen omfattas av någon annan försäkring oberoende av om händelsen har anmälts till det andra försäkringsbolaget.

2.8.15 Träskadeinsektsförsäkring (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att träskadeinsektsförsäkring ingår

För träskadeinsektsförsäkringen svarar det bolag som anges i försäkringsbrevet.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada på ekonomibyggnad som anges i försäkringsbrevet när detta

- angrips av trädskadeinsekter. Bolaget utför erforderlig sanering samt reparation där bärigheten äventyras genom insektsangreppet. Sanering utförs enligt gällande myndighetsföreskrifter. Reparation omfattar byte eller förstärkning av det angripna virket.
- till följd av påverkan från kropp då en person avlidit i bostadsutrymme och dödsfallet förblir oupptäckt en längre tid. Bolaget utför nödvändig insekts- och luktsanering samt vidtar skälig och nödvändig reparationsåtgärd på byggnad.

Träskadeinsektsförsäkring gäller för sanering och åtgärder som utförs under normal arbetstid (dagtid) och förutsätter att försäkringstagaren låter vår personal få tillträde till huset.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- bortförande och återförande av löst gods,
- sanering eller reparation av lösöre,
- angrepp på rötskadat virke,
- angrepp på virke som har avsevärt förhöjda fuktvärden, förutsatt att dessa värden inte uppstått tillfälligt,
- skada på hus som är byggt, reparerat, om- eller tillbyggt med begagnat virke eller virke som kan misstänkas vara angripet av träskadeinsekter, förutsatt att bolaget inte särskilt har godkänt huset.

I de fall angrepp av träskadeinsekter upptäcks när försäkringen börjat gälla och angreppet startat före det att försäkringen börjat gälla ersätter försäkringen reparation där bärigheten äventyras genom insektsangreppet endast för den del av skadan som inträffat under försäkringstiden.

Karens

Träskadeinsektsförsäkringen börjar gälla tolv månader efter försäkringens begynnelsedag, såvida inte vi vid besiktning dessförinnan funnit att vi kan acceptera träskadeinsektsförsäkring. Kan vi inte acceptera träskadeinsektsförsäkring gäller det undantag som bolaget lämnat i separat meddelande.

När huset inte är äldre än tre år vid nyteckningstillfället och endast nytt virke använts vid uppförandet börjar försäkringen gälla vid försäkringens begynnelsedag.

Högsta ersättning

Högsta ersättning* är 4 000 000 kronor vid varje skada, dock högst byggnadens marknadsvärde* utan hänsyn till de aktuella angrepp som orsakat reparationsbehovet.

Om skaderegleringen medför en värdehöjning av den försäkrade byggnaden minskas försäkringsersättningen i motsvarande mån.

Självrisk

Träskadeinsektsförsäkring gäller utan självrisk.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

När angrepp upptäcks ska försäkringstagaren omedelbart underrätta bolaget samt bereda sanerings- och reparationspersonal tillträde och undanskaffa lösöre, som kan hindra eller försvåra arbetet. samt om nödvändigt tillhandahålla stege, skylift eller annan utrustning för att göra platsen tillgänglig för sanering.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrifter

Har säkerhetsföreskrifter inte följts, sätts ersättningen ned med 20 % av den ersättning som annars skulle ha utbetalts, dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan nedsättning ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

2.8.16 Biodling (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att biodling ingår gäller försäkring för biodlingsverksamhet och därmed sammanhängande verksamheter samt skada på bisamhällen och utrustning för biodling.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för

- Bin
- Bikupa
- Paketbin
- Redskap, till exempel slungningsutrustning, perforatorer och avtäckare.
- Skattlådor
- Varor som till exempel honung, vax, avläggare, socker

Förutom skadehändelser enligt 2.8.1 – 2.8.10 gäller försäkringen även för:

- Skada orsakad av vilda djur dock inte fåglar, insekter, kvalster, myror , möss, råttor , sorkar
- Skada orsakad av besprutning eller bepudring
- Skada orsakad av amerikansk yngelröta
- Stöld av bikupa utomhus.

Vi ersätter även kostnad för analys för att fastställa skadeorsak.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- Skada orsakad av besprutning eller bepudring som försäkrad eller annan för hans räkning utfört.
- Skada som kan ersättas genom annan försäkring
- Avbrottsförlust enligt 3. Avbrottsförsäkring genom skadehändelser enligt 2.8.16.2.

Självrisk

Särskild självrisk är 5 % av prisbasbelopp för egendomsskador.

Högsta ersättning

Vid skada orsakad av amerikansk yngelröta är högsta ersättning* 5% av prisbasbelopp per samhälle inklusive kupa

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Du ska följa de regler och rekommendationer som jordbruksverket meddelar för att förhindra sjukdomar i biodlingen.

Amerikansk yngelröta är anmälningspliktig till jordbruksverket och ersättning utbetalas för de samhällen som staten också ersätter.

2.10 Åtgärder vid skada

2.10.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående.
- begränsa skada som redan inträffat.
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

Se även säkerhetsföreskrift i 2.8.1.2 som avser uppenbar risk för skada genom naturskador och dammgenombrott.

2.10.1.1 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt 2.10.1, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats, förkommit eller stulits. Ersättning lämnas dock inte om gottgörelse kan erhållas från annat håll.

Vid förstariskförsäkring eller högsta ersättning* ersätts räddningskostnader utöver försäkringsbeloppet.

2.10.1.2 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle ha betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

2.10.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Om anmälan gjorts senare och detta kan antas har varit till nackdel för bolaget är bolaget berättigat att göra skälig nedsättning av ersättningen.

Dessutom ska den försäkrade när djur* kommit bort och vid stöld, inbrott, rån*, överfall* eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

2.10.3 Ersättningskrav - Anspråk på försäkringsersättning

Anspråk på försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade.

Avser ersättningskravet avbrott, hyresförlust eller där försäkringsmomentet har angiven ansvarstid ska anspråk på försäkringsersättning framställas senast inom ett år efter ansvarstidens slut.

Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

Vid skada ska den försäkrade kunna styrka innehav av skadad eller förlorad egendom. Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade ska tillhandahålla de upplysningar och handlingar som bolaget behöver för att reglera skadan, till exempel inköpskvitton, bevis och läkarintyg, och sådana upplysningar och handlingar som visar att egendom förvärvats lagligt och finansierats med medel som erhållits lagligt.

Kostnad för framställande av ersättningskrav ersätts inte.

2.10.4 Gravationsbevis, panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

2.10.5 Besiktning av skada samt val av reparatör mm

Bolaget har rätt att besikta skada samt att innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för återställande*, reparation och tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av entreprenör, reparatör och/eller metod för återställande*, reparation eller sanering.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

Bolaget har alltid rätt att besikta försäkrad egendom, även om skada inte inträffat.

2.11 Skadevärderingsregler

Hur försäkringsbolaget värderar skadad eller oskadad egendom.

- Vid skada på egendom beräknas skadebeloppet enligt nedan angivna regler.
- Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.
- Efter vilket alternativ värderingen ska göras beror på hur försäkringstagaren väljer att återställa (eller inte återställa) den skadade egendomen.
- Försäkringsbolaget har rätt att avgöra om skadad eller oskadad egendom ska återställas, repareras eller ersättas kontant (se 2.12.6).
- Återställande ska påbörjas snarast och vara fullgjort senast inom två år från den dag skadan inträffat (skadedagen).

2.11.1 Byggnad* och byggnadsinventarier*

2.11.1.1 Hur skadevärdering görs

- Byggnad* och byggnadsinventarier* skiljs åt, se Definitioner längst bak i detta villkor.
- Byggnad* - varje byggnadsdel* värderas för sig.
- Byggnadsinventarier* - varje föremål värderas för sig.
- Vid värdering av skada medräknas kostnadsökning som uppkommer till följd av lag eller myndighets föreskrift med högst 5 prisbasbelopp* enligt 2.11.4.

2.11.1.2 Byggnad* återställs

Med återställande* av byggnad* eller byggnadsdel* förstås

- reparation av skadad byggnad* eller byggnadsdel*

eller

- återuppförande av identisk byggnad* av likvärdigt material, på samma grund, för samma ändamål* och med samma kapacitet* inom två år från skadedagen

eller

- återuppförande av annan likvärdig byggnad* eller byggnadsdel* av likvärdigt material, för samma ändamål*, med samma kapacitet*, uppförd på valfri plats inom driftsenheten och inom två år från skadedagen.

Vid återuppförande av annan likvärdig byggnad* eller byggnadsdel* begränsas skadebeloppet till kostnaden för att återställa den ursprungliga byggnaden på dess egen grund. Om kapaciteten utökas begränsas skadebeloppet till kostnaden för att återställa den ursprungliga byggnadens kapacitet*, dock högst till kostnaden för faktiskt återställd kapacitet*.

Återställandet ska ske med rationella metoder och material. Bolaget ersätter endast den faktiska kostnaden för återställandet, som beräknas utifrån det valda alternativet.

Byggnadsdel* som inte återställs värderas enligt 2.11.1.4 - 2.11.1.6.

2.11.1.3 Byggnadsinventarie återställs

Om återställande* sker inom två år från skadedagen värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa byggnadsinventarien. Med återställande* förstås reparation eller anskaffande av nytt föremål av samma slag, för samma ändamål*, med rationella metoder och material.

Avdrag görs enligt värdeminskningstabell utifrån byggnadsinventariens ålder. Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation. Om skadat föremål förbättras eller om ökning av marknadsvärdet sker i samband med återställandet, ska skäligt avdrag göras vid värderingen.

2.11.1.4 Annan byggnad*, byggnadsinventarie uppförs

Om annan byggnad*, byggnadsdel* eller byggnadsinventarie än sådan som kan omfattas av 2.11.1.2 - 2.11.1.3 uppförs, värderas skadan högst till föremålets tekniska värde enligt värderingstabell (tekniskt värde vid annat återställande).

Föremålet ska uppföras utan dröjsmål, senast inom två år från skadedagen, inom driftsenheten och vara avsedd för lantbruksverksamheten. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta med likvärdigt begagnat föremål.

2.11.1.5 Byggnad*, byggnadsinventarie uppförs inte inom driftsenheten

Återställs inte skadad byggnad*, byggnadsdel* eller byggnadsinventarie och inte heller annat föremål uppförs enligt 2.11.1.4 inom två år från skadedagen, värderas skadan till det ekonomiska värdet. Det ekonomiska värdet är 70 % av det tekniska värdet enligt värderingstabell (tekniskt värde vid annat återställande). Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta med likvärdigt begagnat föremål.

2.11.1.6 Byggnad* / byggnadsinventarie som inte är i funktionsdugligt skick eller inte är underhållen

Om byggnad*, byggnadsdel* eller byggnadsinventarie inte är i funktionsdugligt skick, inte är underhållen, värderas skadan till det ekonomiska värdet. Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta det med likvärdigt begagnat föremål.

2.11.1.7 Byggnadsinventarie som inte används

Om byggnadsinventarie inte används och försäkringstagaren inte kan göra gällande kommer att användas, värderas skadan till det ekonomiska värdet. Det ekonomiska värdet är 70 % av det tekniska värdet enligt värderingstabell (tekniskt värde vid annat återställande). Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet eller ersätta det med likvärdigt begagnat föremål.

2.11.1.8 Hinder för återställande

- Om skadad byggnad* inkl. byggnadsinventarie p.g.a. lag eller myndighets föreskrift inte får återställas, ska hänsyn vid värderingen även tas till förlust genom att kvarvarande del av byggnaden inte kan användas (restvärdesersättning).
- Vid hinder enligt ovan är den försäkrade skyldig att följa bolagets anvisningar och på dess bekostnad vidta erforderliga åtgärder, såsom att söka dispens eller överklaga beslut. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av byggnad* inte kan användas.
- Återställandet ska ske senast inom två år från skadedagen. Sker det senare på grund av hinder från tex myndigheter, får tiden två år räknas från den dag då hindret upphörde, dock längst tre år från skadedagen.

2.11.2 Markanläggning*, markinventarie

2.11.2.1 Markanläggning* eller markinventarie återställs

Med återställande* avses här reparation eller anskaffade av nytt föremål av samma slag, för samma ändamål* och med rationella metoder och material. Om återställande* sker inom två år värderas skadan till kostnaden för att utan dröjsmål återställa markanläggning* eller markinventarie. Avdrag görs på grund av markanläggningens eller markinventariens ålder enligt värdeminskningstabell.

2.11.2.2 Annan markanläggning* eller markinventarie anskaffas

Om markanläggning* ersätts med annan markanläggning* eller markinventarie ersätts med annan markinventarie, värderas skadan högst till föremålets tekniska värde enligt värderingstabell (tekniskt värde vid annat återställande). Föremålet ska uppföras utan dröjsmål, senast inom två år, på fastigheten och vara avsedd för lantbruksverksamheten. Det tekniska värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att återställa föremålet.

2.11.2.3 Markanläggning* eller markinventarie anskaffas inte

Återställs inte skadad markanläggning* eller markinventarie och inte heller annan markanläggning* eller markinventarie uppförs enligt 2.11.2.2, värderas skadan till det ekonomiska värdet. Det ekonomiska värdet är 70 % av det tekniska värdet enligt värderingstabell (tekniskt värde vid annat återställande). Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att återställa föremålet.

2.11.2.4 Bristfällig markanläggning* eller markinventarie

Om markanläggning* eller markinventarie inte är underhållen eller i funktionsdugligt skick, värderas skadan till det ekonomiska värdet. Det ekonomiska värdet är 70 % av det tekniska värdet enligt värderingstabell (tekniskt värde vid annat återställande). Värdet får dock inte överstiga vad det skulle ha kostat att reparera föremålet.

2.11.2.5 Markanläggning* eller markinventarie som inte används

Om markanläggning* eller markinventarie inte används och försäkringstagaren inte kan göra gällande kommer att användas, värderas skadan högst till det ekonomiska värdet. Det ekonomiska värdet är 70 % av det tekniska värdet enligt värderingstabell (tekniskt värde vid annat återställande).

2.11.2.6 Hinder för återställande

Vid hinder som inte beror på den försäkrade, p g a lag eller myndighets föreskrift vad beträffar markanläggning* eller markinventarie gäller samma sak som för byggnad*, se 2.11.1.8.

2.11.3 Värdeminskningstabell

Värdeminskning genom åldersavdrag görs på återställandekostnaden (material- och arbetskostnad) enligt tabellen nedan. Tabellen anger antal friår, årlig avskrivning på återställandekostnaden samt lägsta ersättning vid tekniskt värde vid likvärdigt återställande eller lägsta ersättning vid värdering enligt tekniskt värde vid annat återställande. Ålder räknas från den tidpunkt då föremålet första gången togs i bruk.

Varje föremål värderas var för sig.

Värdeminskningen kan vara både större och mindre än angivna värden beroende på användningssätt och miljö.

När installation* med liknande kvalitet och prestanda som den skadade inte längre finns på marknaden, lämnas ersättning med vad det sannolikt skulle ha kostat att köpa en ny installation* av samma kvalitet och prestanda som den skadade installationen minskat med åldersavdrag.

Byggnadsdel* eller objekt	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med	Lägsta ersättning i % av återställandekostnaden	
			Tekniskt värde vid likvärdigt återställande	Tekniskt värde vid annat återställande
Byggnadens stomme, mellanbotten, innertak, väggar, fönster, dörrar, portar och golv. (Ej golv i djurstall)	0	2%	100%	30%
Installation* och maskinell utrustning				
rörsystem, mjölkledning, oljecistern, vattenradiator, sanitetsgods, septiktank, vattenburen golvvärme	10	5%	20%	0%
murade värmeinstallationer, exempelvis kakelugn, öppen spis	10	2%	20%	0%
värmepumpanläggning inkl inbyggd varmvattenberedare, värmeåtervinningssystem, vindkraftverk, takvärme, kylanläggning, varmvattenberedare	2	10%	20%	0%
luft/luft-värmepump	1	15%	20%	0%
värmeväxlare, fläktar	5	8%	20%	0%
hushållsmaskin* inkl spis, centraldammsugare, avloppspump och luftavfuktare	2	10%	20%	0%
elektrisk golvvärme	2	10%	20%	0%
elinstallation	25	5%	20%	20%
hiss (korg, vajer, motor* och hydralik)	25	5%	20%	0%
övriga installationer och annan maskinell utrustning än hushållsmaskin*, exempelvis värmepanna inkl expansionskärl, oljefylld radiator, el-radiator, djupvattenpump, solfångare	5	8%	20%	0%
solcellspaneler för elproduktion	5	5%	20%	0%
energilager, omvandlare för egenproducerad el och laddbox	5	8%	20%	0%
radio- och TV-antenn (även parabol), antennanläggning	2	10%	20%	0%
larm, datakablar, audioinstallationer, styrenhet för värme och ljus	5	8%	20%	0%
markis, persienn	2	10%	20%	0%
Målning inomhus i utrymmen som inte är våtrum*, samt målning utomhus	5	8%	20%	0%
Tapetsering och annan väggbeklädnad inomhus som inte är våtrum*	5	8%	20%	0%
Bostadsutrymmen i ekonomibyggnad: Inredningar i kök, våtrum och övriga bostadsutrymmen, ytterdörrar, innerdörrar, portar, fönster samt beslag och lås	10	5%	20%	0%

Golvbeläggning inomhus i utrymmen som inte är våtrum*	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med	Lägsta ersättning i % av återställandekostnaden	
			Tekniskt värde vid likvärdigt återställande	Tekniskt värde vid annat återställande
textila	5	8%	20%	0%
plast, laminat och linoleum	5	5%	20%	0%
trägolv, parkett och lamellträ	15	5%	20%	0%
sten och keramiska plattor	20	2%	20%	0%
ytbehandling av trägolv, parkett, lamellträ	10	10%	20%	0%
övriga material	10	5%	20%	0%
Våtrumsbeklädnad inklusive tätskikt				
trådsvetsad golv- och väggmatta	5	8%	20%	0%
sten och keramiska plattor inkl tätskikt	10	5%	20%	0%
övriga material och utföranden samt målning i våtrum*	2	10%	20%	0%
Takbeläggning*				
papp, plast, gummi	5	8%	20%	10%
taktegel	20	5%	20%	10%
plåt, eternit, strå, vass, spån	15	5%	20%	10%
duk i plasthall, övertäckning till flytgödselbehållare, urinbehållare eller rötgaskammare	2	5%	20%	10%
övriga material	10	3%	20%	10%
Skorsten				
stål, plåt	5	8%	20%	10%
annat material	25	2%	20%	10%
Växthus - väggar och tak				
Glas	0	2%	100%	30%
Skivor av polykarbonat med skyddsfilm eller motsvarande material	2	3%	20%	10%
Skivor av polykarbonat utan skyddsfilm eller motsvarande material	0	20%	0%	0%
Skivor av akryl eller motsvarande	2	10%	10%	0%
Plastfolie	0	30%	0%	0%

Byggnadsdel* eller objekt	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med	Lägsta ersättning i % av återställandekostnaden	
			Tekniskt värde vid likvärdigt återställande	Tekniskt värde vid annat återställande
gödsel-, urinbehållare-, gödselplatta-, pumpbrunnar- och utvändiga gödselkulvertar utförda i betong	0	3%	100%	15%
golv i djurstall, foderbord, inredning i djurstall utförda i betong och inlastningsgrop	0	3%	100%	15%
Läktare och sarg i ridhus	0	3%	100%	15%
Ensilagesilor, spannmåls- och foderbehållare och varmluftstork (ej trä och plastmaterial)	0	3%	100%	15%
Spannmåls- och foderbehållare i trä, plast och väv	0	5%	20%	15%
Mjölktank	0	3%	100%	15%
Mjölkningsanläggning, mjölkningsrobot, kylkompressor	3	10%	20%	15%
Hötork, kalluftstork, reservelverk, hissanordning och telfer	0	3%	50%	15%
Mekanisk ventilation, nockventilation	0	3%	50%	15%
Inredning i djurstallar, boxar, grindar, båspallmatta, bogstöd, båsavskiljare, skrittmaskin	3	10%	20%	15%
Utgödslingsanordning, gödsel- och urinpumpar, omrörare, spaltgolv, stålgaller, durkplåt	3	10%	20%	15%
Hökanon, utrustning för inläggning och uttagning av foder i silotorn, automatisk utfodringsanläggning, grovfodervagn, kraftfodervagn, skruvar, transportörer och elevatorer	3	10%	20%	15%
Elmotor, generator och transformatorer	3	10%	20%	15%
Dukar som tätskikt i dammar och gödselbassänger	3	10%	20%	15%
Kvarnar, krossar foderblandare sorteringsmaskiner och utrustning i foderkök	3	10%	20%	15%
Elektriska och elektroniska styrsystem	3	10%	20%	15%
Löpband för hästar, tidtagnings- och ljudanläggningar, vågceller och elektronisk utrustning	3	10%	20%	15%
Ridbaneunderlag*	1	25%	20%	0%
Byggnadsinventarier och utrustning i växthusodling	3	10%	15%	10%
Övriga Byggnads- och markinventarier*	3	10%	20%	15%
Markanläggningar				
Brunnar, broar, vägar, invallningar paddockar	10	4%	75%	15%

2.11.4 Myndighetskrav

När kostnad för återställande* ökas genom att skadad byggnad* enligt myndighets beslut eller enligt för byggnaden gällande normer i något avseende måste ges annan konstruktion eller annat utförande än före skadan, får sådan kostnadsökning medräknas i skadekostnaden, dock högst med 5 prisbasbelopp* per byggnad, om inte annat belopp särskilt anges i försäkringsbrevet. Ersättning utgår endast då byggnaden återställs enligt 2.11.1.2.

Härvid får inte medräknas kostnad

- för föreläggande som utfärdats före skadan,
- föranledd av arkeologiska undersökningar,
- som uppkommer till följd av att högre krav efter skadan ställs på funktionen hos anläggning eller maskinell utrustning för industriell process som bedrivs i byggnaden,
- för oskadad byggnadsdel* som inte berörs av skadan,
- som skulle ha uppkommit inom två år räknat från skadedagen även om skadan inte inträffat.

Föreskrifter

Den försäkrade måste följa bolagets anvisningar och på bolagets bekostnad söka dispens eller överklaga beslut i de fall uppfyllandet av visst krav måste bedömas medföra oskälig och inte befogad kostnad. Följs inte anvisningarna är den försäkrade inte berättigad till ersättning för kostnad som därigenom uppstår.

2.11.5 Lantbruksinventarier

2.11.5.1 Lantbruksinventarier och hästinventarier*

Skadan värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde* omedelbart före och efter skadan. Varje föremål värderas för sig.

Om skadat föremål förbättras eller om ökning av marknadsvärdet sker i samband med återställandet, ska skäligt avdrag göras vid värderingen.

Åldersavdrag görs på reparationskostnaden enligt värdeminskningstabell nedan. Ersättning lämnas dock med minst 20 % av reparationskostnaden. Material- och arbetskostnad vid utbyte av slitna slitagedelar ersätts inte.

Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation. Hänsyn tas då till detta och till hur slitagedelarna behandlats, vid fastställande av åldersavdraget. Vid skada på sådana delar av maskinen som normalt håller under maskinens hela livslängd görs inte åldersavdrag vid reparation.

Lantbruksinventarier, hästinventarier*	Antal år utan åldersavdrag	Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med	Lägsta ersättning i % av återställandekostnaden	
			Tekniskt värde vid likvärdigt återställande	Tekniskt värde vid annat återställande
Bod, container och ställningar	5	10%	20%	0%
Handverktyg och mindre redskap	2	20%	20%	0%
Eldrivna verktyg och maskiner	2	20%	20%	0%
Batteridrivna handverktyg	1	20%	20%	0%
Motordrivna maskiner exempelvis kompressor, byggtork, motorsåg, röjsåg	2	10%	20%	0%
Kommunikation och elektronisk utrustning	1	10%	20%	0%
Dator med tillbehör	0	20%	20%	0%
Övriga inventarier, hästinventarier*	1	7%	20%	0%

2.11.5.2 Självgående maskiner, större lantbruksmaskiner och autonoma maskiner

Skadan värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde* omedelbart före och efter skadan.

Åldersavdrag på material görs enligt timräknare eller antalsräknare i förhållande till normal livslängd. Maskiner som saknar räknare görs istället åldersavdrag enligt nedan. Ersättning lämnas dock med minst 20 % av reparationskostnaden.

Om begagnad likvärdig utbytesdel finns att tillgå ska sådan användas vid reparation.

Självgående maskiner, större lantbruksmaskiner samt autonoma maskiner Åldersavdrag på material enligt timräknare eller antalsräknare i förhållande till normal livslängd. Maskiner som saknar räknare görs istället åldersavdrag enligt nedan.	**Antal år utan åldersavdrag**	**Därefter görs ett avdrag per påbörjat år med**	**Tekniskt värde vid likvärdigt återställande**	**Tekniskt värde vid annat återställande**
Kommunikation och elektronisk utrustning	1	10%	20%	0%
Startbatterier	1	20%	20%	0%
Batterier för framdrivning inklusive styrelektronik	1	8%	20%	0%
Däck	1	Enligt slitage	20%	0%
Övriga delar	1	10%	20%	0%

2.11.5.3 Lantbruksinventarie eller självgående maskin som inte används eller är bristfällig

Om lantbruksinventarie* eller självgående maskin inte är underhållen, i funktionsdugligt skick eller om försäkringstagaren inte kan göra gällande att den kommar att användas utgår ingen ersättning

2.11.6 Lantbruksprodukter*, obärgad gröda*, djur*

2.11.6.1 Lantbruksprodukter* och djur*

Lantbruksprodukter* och djur* som skadas värderas till marknadsvärdet på skadedagen, med avdrag för sådana normala försäljningskostnader* som skulle ha uppkommit vid en planerad försäljning. Marknadsvärdet för djur* ska dock lägst utgöra det genomsnittliga värdet för motsvarande egendom under perioden 6 månader före skadedagen - 6 månader efter skadedagen.

Om återanskaffning av produkter eller likvärdiga djur* sker inom två år från skadedagen görs dessutom tillägg med de normala försäljningskostnaderna för den skadade egendomen, samt med inköpskostnaderna för den återanskaffade egendomen.

För djur* som är under tillväxt och som på skadedagen ännu ej uppnått slaktmogen ålder gäller lägst följande värde: Skadan värderas till djurets värde vid produktionens början med tillägg för nedlagda kostnader och del i täckningsbidrag* enligt bestämmelserna i 3. Avbrottsförsäkring för perioden från produktionens början fram till skadedagen.

Anmärkning: Se 2.8.11 Djurförsäkring för ersättning vid sjuk och olycksfall.

2.11.6.2 Obärgad gröda*

Obärgad gröda* som skadas värderas till marknadsvärdet vid skördetidpunkten, med avdrag för inbesparade kostnader.

2.11.7 Varor* i annan näringsverksamhet*

Skadan värderas till varornas värde enligt nedan med avdrag för eventuellt restvärde.

Har varornas värde minskat på grund av inkurans eller annan omständighet värderas de med hänsyn till detta.

2.11.7.1 Varor* anskaffade för försäljning

Varorna värderas till vad det kostar att utan dröjsmål återställa dem. Med återställande* förstås reparation eller återanskaffning av varor* av samma slag.

Återställs inte varorna inom två år värderas de till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att återställa, dock högst till det pris för vilket varorna då hade kunnat försäljas minskat med inbesparad kostnad.

2.11.7.2 Varor* som den försäkrade tillverkar

Varorna värderas till tillverkningskostnad* för att utan dröjsmål återställa varorna. Med återställande* förstås reparation eller återanskaffning av varor* av samma slag.

Återställs inte varorna inom två år värderas de till de faktiska tillverkningskostnaderna vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket de då hade kunnat försäljas minskat med inbesparad kostnad.

2.11.7.3 Varor* sålda och färdiga för leverans

Varorna värderas, i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor*, till det avtalade försäljningspriset minskat med inbesparad kostnad.

2.11.8 Arkivalier*

Skadan värderas till de skäliga kostnader* som inom två år läggs ned på att återställa den information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

2.11.9 Värdehandlingar*

Skadan värderas till de skäliga kostnader* som inom två år läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar*.

2.11.10 Kunders egendom

Skada värderas efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen tillhör för ägaren.

Personlig lös egendom värderas enligt bolagets villkor för hemförsäkring.

2.11.11 Arbetstagares egendom

Arbetstagares egendom som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt kollektivavtalets regler.

Arbetstagares egendom i övrigt värderas enligt bolagets villkor för hemförsäkring.

2.11.12 Annans egendom*

Skada värderas efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen skulle ha tillhört om försäkringstagaren varit ägare.

2.11.13 Mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde

Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned för att återställa egendomen.

2.11.14 Tvist om värde

Om du inte är nöjd med vår värdering av skada på lös egendom* kan du begära att en värderingsperson, förordnad av handelskammaren, uttalar sig om värdet på din skadade egendom. Värderingspersonen ska tillämpa villkorens värderingsregler, visa hur skadans värde beräknats samt lämna sitt utlåtande inom tre månader efter att ha blivit utsedd.

Du ska betala hälften av värderingspersonens arvode. Om värderingspersonen värderar skadan till ett högre belopp än det som vi erbjudit, betalar vi hela arvodet. Vi ersätter endast en värdering.

2.12 Skadeersättningsregler

2.12.1 Skadeersättning

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada även om försäkringsbeloppet är större.

Ersättningsbeloppet utgörs av

- skadebelopp* enligt 2.11 Skadevärderingsregler,
- räddningskostnad enligt 2.10.1.1,
- röjning- bärgning- och transport enligt 2.12.3,

med avdrag för:

- självrisk, tilläggssjälvrisk eller särskild självrisk
- eventuell underförsäkring* enligt 2.12.2,
- eventuell påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift och räddningsplikt enligt 2.8 och 2.10,

och med hänsyn till:

- leverantörsgaranti enligt 2.12.5.

Anmärkning:

Den högsta ersättning* som kan erhållas vid förstariskförsäkring är försäkringsbeloppet med eventuellt tillägg för investeringar och prisändringar som skett under försäkringsåret.

För förstariskförsäkrad egendom ersätts röjning och bärgningskostnad enligt 2.12.3, utöver försäkringsbeloppet för egendomen.

Moms

Om du redovisar moms så ersätter vi en skada exklusive moms eftersom momsen är avdragsgill i din deklaration.

En lantbruksverksamhet är oftast avdragsgill men alla byggnader används inte alltid i någon verksamhet. Skatteverket godkänner då inte alltid momsavdrag på tex en återuppbyggnad av något som inte genererar momsintäkter. Tex om bara skogsverksamheten är kvar på en gård så innebär det inte att en stor gammal ladugård automatisk kan få momsavdrag.

Det är viktigt att din försäkring anpassas till det förhållande som råder på din gård för att inte vara underförsäkrad.

2.12.2 Underförsäkring*

Inför ny försäkringsperiod ska du underrätta bolaget om:

- ny-, till-, eller ombyggnad eller förbättring av byggnad*,
- investering* av övrig egendom,
- arealökning

så att korrekt premie ska kunna fastställas.

Om försäkringstagaren underlåter detta, föreligger underförsäkring*.

Vid en skada minskas ersättningen med lika stor andel av skadebeloppet som skillnaden mellan erlagd och korrekt premie på hela försäkringen. Premieunderlaget ska vara fastställt med samma värderingsmetod.

2.12.3 Röjning-, bärgning- och transportkostnad

I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för kostnader för nödvändig rivning, röjning, transport, destruktion och deponering av skadad egendom.

Värdeminskningsavdrag görs inte på röjning- bärgning- eller transportkostnad. Bolaget har rätt att avgöra om grund, golv, plattor, brunnar och andra i betong eller motsvarande uppförda fundament ska återanvändas, borttransporteras, sönderdelas eller lämnas orörda.

För förstariskförsäkrad egendom ersätts röjning-, bärgning- och transportkostnad enligt ovan, utöver försäkringsbeloppet för egendomen.

2.12.4 Inteckningshavare

2.12.4.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

Säkerhetsrätten gäller inte vid skada på lös egendom.

2.12.4.2 Företagsinteckning

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

2.12.4.3 Fullvärdesförsäkrad egendom

Vid tillämpning av gällande bestämmelser om inteckningshavares rätt till ersättning anses vid beloppslös fullvärdesförsäkring* av egendom dess värde enligt tillämpad värderingsmetod omedelbart före skadetillfället utgöra försäkringsbelopp.

2.12.5 Leverantörsgaranti

Är leverantör eller entreprenör enligt åtagande i avtal skyldig att ersätta skada på försäkrad egendom betalar bolaget inte kostnaden för detta. Denna begränsning avser dock inte följdskada* på annan funktionell enhet än den som varit felaktig.

Undantaget tillämpas inte i den mån leverantör eller entreprenör inte kan fullgöra sin skyldighet och den försäkrade kan styrka detta.

Om den försäkrade är tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen, lämnas inte ersättning för skada på denna, i det fall skadan skulle ha omfattats av för branschen gängse garanti vid försäljning eller leverans.

2.12.6 Ersättningsregler i övrigt

Bolaget har rätt att istället för att betala kontant ersättning föreskriva att skadad egendom återställs eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Bolaget är inte skyldigt att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av denna.

Kommer egendom för vilken ersättning utgetts till rätta ska egendomen snarast ställas till bolagets förfogande. Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar för denna erhållen ersättning.

Vid utbetalning av ersättning beaktas om den ersättningsberättigade är redovisningsskyldig för mervärdesskatt.

2.12.7 Betalning och ränta

2.12.7.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Den del av ersättning som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, ska betalas senast en månad efter att den försäkrade visat att så skett.

När myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad* överklagats och bolaget p.g.a. detta väntat med att betala ut ersättning, ska ersättningen betalas senast en månad efter det att bolaget fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

När polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

2.12.7.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt 2.11 Åtgärder vid skada.

3. AVBROTTSFÖRSÄKRING

3.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad jord- och skogsbruksverksamhet, samt sådan hästverksamhet* eller annan näringsverksamhet* som anges i försäkringsbrevet.

3.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för avbrottsskada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

3.3 Försäkrat intresse

Försäkringen avser avbrottsskada som är en följd av egendomsskada enligt 3.4.

3.4 Avbrottsskada

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen gäller för skada

- som egendomsförsäkringen gäller för enligt 2.8.1-2.8.10, även om egendomsskadan avser arrenderad byggnad* eller häst som är försäkrad genom Dina Försäkringars hästförsäkring.
- som är en följd av oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten, värme.
- som är en följd av oförutsett avbrott i tillförsel av datakommunikation som en direkt följd av en fysisk skada.
- som beror på att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av sådan skada som din egendomsförsäkring gäller för. Skadan ska ha inträffat inom Norden*, hos kund eller leverantör med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt. Försäkringen gäller inte för längre tid än den för leveranskontraktet återstående kontraktstiden. Ersättning lämnas endast i den mån ersättning inte kan fås av allmänna medel. Högsta ersättning* 15 prisbasbelopp*.
- som beror på att leveransavtal inte kan fullföljas på grund av att tillträde till rörelsen hindras genom avspärrning beordrad av räddningstjänst, Jordbruksverket eller polismyndighet. Detsamma gäller om tillträde till närbelägen fastighet eller verksamhet som ingår i den försäkrade verksamhetens produktionskedja hindras av nämnda myndigheter. Dock gäller skyddet endast motsvarande din egendomsförsäkrings gällande försäkringsskydd. Högsta ersättning* är 10 prisbasbelopp*.

Med avbrottsskada avses sådan skada som består i

- bortfall av täckningsbidrag*
- förlust till följd av nödförsäljning av djur*
- extra kostnader, för tex. provisoriska stallar och fördyrad skötsel av djur*
- bortfall av hyres- och arrendeintäkter
- kostnad för hyra av ersättningsmaskin

Ansvarstid räknat från skadedagen och är

- vid djurproduktion som återupptas inom 12 månader - 24 månader
- vid växthusodling som återupptas inom 12 månader- 24 månader
- i övriga fall -12 månader om inte annat anges i försäkringsbrev.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen ersätter inte

- bortfall av täckningsbidrag vid växtodlingsåtgärder i jordbruk.
- bortfall av täckningsbidrag från hästförsäljning eller tävlingsverksamhet med hästar.
- viten.
- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten eller värme till följd av cyberangrepp riktat mot leverantör eller distributör.

Självrisk

Självrisken är densamma som gäller för den egendomsskada som föranlett täckningsbidragsförlust, extrakostnad respektive hyresförlust. Vid samtidig egendoms- och avbrottsskada tillämpas en självrisk.

Ingen självrisk

Om du utrustar egendom med spårsändare eller stöldskyddsmärkning som möjliggör att stulen egendom kan återfås så dras ingen självrisk på avbrottskostnaden. Spårsändare ska vara i funktion och märkning t ex CEASAR eller annat bevis på märkning ska kunna visas upp vid skada.

Högsta ersättning

Avbrottskostnader begränsas till de kostnader som uppstår under ansvarstiden. Högsta ersättning* i annan näringsverksamhet* är dock 2 prisbasbelopp* och vid körning för annans räkning 2 prisbasbelopp*, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Säkerhetsföreskrift

För avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för egendomsförsäkringen. Detsamma gäller när du åsidosatt säkerhetsföreskrift.

För oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten och datakommunikation gäller krav på driftslarm och reservkraft enligt 2.8.8 Oförutsett avbrott.

Det åligger försäkringstagaren att utan dröjsmål och senast inom 6 månader vidta åtgärder för att återställa och återanskaffa skadad egendom, så att tidigare produktionsinriktning kan återupptas. Med sådana åtgärder avses vid skada på byggnad* att projektering ska vara slutförd, fullständiga handlingar för myndigheternas godkännande ska vara inlämnade och grundläggningsarbetena i huvudsak vara slutförda.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrift

Begränsad ansvarstiden till:

- vid djurproduktion – 6 månader
- vid växtodling – pågående lagringsperiod
- vid uthyrning och utarrendering av byggnader – 6 månader
- vid annan näringsverksamhet* – 6 månader
- vid körning för annans räkning – 3 månader

Bolaget kan efter inträffad skada avgöra om ansvarstiden behöver förlängas då särskilda skäl föreligger.

3.4.1 Sjukavbrott för smittsam sjukdom - hästar (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att tilläggsförsäkring vid sjukavbrott för verksamhet med hästar ingår,

Avbrottsförsäkringen gäller vid följande händelser:

- hingst på försäkrad hingststation som drabbas av smittsam sjukdom och enligt veterinär* inte får leverera sperma
- smittsam sjukdom som drabbar hästarna i försäkrad häströrelse och medför att verksamheten enligt veterinär* måste stängas av
- annan avbrottsskada till följd av förgiftning, förätning, storm* eller annan väderleksbetingad händelse som leder till avbrottsskada på försäkrad hästverksamhet.

Högsta ersättning

Om du har försäkrat högst	Högsta ersättning* per skada
12 hästar	2 prisbasbelopp*
18 eller 24 hästar	3 prisbasbelopp*
36 hästar	4 prisbasbelopp*
48 hästar	5 prisbasbelopp*
fler än 48 hästar	6 prisbasbelopp*.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk

3.4.2 Mjölkavbrott (särskilt avtal)

När det anges i försäkringsbrevet att mjölkavbrott ingår,

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Avbrottsförsäkringen gäller för förlorad mjölkintäkt vid följande händelser:

- Besättningssmitta som med klinisk sjukdom drabbar besättningen och leder till mer än 10 % minskad mjölkproduktion – dock minst 500 kg – under en sammanhängande period om 30 dagar. Besättningssmitta måste styrkas med veterinärintyg.
- Djur* som dör, kommer bort eller insjuknar så svårt att det måste avlivas i skada som är ersättningsbar enligt avsnitt 2.8.11 och leder till mer än 10 % minskad mjölkproduktion – dock minst 500 kg – under en sammanhängande period om 30 dagar.
- Vid kvalitetsfel på mjölkleverans, som kasserats av mejeriet. Kvalitetsfel i mjölken innebär t ex antibiotikarester, lukt- och smakförändringar, utseendefel eller hög vatteninblandning, så att onormala fryspunktsvärden har uppstått.
- Då det konstaterats att det finns antibiotikarester i mjölken och man varit tvungen att hälla ut den för att undvika felleverans till mejeriet.

Ersättningen är begränsad till högst tre skadetillfällen per försäkringsår.

Vid kvalitétsfel av mjölkleverans som orsakar skada på ett tankbilslass gäller avsnitt 4. Ansvarsförsäkring.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte

- Ersättning lämnas inte för efterlikvid eller liknande tilläggsbetalningar.
- vid skada enligt epizooti- eller zoonoslagstiftning.
- vid saneringsslakt.

Skadegräns

Ersättning lämnas för mjölk, dock minst 500 kg.

Självrisk

Självrisken är 10 % av skadebeloppet vid besättningssmitta och djurskada. Vid kvalitetsfel gäller försäkringen utan självrisk

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

För avbrottsförsäkringen gäller samma säkerhetsföreskrifter som för egendomsförsäkringen. Detsamma gäller när du åsidosatt säkerhetsföreskrift.

3.5 Åtgärder vid skada

3.5.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående,
- begränsa skada som redan inträffat,
- i samråd med bolaget utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamhetens drift,
- bereda arbetstagare, som genom skadan blivit utan arbete, annan sysselsättning inom eller utanför verksamheten.

Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas varit till men för försäkringsbolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars skulle betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

3.5.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska snarast anmälas till bolaget. Har avbrottsskada orsakats av egendomsskada genom stöld, inbrott, rån* och överfall* eller annat brott ska den försäkrade snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

3.5.3 Ersättningskrav - Anspråk på försäkringsersättning

Försäkringstagaren ska senast inom ett år efter ansvarstidens* slut till bolaget överlämna skriftligt ersättningskrav. Kravet ska vara upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

Den försäkrade är skyldig att bistå bolaget vid skadeutredningen och att på anmodan styrka ersättningskravet och tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

Kostnad för framställande av ersättningskrav ersätts inte.

Á contoersättning avseende avbrottsskada för period senare än 6 månader efter skadedagen betalas först när byggnadsarbetena utöver grundläggningsarbeten fortskrider utan dröjsmål och enligt plan som överenskommits mellan bolaget och försäkringstagaren.

3.6 Skadevärderingsregler

Skada värderas efter ansvarstidens slut.

3.6.1 Bortfall av täckningsbidrag*

Vid värdering av skada beräknas skadan till den faktiska förlusten för den skadade produktionsgrenen med driftsbokslut som underlag.

Beräkning av täckningsbidrag* under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod på direkt föregående period före skadedagen men dock högst 12 månader, även om ansvarstiden är längre.

Jämkning av täckningsbidrag

Råder under ansvarstiden andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, ska beloppet justeras.

Det jämkade beloppet ska anses utgöra det täckningsbidrag* som verksamheten skulle ha gett under ansvarstiden, om skadan inte inträffat.

3.6.2 Nödförsäljning av djur*

Vid förlust som uppstår vid nödförsäljning värderas skadan till skillnaden mellan det pris som normalt skulle ha erhållits för motsvarande djur* (marknadsvärdet med avdrag för normala försäljningskostnader*) och det faktiskt erhållna försäljningsvärdet med avdrag för de faktiska försäljningskostnaderna. Marknadsvärdet ska dock lägst utgöra det genomsnittliga värdet för motsvarande djur* under perioden 6 månader före skadedagen - 6 månader efter skadedagen.

Om återanskaffning av likvärdiga djur* sker inom två år efter skadedagen, görs dessutom tillägg med de normala försäljningskostnaderna för de försålda djuren, samt med inköpskostnaderna för de återanskaffade djuren.

3.6.3 Extrakostnader

- Vid extra kostnader, som uppstår för anordnande av provisoriska stallar och fördyrad skötsel av djur*, värderas sådan skada till av försäkringstagaren visade skäliga kostnader*. Hänsyn tas till beräknat restvärde för de provisoriska anläggningarna.
- Vid extra kostnader som uppstår för särskilda växtodlingsåtgärder eller vid körning för annans räkning, värderas sådan skada till av försäkringstagaren visade skäliga kostnader*. Hänsyn ska tas till inbesparade egna kostnader.

Högsta ersättning för extra kostnader

När djuren behålls i provisoriska stallar får den högsta ersättningen som uppstår i de provisoriska stallarna, inte överstiga den sammanlagda förlust som skulle uppstått vid en försäljning av djuren inom en vecka efter skadedagen.

Förlusten vid en försäljning av djuren på skadedagen beräknas utifrån täckningsbidragsförlusten enligt 3.6.1 och nödförsäljningsförlusten enligt 3.6.2 under en beräknad återställandetid på högst 12 månader. Om återställandetiden förlängs av orsaker som försäkringstagaren inte råder över eller själv inte förorsakat kan den beräknade återställandetiden justeras till faktisk återställandetid, dock längst 24 månader.

3.6.4 Bortfall av hyres- och arrendeintäkter

Vid bortfall av hyres- och arrendeintäkter värderas sådan skada till uteblivna hyres- och arrendeintäkter minskat med inbesparade kostnader.

3.6.5 Skadebelopp*

Skadebeloppet utgörs av skadans värde enligt 3.6.1 - 3.6.4 minskat med

1. det täckningsbidrag* som verksamheten faktiskt har gett under ansvarstiden,
2. sådana i täckningsbidraget ingående kostnader, som under ansvarstiden kunnat inbesparas eller användas för annat ändamål t ex arbete,
3. det täckningsbidrag* som svarar mot att avbrottstiden utökats, utöver den tid som skulle behövts för att återställa skadad egendom, till följd av att
   a. förbättring, utvidgning eller annan förändring görs, inbegripet sådant som är en följd av myndighets beslut,
   b. likvärdig byggnad* enligt Egendomsförsäkring 2.11.1.2 alternativ 2 uppförs istället för identisk byggnad*,
   c. byggföretag inte anlitat för hela eller delar av byggprocessen,
4. det täckningsbidrag* som innefattas i ersättning för egendomsskadan, t ex ersättning för djur*, produkter eller arbete med återställande* av byggnad*,
5. sådan ökning av täckningsbidrag* som till följd av skadan under ansvarstiden har uppstått i annan produktionsgren eller verksamhet, som försäkringstagaren själv eller annan för hans räkning driver,
6. ränteintäkter eller minskade räntekostnader som uppstått under ansvarstiden till följd av utbetald ersättning.

3.6.6 Tvist om värde

Vid tvist om avbrottsförlustens storlek ska på begäran av part värderingen hänskjutas till avgörande genom skiljedom. Lagen om skiljemän tillämpas.

3.7 Skadeersättningsregler

3.7.1 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av:

- skadebelopp* enligt 3.6 Skadevärderingsregler,
- ränta enligt 3.7.2,

med avdrag för:

- självrisk enligt 3.4,
- eventuell underförsäkring* enligt 3.7.4,
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt 3.4 och räddningsplikt enligt 3.5.1,

med hänsyn till:

- högsta ersättning* 3.4

3.7.2 Ränta

Bolaget ersätter skälig ränteförlust och/eller räntekostnad under ansvarstiden med hänsyn till att ersättningen inte betalas förrän efter ansvarstidens slut. Vid beräkning av ränteförlust eller räntekostnad tillämpas Riksbankens referensränta.

3.7.4 Underförsäkring*

När försäkringstagaren inte följt bestämmelserna om lämnande av uppgifter i avsnitt 1. Uppgifter för förnyad försäkring, minskas ersättningen med lika stor andel av skadebeloppet som skillnaden mellan erlagd och korrekt premie på hela försäkringen. Premieunderlaget ska vara fastställt med samma värderingsmetod.

3.7.5 Tidpunkt för betalning

Skada regleras efter ansvarstiden slut. Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade styrkt sitt krav, kommit in med komplett bokföringsunderlag och i övrigt fullgjort vad som åligger honom.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen.

För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta. Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt 3.5 Åtgärder vid skada.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet.

4. ANSVARSFÖRSÄKRING

Om det anges i försäkringsbrevet att ansvarsförsäkring ingår omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt.

4.1 Vem gäller försäkringen för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren, familjemedlemmar folkbokförda på samma fastighet, arbetstagare samt för medförsäkrade som anges i försäkringsbrevet och gäller endast för skada orsakad i tjänsten och som har samband med i försäkringsbrevet angiven verksamhet.

Försäkringen gäller även för försäkringstagaren i dennes egenskap av ägare eller nyttjare av försäkrad fastighet där verksamhet bedrivs och som till övervägande del används för försäkrad verksamhet.

4.1.1 Övrigt

För vissa motorfordon* gäller trafikförsäkring, se 4.6.4.

4.1.2 Undantag

Försäkringen gäller inte

- för annan näringsverksamhet* och körning för annans räkning överstigande 2 prisbasbelopp* i sammanlagd årlig bruttointäkt (det år skadan inträffade).
- för byggnads-, grävnings- eller sprängningsarbete för annans räkning, se dock 4.11 om utökad ansvarsförsäkring.
- för hästverksamhet* med fler hästar än vad som anges i försäkringsbrevet (det år skadan inträffade). Undantaget gäller inte för arbetshästar i lantbruk.
- för skadeståndsskyldighet som kan åläggas försäkringstagaren såsom medlem eller delägare i annan förening eller annat bolag än den försäkrade verksamheten.

om inte annat anges i försäkringsbrevet.

4.2 När gäller försäkringen

Försäkringen gäller för skadeståndskrav som avser skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

För försäkringstagare som upphör med sin verksamhet och därigenom ej längre har gällande ansvarsförsäkring gäller denna försäkring under ytterligare tre år från det att ansvarsförsäkringen upphörde. De försäkringsvillkor för rättsskydd som gäller hos oss vid tiden för skadans uppkomst tillämpas i sådant fall.

Vid serieskada* anses samtliga skador i serien utgöra en skada och försäkringen gäller även för skada som inträffat efter försäkringstiden förutsatt att den första skadan i serien av skador har inträffat under försäkringstiden. Om den första skadan i en serieskada* inträffar före försäkringstiden, omfattas inte denna eller efterföljande skador av detta försäkringsavtal.

Vid serieskada* anses samtliga skador utgöra en enda skada även i frågan om försäkringens självrisk och försäkringsbelopp. Självrisken och det försäkringsbeloppet som var gällande när den första skadan i serien av skador inträffade gäller för serieskadan*.

4.3 Var gäller försäkringen

Försäkringen gäller i hela världen utom i USA och Kanada.

4.4 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är 10 000 000 kr.

Försäkringsbeloppet utgör högsta sammanlagda ersättning som bolaget betalar för skadestånd inklusive ränta, samt kostnader för utredning, förhandling, räddning och rättegång.

Försäkringsbelopp gäller för entreprenadarbete som avtalats enligt AB04* att försäkringsbeloppet är 200 prisbasbelopp*.

4.4.1 Högsta ersättning

Ersättningen är begränsad till ett försäkringsbelopp vid varje skada och totalt två försäkringsbelopp per försäkringsår, dock högst:

a. ett försäkringsbelopp vid skada genom levererad produkt eller tjänst om flera skador orsakats av samma fel, brist eller defekt hos en eller flera produkter eller tjänster, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade.

b. ett försäkringsbelopp vid serieskada*, oavsett om skadorna inträffat under ett eller flera försäkringsår. Ersättning lämnas därvid inom det försäkringsbelopp som gällde vid den tidpunkt då första skadan inträffade.

c. ett försäkringsbelopp för skador som uppkommit av samma orsak och inträffat vid samma tillfälle.

d. två prisbasbelopp* vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning hyrt, leasat, lånat, arrenderat eller nyttjat.

e. fyra prisbasbelopp* vid skada på djur* som omhändertagits.

f. fem prisbasbelopp* vid skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att installera, montera, demontera, reparera, kontrollera, besiktiga, lasta, lossa, lyfta, transportera, lagra, bespruta, skörda, bearbeta, avverka, förvara eller tillse. Med bearbeta avses även gödselspridning, sådd, radrensning, gödsel- eller kalkspridning, skörde- eller avverkningsarbete av jordbruksprodukter, obärgad gröda* eller skog.

g. 1 Mkr vid skada enligt avsnitt 4.6.3 Ansvar enligt dataskyddsförordningen.

h. 10 prisbasbelopp* vid skada orsakad av förorening genom stallgödsel, urin eller pressvatten enligt avsnitt 4.7.5 Miljöansvar.

i. 25 prisbasbelopp* vid ren förmögenhetsskada enligt avsnitt 4.7.5 Miljöansvar.

j. 5 prisbasbelopp* vid ren förmögenhetsskada enligt avsnitt 4.6.2.2 Vissa växtodlingsarbeten.

4.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet som den försäkrade får betala vid varje skada.

Ansvarsförsäkringen gäller med en självrisk som är 10 % av prisbasbeloppet, såvida inte annat avtalas och särskilt anges i försäkringsbrevet. Om trafikförsäkring tecknats tillämpas 10 % av prisbasbeloppet i trafiksjälvrisk.

Endast en självrisk tillämpas vid serieskada* eller för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

4.5.1 Särskild självrisk

För vissa skadehändelser gäller en särskild självrisk. Särskild självrisk gäller i stället för avtalad självrisk. När den avtalade självrisken är högre än den särskilda självrisken gäller dock den avtalade självrisken.

4.5.1.1 Heta arbeten

Särskilda självrisken är 30 % av skadebeloppet, dock lägst ett prisbasbelopp* och högst 10 prisbasbelopp*, vid sakskada genom brand* eller explosion* som orsakats av svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg eller annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

4.5.1.2 Lyft och transport

Särskilda självrisken är 20 % av prisbasbeloppet vid skada på egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person lyft eller transporterat i andra fall än de som undantas enligt avsnitt 4.7.2 Omhändertagen egendom.

4.5.1.3 Bearbetning

Särskilda självrisken är 20 % av prisbasbeloppet vid skada på egendom som den försäkrade eller för hans räkning annan person åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, kontrollera, besiktiga, lasta, lossa, lagra eller tillse.

4.5.1.4 Förorening

Särskilda självrisken är 20 % av prisbasbeloppet vid skada på egendom som orsakats genom besprutnings- eller bepudringsåtgärd, förorening genom stallgödsel, urin eller pressvatten eller förorening genom vätska från cistern, tank eller behållare.

4.5.1.5 Ren förmögenhetsskada

4.5.1.5.1 Miljöansvar

Den särskilda självrisken är 1 prisbasbelopp* vid ren förmögenhetsskada enligt avsnitt 4.7.5 Miljöansvar.

4.5.1.5.2 Vissa växtodlingsarbeten

Den särskilda självrisken vid skada vid vissa växtodlingsarbeten enligt 4.6.2.2 är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 50 % av prisbasbeloppet och högst 5 prisbasbelopp*.

4.5.2 Självrisk vid flera skador

Endast en självrisk dras av

- vid flera skador som orsakats av samma defekt hos en eller flera levererade produkter
- för skador som har uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle.

4.6 Vad gäller försäkringen för

Vid skadeståndskrav som kan omfattas av försäkringen och som överstiger självrisken enligt avsnitt 4.5 Självrisk, åtar sig bolaget gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger,
- förhandla med den som kräver skadestånd,
- föra den försäkrades talan vid rättegång eller skiljeförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljedomskostnader som den försäkrade åsamkas eller åläggs att betala och som denne inte kan få ut av motpart eller annan,
- betala det skadestånd utöver gällande självrisk som den försäkrade är skyldig att erlägga.

4.6.1 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada samt förmögenhetsskada till följd av sådan ersättningsbar skada enligt:

- allmänna skadeståndsrättsliga regler,
- allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde,
- sedvanligt kontrakt med strömleverantör där försäkrad övertagit ansvar enligt lagen om elektriska anläggningar,
- sedvanligt nyttjanderättsavtal med fastighetsägare avseende övertaget fastighetsägaransvar.

När denna försäkring gör undantag för person- eller sakskada gäller denna försäkring inte heller för förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

4.6.1.1 Ingrediens- och komponentskada

Försäkringen gäller för ingrediens- och komponentskada som uppkommit till följd av att en produkt som är levererad av den försäkrade, genom förening med en annan produkt blivit en oskiljbar del av en slutprodukt på sådant sätt att slutprodukten skadats eller inte kan användas för sitt avsedda ändamål.

4.6.2 Ren förmögenhetsskada

Med ren förmögenhetsskada avses ekonomisk skada som uppstår utan samband med person- eller sakskada.

4.6.2.1 Miljöansvar

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada i vissa fall enligt avsnitt 4.7.5 Miljöansvar

Högsta ersättning

Högsta ersättning* är 25 prisbasbelopp*, se även avsnitt 4.4.1 Högsta ersättning*.

4.6.2.2 Vissa växtodlingsarbeten

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ren förmögenhetsskada vid följande växtodlingsarbeten: sådd, växtskyddsarbete, gödsel- och kalkspridning. Här avses även skada på uppkommen gröda som ännu inte är fullt utvecklad.

Högsta ersättning

Högsta ersättning* är 5 prisbasbelopp*, se även avsnitt 4.4.1 Högsta ersättning*.

4.6.3 Ansvar enligt dataskyddsförordningen

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade kan bli skyldig att betala enligt artikel 82 EU:s dataskyddsförordning 2016/679.

Högsta ersättning

Högsta ersättning* är 1 Mkr, se även avsnitt 4.4.1 Högsta ersättning*.

4.6.4 Skada i följd av trafik med vissa motorfordon*

Trafikförsäkring eller ansvarsförsäkring enligt trafikskadelagen för i försäkringsbrevet angivna fordon ingår endast i de fall där det särskilt anges att trafikförsäkring ingår.

Vid skada enligt 4.6.4 gäller försäkringen med det försäkringsvillkor som skulle ha gällt om individuell trafikförsäkring varit tecknad med trafiksjälvrisk som är 10 % av prisbasbeloppet.

4.6.5 Skada orsakad av hemdjur

Enligt 22 kap 7 § byggningabalken är ägare av hemdjur* i regel skyldig att betala endast ett jämkat skadestånd för skada som djuret förorsakat på annans djur*. I sådant fall betalar försäkringsbolaget likväl – med tillämpning av försäkringsvillkoren i övrigt – även den resterande delen av skadan.

4.6.6 Räddningskostnad

När den försäkrade haft utgift för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan föranleda skadeståndsskyldighet som omfattas av försäkringen, lämnas ersättning om åtgärderna med hänsyn till omständigheterna varit skäliga.

Ersättning lämnas dock inte för kostnad för att avvärja befarad skada på grund av defekt hos levererad produkt.

4.6.7 Nyckelförlust

Försäkringen ersätter skälig kostnad för ändring eller, om så är nödvändigt, byte av lås i fastigheter inom Sverige i samband med omhändertagen nyckel stulits eller förkommit. Detta gäller under förutsättning att försäkringstagaren kan vara skyldig att svara för sådan kostnad enligt gällande rätt och att den inte kan ersättas genom annan försäkring.

Ersättning betalas dock inte

- om nyckeln var märkt med namn och/eller adress i klartext eller på annat sätt varit möjlig att identifiera
- om nyckel lämnats kvar i dörr eller i olåst lokal
- vid stöld ur olåst fordon.

Vid nyckelförlust ska polisanmälan ske och kopia på denna ska bifogas skadeanmälan.

Högsta ersättning

Högsta ersättning* är 6 prisbasbelopp* vid varje skada oavsett antalet fastigheter som berörs av förlusten.

4.7 Vad gäller försäkringen inte för

4.7.1 Skada på levererad produkt eller tjänst

Försäkringen gäller inte för

- skada på produkt som den försäkrade levererat eller tjänst som den försäkrade utfört, om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkten eller tjänsten, t ex i montering, uppförande eller annan åtgärd i samband med leverans av produkten,
- skada som kan avhjälpas genom åtgärdande av fel, brist eller defekt hos levererad produkt eller tjänst (reklamation),
- skador som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med asbest, formaldehyd, polyklorerade bifenyler (PCB) eller per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS).
- skada genom att levererad kemisk produkt eller levererat läkemedel inte förhindrat, avbrutit eller påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts,
- skada genom levererad produkt när den försäkrade underlåtit att utföra sedvanliga undersökningar, provningar eller analyser för att fastställa produktens lämplighet för avsett ändamål och detta medfört att fel, brist eller defekt i produkten inte upptäckts.

Med levererad produkt menas även produkt som ska levereras, ska säljas, ska uppföras, är såld eller är uppförd.

Med skada på levererad produkt förstås här även skada som beror på att den levererade produkten måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp i samband därmed måste ske i annan egendom än den levererade produkten.

Försäkringen gäller inte heller för

- det avtalade värdet av den levererade felaktiga produkten,
- I levererad produkt ingår värdet av i leveransavtalet ingående montage- och installationsarbeten, konstruktioner, råd och anvisningar som är utförda eller utarbetade eller avsedda att utföras eller utarbetas av den försäkrade.
- kostnad för information med anledning av fel, defekt eller säkerhetsbrist i levererad produkt,
- kostnad för reklamation, undersökning, återtagande, omleverans, prisavdrag, täckningsköp eller hävning,
- kostnad som den försäkrade svarar för vid fullgörande av leveransavtalet, såsom avhjälpande av fel, återmontering eller annan sådan kostnad.

4.7.1.1 Vissa kostnader vid ingrediens- och komponentskada

Vid ingrediens- och komponentskada gäller försäkringen inte för skadeståndsskyldighet för minskning eller bortfall av produktion eller omsättning, avbrottsförlust, utebliven vinst, vite eller annan ekonomisk följdförlust och inte heller för försenings- eller forceringskostnad.

4.7.2 Omhändertagen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på omhändertaget trafikförsäkringspliktigt motordrivet fordon eller registreringspliktigt släpfordon.

4.7.3 Trafik med motordrivet fordon

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av trafikförsäkring, vilken tillhandahålls i landet i fråga och som inträffar till följd av trafik med motordrivet fordon

- för vilket trafikskadelagen eller motsvarande utländsk lag gäller eller
- när det används inom tävlingsområde när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av det motordrivna fordonet.

Detta undantag tillämpas även om den försäkrade underlåtit att teckna trafikförsäkring.

4.7.4 Luftfartyg, skepp, båtar och liknande

Försäkringen gäller inte för

- skada genom luftfartyg, svävare, drönare* eller hydrokopter,
- skada orsakad genom segel- eller maskindrivna skepp och båtar eller genom kollision med av dessa bogserade föremål eller
- kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk, eller bogserande föremål när den försäkrade eller någon som denne ansvarar för är ägare, brukare eller förare av farkosten.

Undantaget avseende båtar eller bogserade föremål tillämpas inte när dessa brukas för transport av djur*, lantbruksmaskiner eller annan lantbruksegendom som tillhör den försäkrade verksamheten.

4.7.5 Miljöansvar

Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av miljöskada. Med miljöskada avses skadeståndsskyldighet enligt miljöbalken.

Undantaget tillämpas inte om skadan beror på

- att fel tillfälligt begåtts
- att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad*, anläggning eller anordning.
- avrinning av stallgödsel, urin eller pressvatten som spridits på åkermark.
- oförutsedd utströmning av vätska från cistern, tank eller annan behållare.
- växtodlingsarbeten

I dessa fall gäller försäkringen även för ren förmögenhetsskada enligt 4.6.2

Särskild självrisk enligt avsnitt 4.5.1 gäller.

Anmärkning: Miljöansvar vid grävning, byggnadsverksamhet eller sprängning för annans räkning kan ingå om det är angivet i försäkringsbrevet, se 4.11 Utökat skydd.

4.7.6 Byggherre*- och entreprenörsansvar

Försäkringen gäller inte för sakskada som den försäkrade i egenskap av byggherre* eller entreprenör kan bli ansvarig för i samband med byggnads-, anläggnings- eller installationsarbete enligt Miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler.

Försäkringen gäller dock för sakskada för byggnads- och anläggningsarbete på försäkrad fastighet.

4.7.7 Böter, viten mm

Försäkringen gäller inte för böter, sanktionsavgifter, viten eller straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning.

4.7.8 Rådgivande verksamhet (konsultansvar)

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar, som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet.

4.7.9 Förutsebar skada

Försäkringen gäller inte om den försäkrade måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa (FAL 8:11).

4.7.10 Lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut, såvida inte den försäkrade kan visa att driftsledningen varken haft eller borde ha haft kännedom om åsidosättandet.

4.7.11 Radiologisk skada (Atomskada)

Försäkringen gäller inte för radiologisk skada enligt lag (2010:950) om ansvar och ersättning för radiologiska olyckor eller motsvarande utländsk lagstiftning eller konvention som den försäkrade kan göras ansvarig för.

4.7.12 Arbetsskada

Försäkringen gäller inte för arbetsskada som drabbar försäkrads arbetstagare.

Försäkringen gäller inte heller för arbetsskada som drabbar annan än försäkrads arbetstagare om den skadade i Sverige eller utomlands omfattas av trygghetsförsäkring vid arbetsskada, arbetsskadeförsäkring eller liknande. Om viss typ av ersättningspost vid personskada inte omfattas av annan försäkring enligt föregående mening, gäller försäkringen för skadeståndskrav överstigande självrisken om skadan är ersättningsbar enligt detta villkor i övrigt.

4.7.13 Ersättning från annan försäkring

Försäkringen gäller inte till den del ersättning kan lämnas genom socialförsäkring, patientförsäkring, annan gällande försäkring eller ersättningsform eller som tjänsteförmån. Detta gäller oavsett om sådan försäkring, ersättningsform eller tjänsteförmån avtalats eller inte.

Försäkringen gäller dock om lagenlig regressrätt utövas mot försäkrad.

4.7.14 Krav mellan försäkrade

Försäkringen gäller inte för skada som de i försäkringsbrevet angivna försäkrade tillfogar varandra. Försäkringen gäller inte heller för skadeståndsanspråk mellan företag som har samma ägare/delägare eller som ägs av nära anhörig till någon av dessa.

4.7.15 Flygplatsansvar

Försäkringen gäller inte för skada orsakad i eller vid verksamhet som består i ägande, drift, underhåll eller service av flygbolag, flygplan, flygplats (området för flygverksamheten, airside) eller flygtorn.

4.8 Föreskrifter

Utöver de allmänna föreskrifter som finns i detta avsnitt finns också särskilda föreskrifter. Sådana särskilda föreskrifter kan förekomma under respektive avsnitt i villkoren eller framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

Den försäkrade svarar gentemot bolaget för att nedanstående föreskrifter följs av

- den försäkrades företagsledning,
- övriga anställda hos den försäkrade,
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitats av den försäkrade.

När någon som anges ovan inte följer dessa föreskrifter medför det normalt ett avdrag från skadeersättningen ur denna försäkring enligt avsnitt 4.8.2 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift.

4.8.1 Allmänt

Den försäkrade ska iaktta

- de föreskrifter som anges i försäkringsbrevet,
- att skötsel, underhåll, service och tillsyn utförs enligt instruktioner från tillverkare, leverantör eller beställare. Fordon eller maskin får inte användas under förhållanden som innebär onormal påfrestning.
- att dokumentation i form av konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, bruksanvisningar, avtal, garantier och liknande handlingar i rimlig omfattning förvaras och på bolagets begäran uppvisas när det kan vara av betydelse för att kunna fastställa
    - leveranstidpunkt,
    - om skadeståndsskyldighet föreligger
    - om produkt varit defekt vid leverans.

4.8.2 Påföljd vid åsidosättande av föreskrift

Har den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt föreskrifterna i avsnitt 4.8 Föreskrifter, och har detta medfört väsentlig nackdel i utredningen av skadeståndsfrågan eller ersättningsberäkningen, görs ett avdrag med 20 % av annars utgående skadeersättning, dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*.

Annan särskild påföljd kan finnas när den försäkrade inte iakttagit sina skyldigheter enligt särskilda föreskrifter. Detta framgår då av den särskilda föreskriften.

4.9 Åtgärder vid skada

4.9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående,
- begränsa skada som redan inträffat och
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

4.9.1.1 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

När den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte iakttagit sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på den skadeersättning som annars skulle betalats eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

4.9.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav mot försäkrad ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

4.9.3 Anspråk på försäkringsersättning eller försäkringsskydd

Anspråk mot försäkringen med anledning av skadeståndskrav mot försäkrad måste anmälas till bolaget senast inom ett år från tidpunkten när försäkrad fick kännedom om skadeståndskravet. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

4.9.4 Uppgiftsskyldighet och utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp i erforderlig utsträckning av hos den försäkrade anställd personal.

4.9.5 Uppgörelse i godo

När bolaget så begär är den försäkrade skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande. Den försäkrade har dock inte rätt att utan bolagets tillåtelse medge skadeståndsskyldighet, godkänna ersättningskrav eller utbetala ersättning. Den försäkrade är också skyldig att förhindra att den försäkrade ådöms skadeståndsskyldighet genom tredskodom.

Iakttar den försäkrade inte av bolaget lämnade föreskrifter är bolaget fritt från ansvar om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Har bolaget förklarat sig villigt att göra upp i godo med den som kräver skadestånd är bolaget fritt från skyldighet att ersätta därefter uppkommen kostnad och att företa ytterligare utredning.

4.9.6 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör hos polis- eller annan myndighet, eller har den försäkrade i sådan sak instämts till domstol, ska den försäkrade omedelbart underrätta bolaget om detta. Bolaget äger rätt att utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

När den försäkrade inte iakttar dessa skyldigheter kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot bolaget och inte heller ersätts rättegångs- eller skiljekostnader.

4.10 Skadeersättning

4.10.1 Beräkning

Ersättning lämnas för

- kostnader enligt avsnitt 4.6
- räddningskostnad enligt avsnitt 4.6.6

med avdrag för

- självrisk enligt avsnitt 4.5
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrift enligt avsnitt 4.8.2

och med hänsyn till

- försäkringsbelopp enligt avsnitt 4.4
- eventuell påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt enligt avsnitt 4.9.1.1.

4.10.2 Betalning av ersättning

4.10.2.1 Tidpunkt för betalning av ersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt avsnitt 4.9 Åtgärder vid skada.

4.10.2.2 Räntebestämmelser

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljevärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål att fullgöra vad som ankommit på honom enligt avsnitt 4.9 Åtgärder vid skada.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet.

4.11 Utökat skydd i ansvarsförsäkringen (särskilt avtal)

Ansvarsförsäkring (entreprenöransvar) kan utökas att gälla för annan näringsverksamhet* enligt nedan och ingår endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

4.11.1 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Med tillägg till avsnitt 4.1, gäller följande.

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och avser i försäkringsbrevet angiven entreprenadverksamhet enligt avsnitt 4.11.1.1 – 4.11.1.3 nedan.

4.11.1.1 Sprängning på jordbruks- och skogsfastighet för annans räkning

När sprängning på jordbruks- och skogsfastighet för annans räkning anges i försäkringsbrevet, gäller ansvarsförsäkringen vid sprängning för annans räkning på jordbruks- och skogsfastighet med en i försäkringsbrevet högsta angiven bruttointäkt per år.

4.11.1.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

a. vid sprängning i byggnad* eller inom 50 meters avstånd från byggnad*. Vid så kallad klenhålssprängning gäller dock försäkringen vid sprängning på minst fem meters avstånd från byggnad*.

b. vid sprängning av diken och stubbar inom 200 m från byggnad*, såvida inte speciellt goda förutsättningar råder.

c. vid sprängning inom tätbebyggt område eller inom ovanstående säkerhetsavstånd från tätbebyggt område.

d. om sprängningen utförs av person som saknar behörighet för sprängning.

4.11.1.2 Grävning för annans räkning

När grävning för annans räkning anges i försäkringsbrevet, gäller ansvarsförsäkringen vid grävning för annans räkning med en i försäkringsbrevet högsta angiven bruttointäkt per år.

4.11.1.3 Byggnadsverksamhet för annans räkning

När byggnadsverksamhet för annans räkning anges i försäkringsbrevet, gäller försäkringen vid byggnadsverksamhet för annans räkning med en i försäkringsbrevet högsta angiven bruttointäkt per år.

4.11.1.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- Våtrumsarbeten
- VVS-arbeten

4.11.2 Var gäller försäkringen

Den utökade försäkringen för entreprenöransvar gäller endast inom Sverige.

4.11.3 Miljöskada

Med tillägg till avsnitt 4.6 och ändring av avsnitt 4.7.4, gäller för entreprenöransvar följande.

Entreprenörförsäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada och ren förmögenhetsskada enligt 32 kap miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler, som består i eller är en följd av

a. förorening av eller annan inverkan på vattendrag, sjö, vattentäkt eller annat vattenområde, grundvatten samt mark, byggnad*, anläggning eller anordning,
b. ändring av grundvattennivån,
c. rök, sot, damm, ånga, gas eller annan luftförorening*,
d. buller,
e. skakning,
f. värme, lukt eller ljus,
g. annan liknande störning.

Vid ren förmögenhetsskada gäller försäkringen endast under förutsättning att fel tillfälligt begåtts eller att fel plötsligt och oförutsett uppkommit på byggnad*, anläggning eller anordning.

Försäkringen omfattar skada genom sprängningsarbete endast om detta särskilt anges i försäkringsbrevet.

4.11.3.1 Undantag

Försäkringen omfattar inte miljöskada som den försäkrade kan bli ansvarig för

- i egenskap av byggherre*,
- till följd av verksamhet på egen fastighet,
- utöver vad som följer av träffat AB* (Allmänna Bestämmelser för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader).

Försäkringen omfattar inte miljöskada som

- vid försäkringens ikraftträdande var känd eller borde vara känd av företags-
- eller driftledning eller
- har sina orsaker i sådana omständigheter att den försäkrade eller dennes driftledning borde ha insett att skada skulle komma att inträffa.
- består i eller är en följd av förändring av grundvattennivån om skada inträffar senare än två år efter utförandet av det skadeorsakande arbetet.

4.11.3.2 Särskild självrisk

Särskilda självrisken är ett halvt prisbasbelopp* vid

- sakskada orsakad av sprutmålning,
- sakskada orsakad av sprängningsarbete,
- skada på ledningar och kablar i mark genom grävnings- eller liknande arbete.

Särskilda självrisken är 10 % skadebeloppet vid ren förmögenhetsskada, dock lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*.

4.11.3.3 Högsta ersättning

Högsta ersättning* är 1 000 000 kronor per försäkringsår vid ren förmögenhetsskada.

4.11.4 Räddningskostnad

Med tillägg till avsnitt 4.6.5 Räddningskostnad, gäller följande.

Försäkringen gäller inte för kostnader för skydds- och förstärkningsåtgärder - inte heller för åtgärder som vidtagits under arbetets gång - som kan anses nödvändiga med hänsyn till arbetets art och omfattning eller riskerna för omgivningen.

4.11.5 Böter, viten mm

Med tillägg till avsnitt 4.7.6 Böter, viten mm, gäller följande.

Försäkringen gäller inte för miljöskyddsavgift.

4.11.6 Ersättning från annan

Med tillägg till avsnitt 4.7.11 Ersättning från annan, gäller följande.

Finns för entreprenaden gällande byggherreansvarsförsäkring som omfattar den försäkrades skadeståndsskyldighet, lämnas inte ersättning enligt detta villkor.

4.11.7 Särskilda föreskrifter

Utöver bestämmelserna i avsnitt 4.8 Föreskrifter, gäller följande särskilda föreskrifter.

För viss typ av arbete krävs besiktning eller andra åtgärder enligt nedan. Ersättning lämnas inte för kostnad avseende

- för- eller efterbesiktning,
- skydds och försäkringsåtgärder,
- att fastställa och följa grundvattennivån.

Se även avsnitt 4.6.6 Räddningskostnad.

Bolaget har rätt att under pågående avtalstid ålägga den försäkrade särskilda föreskrifter.

4.11.7.1 Allmänt

Entreprenadarbetet ska anpassas till förhållandena på arbetsplatsen samt till byggnader, anläggningar och annan egendom i grannskapet.

Den försäkrade ska iaktta

- att av myndighet utfärdade bestämmelser efterlevs,
- att anvisningar följs - exempelvis byggnad* eller byggnadsdel* ska utföras enligt gällande byggnorm och branschregler. Med byggnorm avses de regelverk som vid tiden för utförandet var gällande exempelvis Svensk Byggnorm (SBN), Boverkets Byggregler (BBR), Jordbruksverkets Byggråd (JBR) och branschregler.
- att arbetarskyddsstyrelsens anvisningar följs,
- att de föreskrifter som meddelats av tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande i syfte att förhindra eller begränsa skada följs.

4.11.7.2 Markarbete*

Vid markarbete* ska förbesiktning (syneförrättning) ske av byggnader och anläggningar i grannskapet som enligt erfarenhet normalt löper risk att skadas. Förbesiktningsprotokoll ska upprättas och kompletteras med erforderliga fotografier.

Förbesiktigad egendom ska efter arbetets slutförande utan dröjsmål efterbesiktigas.

Nödvändiga åtgärder ska vidtas för att förebygga skada.

4.11.7.2.1 Vid sprängning

Vid sprängningsarbete ska röktrycksprovning av skorstensstock utföras genom skorstensfejarmästares försorg.

4.11.7.2.2 Vid brunnsborrning

Vid brunnsborrningsarbete ska för- och efterbesiktigning ske av byggnad* som är belägen närmare borrpunkten än fem meter. Även vid längre avstånd ska byggnad* besiktigas om denna enligt erfarenhet normalt löper risk att skadas.

Brunnsborrning ska inte utföras närmare byggnad* än fyra meter.

4.11.7.2.3 Särskild påföljd

Har särskild föreskrift vid markarbete* inte följts lämnas endast ersättning för skada i den mån skadan anses ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits.

Har särskild föreskrift vid markarbete* avseende för- och efterbesiktning inte följts lämnas endast ersättning för skada som genom tillförlitlig utredning visas ha uppkommit som en följd av markarbetet. Det åligger den försäkrade att tillhandahålla sådan utredning.

4.11.7.3 Grundvatten

Vid arbeten där grundvattennivån kan påverkas ska erforderliga undersökningar göras före arbetets genomförande för att fastställa grundvattennivån och dessutom ska nivån följas under arbetets gång.

Nödvändiga åtgärder ska vidtas för att förebygga skada.

4.11.7.3.1 Särskild påföljd

Har särskild föreskrift inte följts lämnas endast ersättning för skada i den mån skadan anses ha inträffat även om föreskriften hade iakttagits.

Har särskild föreskrift för undersökningar inte följts lämnas endast ersättning för skada som genom tillförlitlig utredning visas ha uppkommit som en följd av förändringen av grundvattennivån. Det åligger den försäkrade att tillhandahålla sådan utredning.

5. RÄTTSSKYDDSFÖRSÄKRING

Om det anges i försäkringsbrevet att rättsskyddsförsäkring ingår omfattar försäkringen ett skydd enligt detta avsnitt.

5.1 Vem gäller försäkringen för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren, familjemedlemmar folkbokförda på samma fastighet, arbetstagare samt för medförsäkrade som anges i försäkringsbrevet och gäller endast för tvist som har samband med i försäkringsbrevet angiven verksamhet.

Försäkringen gäller även för försäkringstagaren, familjemedlemmar folkbokförda på samma fastighet i dennes egenskap av ägare eller nyttjare av fastighet där verksamhet bedrivs och som till övervägande del används för försäkrad verksamhet.

5.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte

- för annan näringsverksamhet* och körning för annans räkning överstigande 2 prisbasbelopp* i sammanlagd årlig bruttointäkt (det år skadan inträffade),
- för byggnads-, grävnings- eller sprängningsarbete för annans räkning,
- för hästverksamhet* med fler hästar än vad som anges i försäkringsbrevet (det år skadan inträffade). Undantaget gäller inte för arbetshästar i lantbruk.

om inte annat anges i försäkringsbrevet.

5.2 När gäller försäkringen

5.2.1 Försäkring i kraft i minst två år (Huvudregel)

Försäkringen gäller för tvist som uppkommer under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden) under förutsättning att försäkring för samma försäkrade verksamhet varit i kraft under en sammanhängande tid av minst två år. I denna tid får inräknas tid då rättsskyddsförsäkring för samma försäkrade verksamhet funnits i annat bolag.

5.2.1.1 Rättsskyddsförsäkring för miljöbrott

Vid miljöbrott gäller försäkringen för sådan gärning som ligger till grund för misstanke om brott eller åtal som inträffat under den tid försäkringen är i kraft under förutsättning att försäkring för samma risk då varit i kraft under en sammanhängande tid av minst två år. I denna tid får inräknas tid då försäkring för samma risk varit i kraft i annat försäkringsbolag.

5.2.2 Försäkring i kraft mindre än två år

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer om försäkringen har varit i kraft kortare tid än två år vid tvistens uppkomst, om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket, inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.

5.2.2.1 Rättsskyddsförsäkring för miljöbrott

Vid miljöbrott gäller att om försäkring för samma risk inte varit i kraft under en sammanhängande tid av minst två år gäller försäkringen under förutsättning att den gärning som ligger till grund för anspråket inträffat samt att delgivning av misstanke om brott gjorts eller åtal väckts sedan försäkringen trädde i kraft.

5.2.3 Verksamhet som upphört

Försäkringen gäller även för tvist som uppkommer efter det att försäkringen upphört på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat under den tid försäkringen var i kraft samt att inte längre tid än tio år förflutit sedan dessa händelser eller omständigheter inträffade.

Om rättsskydd beviljas efter det att försäkringen upphört så tillämpas den omfattning och de villkor som försäkringen hade vid tiden för de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket.

5.2.3.1 Rättsskyddsförsäkring vid miljöbrott (verksamhet som upphört)

Försäkringen gäller även vid delgivning av misstanke om brott eller vid åtal som uppkommer efter det att försäkringen upphört på grund av att den försäkrade verksamheten upphört, förutsatt att den gärning som ligger till grund för anspråket inträffat under den tid försäkringen var i kraft samt att inte längre tid än 10 år förflutit sedan gärningen inträffade. Om rättsskydd beviljas efter det att försäkringen upphört så tillämpas den omfattning och de villkor som försäkringen hade vid tiden för de händelser och omständigheter som ligger till grund för anspråket.

5.2.4 Vid konkurs

Om försäkringstagaren försätts i konkurs kan konkursboet endast ta försäkringen i anspråk för tvist som uppkommit före konkursen och för tvist som uppkommer efter konkursen men där de händelser eller omständigheter som ligger till grund för tvisten inträffat före konkursen och det därefter inte gått mer än 10 år.

5.3 Var gäller försäkringen

5.3.1 Tvist

Försäkringen gäller i tvist enligt avsnitten 5.6.2 tvist som ska prövas av domstol eller skiljenämnd inom Norden* samt avser fastighet belägen inom Norden*.

5.3.2 Miljöbrott

Försäkringen gäller vid misstanke om eller åtal för gärning som begåtts enligt avsnitt 5.6.6 Miljöbrott, inom Sverige.

5.3.3 Tvist i skattemål

Försäkringen gäller i skattemål enligt avsnitt 5.6.4 Tvist i skattemål, endast inom Sverige.

5.4 Försäkringsbelopp

Försäkringsbeloppet är fem prisbasbelopp*.

Försäkringsbeloppet utgör högsta ersättning* för ombuds- och rättegångskostnader vid tvist.

5.4.1 Högsta ersättning

Högsta ersättning* för samtliga tvister som uppkommer under samma försäkringsår är 30 prisbasbelopp*.

Kan den försäkrade i en och samma tvist erhålla ersättning från flera försäkringar i ett eller flera bolag, begränsas ersättningen så att den tillsammans med ersättningen från övriga försäkringar uppgår till högst fem prisbasbelopp*.

5.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet som den försäkrade får betala vid varje skada (tvist).

Rättsskyddsförsäkringen gäller med en självrisk som är 10 % av prisbasbeloppet samt 20 % av de kostnader enligt avsnitt 5.6 Vad gäller försäkringen för, som överstiger 10 % av prisbasbeloppet. Såvida inte annat avtalas och särskilt anges i försäkringsbrevet.

5.6 Vad försäkringen gäller för

5.6.1 Ombuds- och rättegångskostnad

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga ombuds- och rättegångskostnader, i tvist enligt avsnitt 5.6.2 Tvist som försäkrad inte kan få betald av motpart, staten, eller annan samt skäliga utredningskostnader beställda av ombudet.

Försäkringen gäller endast för kostnad som uppkommer under den tid försäkrad biträds av ombud enligt avsnitt 5.8.2 Val av ombud.

Försäkringen gäller inte för brottmål, utöver vad som anges nedan avseende miljöbrott och arbetsmiljöbrott.

Vid miljöbrott ersätter försäkringen nödvändiga och skäliga ombuds- och rättegångskostnader enligt avsnitt 5.6.6 när försäkrad delgivits misstanke eller åtalats för brott mot arbetsmiljön eller den yttre miljön enligt arbetsmiljölagen, brottsbalken eller miljöbalken.

Försäkringen ersätter nödvändig kostnad för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång och efter det att tvist uppstått, förutsatt att utredningen beställts av ombudet.

Anmärkning

Med kostnad betald av annan avses till exempel avtal om självriskeliminering eller liknande, som innebär att ombudet, helt eller delvis, svarar för kostnaden eller avstår arvode motsvarande den försäkrades självrisk.

5.6.2 Tvist

Med tvist förstås att ett rättsligen grundat krav framställts och aktivt avvisats, helt eller delvis. Skada vid skattemål anses inträffa när skattemålet anhängiggjorts vid allmän förvaltningsdomstol.

5.6.2.1 Tvist utan rättegång

Försäkringen gäller för försäkrads egna ombuds- och utredningskostnader i tvist som kan prövas som tvistemål i allmän domstol, som tvistemål i patent och marknadsdomstol, som tvistemål i mark- och miljödomstol avseende skadestånd enligt 32 kap miljöbalken eller enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). Försäkringen gäller även för motsvarande tvister vid domstolar i övriga nordiska* länder.

Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans, exempelvis kronofogdemyndighet, arrendenämnd eller hyresnämnd, betalas endast kostnad som uppkommer efter sådan prövning.

Försäkringen gäller dock för egna ombuds- och utredningskostnader vid prövning i arrendenämnd av tvist enligt 9 kapitlet 10 § eller 10 kapitlet 6 b § jordabalken avseende arrendeavtal som ingåtts för längre tid än ett år.

Vad gäller tvist som prövas enligt 5.6.2.2 eller 5.6.2.3 ersätts dock kostnader för utredningar i arrendenämnd, om den försäkrade visat att utredningen är nödvändig för den fortsatta prövningen.

5.6.2.2 Tvist med rättegång

Försäkringen gäller för försäkrads egna rättegångskostnader och sådana motpartskostnader som denne efter domstols prövning ålagts att betala i tvistemål som anges i avsnitt 5.6.2.1 Tvist utan rättegång och i efterföljande prövning i hovrätt, Högsta domstolen, Mark- och miljööverdomstolen eller Patent- och marknadsöverdomstolen. I sådana mål gäller försäkringen även för resning, dock endast om resning beviljas.

Försäkringen gäller även för hyresmål som prövas av Svea hovrätt eller arrendetvist som prövas av hovrätt samt för överklagande av lantmäteriförrättning till mark- och miljödomstol och Mark- och miljööverdomstol även om dessa inte rubriceras som tvistemål.

Återkallas talan eller träffas förlikning under rättegång gäller försäkringen för rättegångskostnader som försäkrad åtagit sig att betala till motparten, under förutsättning att det är uppenbart att domstolen på grund av nya omständigheter som framkommit under rättegången, skulle ha ålagts försäkrad att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvistemålet prövats i domstol.

Som rättegångskostnad anses även kostnad för medlare som är förordnad enligt 42 kap 17§ andra stycket rättegångsbalken (1942:740).

5.6.2.3 Tvist med skiljeförfarande

Försäkringen gäller för kostnader för skiljeförfarande om tvisten utan sådant förfarande skulle ha prövats av i avsnitt 5.6.2.1 Tvist utan rättegång, nämnda domstolar. Ersättning lämnas för försäkrads egna kostnader och för sådana motpartskostnader som denne efter skiljemännens prövning ålagts att betala, dock inte för ersättning till skiljemännen.

5.6.4 Förvaltningsmål

5.6.4.1 Tvist i skattemål

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga ombudskostnader i tvist som prövas som skattemål i förvaltningsrätt, kammarrätt och högsta förvaltningsdomstolen angående taxering av den försäkrade verksamheten.

5.6.4.2 Vissa förvaltningsmål

Försäkringen gäller för tvist vid omprövning eller överklagande av svensk förvaltningsmyndighets eller domstols beslut eller dom som avser

- ändring eller upphävande av beslut om EU-stöd eller andra EU-godkända nationella stöd som rör den försäkrade verksamheten
- återbetalning av beviljat stöd eller bidrag enligt punkt ovan.

Anmärkning: Försäkringen gäller inte för ansökan om t ex stöd eller bidrag eller andra stöd än som angetts ovan

5.6.4.3 Vissa andra förvaltningsmål

Försäkringen gäller för tvist som prövas i svensk förvaltningsdomstol eller svensk miljödomstol som avser

a. ny-, till – eller ombyggnad av ekonomibyggnad som tillhör den försäkrade verksamheten enligt avsnitt 5.1, om det innebär ett överklagande av beviljat bygglov eller tillstånd i de fall överklagandet görs av annan försäkrad eller dennes närstående
b. myndighets omprövning enligt Miljöbalken 24 kap 3 § punkt 3,4 och 7 samt 5 § punkt 5, 6, 7, 8, 9 och 10 om det innebär en inskränkning av tidigare beviljat verksamhetstillstånd eller avser verksamhet som inte tidigare har krävt tillstånd
c. myndighetsförelägganden, enligt Miljöbalken 2 kap 6 §, 26 kap 9 § samt Skogsvårdslagen 35 §
d. markanvändning på grund av bildande eller utökning av naturreservat, kulturreservat, biotopskyddsområde, artskyddsförordning, strandskyddsområden eller vattenskyddsområde enligt Miljöbalken.

Anmärkning: Vid omprövning eller myndighetsföreläggande enligt ovan gäller försäkringen endast om tvisten inte beror på försäkringstagarens försumlighet i kontakt med myndighet. Med försumlighet avses till exempel att den försäkrade undviker eller försvårar kommunikation med myndighet.

5.6.5 En eller flera tvister

En tvist föreligger när

- två eller flera av de försäkrade står på samma sida i en tvist,
- försäkrad har flera tvister som avser samma angelägenhet eller där yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund,
- flera tvister enligt 14 kap rättegångsbalken (1942:740) handläggs eller skulle kunna handläggas gemensamt i rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen,
- flera skattemål hänför sig till samma beskattningsår.

5.6.6 Miljöbrott

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäliga ombuds- och rättegångskostnader när försäkrad delgivits misstanke eller åtalats för brott mot arbetsmiljön eller den yttre miljön enligt arbetsmiljölagen, brottsbalken eller miljöbalken under följande förutsättningar

- Kostnaderna omfattas av försäkringen med de undantag som följer av avsnitt 5.7.2.
- Försäkrad företräds av ett ombud i tvisten enligt avsnitt 5.8.2.
- Försäkrad inte kan få kostnaderna betalda av staten eller motpart

5.7 Vad försäkringen inte gäller för

5.7.1 Tvist

5.7.1.1 Vissa tvister

Försäkringen gäller inte för tvist, mål eller ärende

a. som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3 d § första stycket rättegångsbalken (så kallade småmål), Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet,

b. s om rör sådan av den försäkrade bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljölagstiftning kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lagstiftning åberopas eller inte, som kan falla under prövning av mark- och miljödomstol och där den försäkrade är att anse som sökande part,

c. som handläggs som ärenden vid domstol oberoende av om de registreras som tvistemål eller ärenden som enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden eller enligt Konkurslagen,

d. som rör förhållandet mellan arbetsgivare och nuvarande eller förutvarande arbetstagare,

e. som avser fordran eller annat anspråk som överlåtits på försäkrad om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom,

f. som grundar sig på försäkrads borgensåtagande eller liknande åtagande,

g. som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot försäkrad på grund av gärning som föranlett misstanke om brott eller åtal för brott som kräver grov oaktsamhet eller uppsåt för straffbarhet,

h. enligt marknadsföringslagen,

i. som avser ersättningsanspråk mot försäkrad som kan omfattas av trafik-, ansvars- eller patientförsäkring, oavsett om sådan försäkring avtalats eller inte,

j. som gäller försäkrad i egenskap av ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost och där skadan eller tvisten kan eller skulle ha kunnat omfattas av motorförsäkring, båtförsäkring eller annan liknande försäkring,

k. som rör försäkrad i egenskap av konkursgäldenär, part i ackordsförhandling utan konkurs eller part i förfarande som gäller företagsrekonstruktion,

l. där försäkrad inte har befogat intresse av att få sin sak prövad,

m. som har samband med kommersiellt köp/försäljning av fastighet,

n. som gäller försäkrad som ägare av annan fastighet eller innehavare av annan tomträtt än vad som anges i försäkringsbrevet, och inte heller då tvist har samband med köp eller försäljning av sådan fastighet eller tomträtt,

o. om frågan om rättsskydd kan vänta till dess en annan rättslig angelägenhet, där anspråket stödjer sig på väsentligen likartad grund, har avgjorts (så kallade pilotmål),

p. som uppkommit mellan företag inom samma koncern, mellan nuvarande och tidigare delägare eller mellan medförsäkrade företag och andra som omfattas av samma försäkringsavtal (medförsäkrade),

q. där försäkrad är i likvidation eller part i ackordsförfarande utan konkurs oberoende av om fordringar i förfarandet är tvistiga,

r. som avser tvist mellan försäkrad och dennes konkursbo,

s. som har samband med styrelseledamots eller aktieägares personliga betalningsansvar enligt 25 kap 18 och 19 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller motsvarande bestämmelser enligt äldre lag,

t. där försäkrad är kärande eller gruppmedlem i tvist som handläggs enlig lag (2002:599) om grupprättegång.

u. mot oss som gäller skadereglering, innan slutligt beslut har lämnats i skadan.

5.7.1.2 Eget arbete mm

Försäkringen ersätter inte

a. kostnad som avser försäkrads eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehälle,

b. kostnad för utredning om innehållet i utomnordisk rätt,

c. kostnad för ombuds resor utanför Norden*,

d. kostnad för verkställighet av dom, beslut eller avtal,

e. bokföringskostnad,

f. avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter,

g. ombudskostnader som uppkommer innan tvist uppstått.

5.7.1.3 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte merkostnad på grund av att försäkrad

a. anlitar fler än ett ombud eller byter ombud,

b. gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarigt försumligt

c. underlåtit att i eller utom rättegång tillvarata möjligheten att få ersättning av staten eller av motpart,

d. anlitar ombud på annan ort än där verksamheten bedrivs eller på den ort där saken ska prövas,

e. krävs på högre ersättning för ombudskostnad än vad som utdömts som skäligt efter prövning av domstol.

5.7.2 Miljöbrott

Försäkringen gäller inte för

a. kostnader som uppkommer med anledning av delgivning av misstanke om brott eller åtal för sådan gärning som vid försäkringens ikraftträdande var känd eller borde vara känd för försäkringstagarens företags- eller driftsledning eller berörd försäkrad,

b. kostnader som avser uppsåtlig gärning. Kan försäkrad genom lagakraftvunnen dom visa att försäkrad blivit frikänd eller dömd endast för gärning som utgör grov vårdslöshet eller vårdslöshet lämnas ersättning för försäkrads kostnader,

c. kostnader som uppkommer med anledning av att skadeståndsanspråk som hör samman med eller har sin grund i den brottsliga gärningen prövas av domstol,

d. kostnader som avser försäkrades eget arbete, inkomstbortfall, resor eller uppehälle,

e. kostnader som avser utredningar och analyser som är av betydelse för bedömande av saken och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras av den försäkrades anställda inom försäkringstagarens verksamhet. Detta gäller även utredningar och analyser under förundersökning och vid huvudförhandling,

f. kostnader som avser utredningar genom utestående sakkunnig, som väsentligen avser koncessionsfrågor eller andra frågor än sådana som direkt har betydelse för den gärning som brottsmisstanken eller åtalet avser,

g. kostnader som kan ersättas av staten,

h. kostnader om den försäkrade har rätt till offentlig försvarare,

i. merkostnader, som uppstår genom att försäkrad utan bolagets godkännande anlitar flera ombud eller byter ombud.

5.7.3 Tvist i skattemål

5.7.3.1 Vissa skattemål

Försäkringen gäller inte för tvist i skattemål avseende

a. beskattningsfråga där skattebeloppet understiger 50% av prisbasbeloppet,
b. omständighet som utgör brott enligt skattebrottslagstiftning,
c. skattetillägg,
d. huruvida skatt eller avgift har inbetalts till myndighet,
e. mål som har sin grund i att Skatteverket anser att försäkrad lämnat oriktiga uppgifter eller så ofullständiga uppgifter att försäkrad inte ansetts fullgjort sin uppgiftsskyldighet på ett riktigt sätt (skönsbeskattning/skönstaxering),
f. fastighetstaxering,
g. köp eller försäljning av aktier eller liknande andelsbevis,
h. moms.

5.7.3.2 Undantagna kostnader

Försäkringen ersätter inte

a. kostnad som uppkommit före skatteverkets slutliga beslut,
b. kostnad som avser försäkrads eget arbete, förlorad inkomst, resor eller uppehälle,
c. bokföringskostnad,
d. avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter.

5.7.3.3 Vissa merkostnader

Försäkringen ersätter inte merkostnad på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud,
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

5.7.4 Tvist i andra förvaltningsmål

5.7.5 Vissa andra förvaltningsmål

Försäkringen gäller inte om

- tvisten grundas på att försäkrad anses ha lämnat felaktiga eller ofullständiga uppgifter såvida inte försäkrad kan visa att detta inte, till någon del, beror på grov vårdslöshet eller uppsåt,
- tvisten avser rätten till omprövning eller överklagande eller avser avvisningsbeslut p g a att ansökan inkommit för sent eller försäkrad inte är behörig sökande,
- värdet av det som yrkas i tvisten understiger 1 prisbasbelopp*,
- tvisten har samband med ett beslut som beror på bristande medel eller anslag.

5.7.5.1 Vissa kostnader i förvaltningsmål

Försäkringen ersätter inte

- kostnad som avser försäkrads eget arbete, inkomstbortfall, resor eller uppehälle,
- bokföringskostnader,
- avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter,
- kostnader för inhämtande av förhandsbesked eller liknande från EU-domstol, EU-myndighet eller annat EU-organ.

5.7.5.2 Vissa merkostnader i förvaltningsmål

Försäkringen ersätter inte merkostnader på grund av att försäkrad

- anlitar fler än ett ombud eller byter ombud,
- gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt.

5.8 Åtgärder vid skada

5.8.1 Anmälan om skada

Skada (tvist) ska anmälas och ersättningskrav på försäkringsersättning ska framställas till bolaget så snart som möjligt.

5.8.1.1 Ersättningskrav

Anspråk på försäkringsersättning ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast ett år från det att ombud anlitades efter att tvist uppkommit. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

5.8.2 Val av ombud

Vid tvist ska försäkrad anlita ombud innan talan väcks i domstol. Är tvist sådan att den enligt avsnitt 5.6.2.1 Tvist utan rättegång, först ska prövas av annan instans, ska ombud anlitas senast när sådan tvist överklagas.

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till de krav som ställs på ett ombud enligt det lands lag där processen drivs och antingen vara

- advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå
- annan person som för den enskilda tvisten uppfyller kraven på lämplighet.

Ombudet, bolaget och försäkrad har rätt att, för sådant ombud som avses i andra punkten, begära prövning hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor Prövningsförfarande av ombudets lämplighet. Nämdens beslut är endast rådgivande.

Vid tvist gällande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader mellan ombud, som är ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller biträdande jurist anställd hos sådan ledamot, och bolaget ska prövning ske hos Ombudskostnadsnämnden. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Övriga ombud och försäkrad har rätt att begära prövning av skäligheten i arvode och övriga kostnader hos Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor. Ombudet och försäkrad förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

5.8.2.1 Ombud vid miljöbrott

Försäkrad ska i första hand hos rätten begära att offentlig försvarare förordnas om förutsättning finns för detta.

I annat fall ska försäkrad anlita ombud som är lämpligt med hänsyn till de krav som ställs på ett ombud enligt avsnitt 5.8.2 Val av ombud.

5.8.3 Kostnadsräkning

Av ombudets kostnadsräkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgång för dessa åtgärder med motivering för uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkning ska lämnas upplysning om resultatet av tvisten samt bifogas dom eller förlikningsavtal.

5.9 Skadeersättning

5.9.1 Beräkning

Ersättning lämnas för

- kostnader enligt avsnitt 5.6

med avdrag för

- kostnader enligt avsnitt 5.7
- självrisk enligt avsnitt 5.5 och

med hänsyn till

- försäkringsbelopp enligt avsnitt 5.4.

5.9.2 Betalning av ersättning

Ersättning betalas till försäkrads eget ombud för försäkrads egna ersättningsbara kostnader enligt avsnitt 5.6 Vad försäkringen gäller för, samt avsnitt 5.7 Vad försäkringen inte gäller för, när ärendet slutredovisats, i den mån försäkringsbeloppet inte tagits i anspråk genom verkställighet av dom eller liknande förfarande. Om försäkrad blir eller riskerar att bli ersättningsskyldig till flera, har bolaget rätt att fördela resterande del av försäkringsersättningen.

5.9.2.1 A conto

Ersättning à conto förutsätter särskild prövning. Bolaget åtar sig utbetalning högst en gång var sjätte månad. Betalning à conto görs endast till ombudet och eventuell återbetalningsskyldighet faller på betalningsmottagaren.

Anmärkning:

Vid särskild prövning enligt ovan tas hänsyn till att

- tvistemålet är prövat i lägre instans och överklagas,
- tvisten är mycket långdragen,
- utläggen är stora i förhållande till den försäkrades betalningsförmåga.

6. SKOGSFÖRSÄKRING

Skogsförsäkring är en tilläggsförsäkring och det framgår i försäkringsbrevet vilka fastigheter som är försäkrade.

Försäkring kan tecknas som skogsbrandförsäkring eller som skogspaketförsäkring.

6.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller – om inte annat anges i försäkringsbrevet - för försäkringstagaren. Beträffande skogsprodukter* gäller försäkringen dock endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

6.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden under förutsättning att försäkringsbolaget ansvarar för skadan – se 8.2.5 Betalning av premie.

6.3 Var försäkringen gäller

6.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på de fastigheter som anges i försäkringsbrevet.

6.3.2 På annan plats

För skogsprodukter* enligt avsnitt 6.6 gäller försäkringen även inom Norden*.

6.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses sådan fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat.

6.4.1 Begränsningar

Försäkringen ersätter inte:

- Förlust som uppkommer genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt.
- Skada på levererad produkt som medför förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning.

6.5 Självrisk

Självrisk är den del av skadebeloppet* som den försäkrade får betala vid varje skadetillfälle.

Självrisken är 20 % av basbeloppet, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Ska ersättning betalas genom denna försäkring och genom flera av dina försäkringar hos oss drar vi bara en självrisk – den högsta - från det sammanlagda skadebeloppet*.

En självrisk dras för skador som uppkommit av samma orsak och vid samma skadetillfälle. För svamp- och insektsskador räknas skador under samma växtsäsong som en skada.

6.6 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar:

- Växande skog* på skogsmark*
- Skogsprodukter* som kommer från eller är avsedd för den försäkrade fastigheten.
- Markanläggningar* och Markinventarier*.

6.7 Försäkringsform och försäkringsbelopp

6.7.1 Försäkringsform

I försäkringsbrevet anges hur många hektar* produktiv skogsmark som finns på fastigheten.

6.8 Vad försäkringen gäller för

6.8.1 Brand

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Skogsbrandförsäkring och Skogspaketförsäkring gäller för skada genom

- Brand*
- Explosion*
- Åskslag
- Luftfartyg.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkring gäller inte för skada genom:

- Sprängningsarbete
- Spridning av kemiska eller biologiska preparat.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Vid skogsarbete och markberedning ska försäkringstagaren och dennes medarbetare samt av försäkringstagaren anlitad entreprenör iaktta aktsamhet och vidta åtgärder för att förebygga skada genom att följa föreskrifter:

- i försäkringsbrevet.
- i lag, förordning eller föreskrift meddelad av myndighet i syfte att förhindra eller begränsa skada från tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande.
- Branchgemensamma riktlinjer: Riskhantering avseende brand vid skogsarbete: https://www.skogforsk.se/

Avverkning och skotning med mindre maskiner får dock ske vid brandrisk 1-3 med lägst den släckutrustning som krävs för respektive fordon enligt LBK flik 10.

Öppen eld får inte anläggas när eldningsförbud råder. SMHI: https://www.smhi.se/vader/varningar-och-brandrisk/brandrisk

När du åsidosatt säkerhetsföreskrift

Har föreskrift inte följts sätts ersättningen ned med 20 % av den ersättning som annars skulle ha utbetalts, dock med lägst ett halvt och högst 10 prisbasbelopp*. Vid allvarligt åsidosättande av föreskrift kan nedsättningen ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

Nedsättning görs dock inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften uppfyllts.
- om den som skulle tillse att föreskriften uppfyllts inte kan lastas för att den åsidosatts.

Skadevärdering

- Ersättning utgörs av virkesvärde före skada minus restvärde efter skada.
- Värdering görs utifrån de marknadsvillkor och marknadspriser som var rådande omedelbart före skadetillfället. Allmänt prisfall på marknaden till följd av skada ersätts inte.
- Ökade avverkningskostnader pga nedsotning enligt Dina Försäkringar gällande prislista.
- Röjningskostnader ersätts i plantskog och ungskog enligt Dina Försäkringars gällande prislista.
- Vid skada på föryngring ersätts föryngringskostnad enligt Dina Försäkringars gällande prislista. Högst ersätts det antal plantor som tidigare planterats
- Vid skada på ungskog och skog ersätts föryngringskostnad enligt Dina Försäkringars gällande prislista. Högst ersätts antal plantor enligt nedanstående tabell (tabellen är komprimerad).

Från och med lägsta tillåtna slutavverkningsålder, minskas föryngringsersättningen med 5% per år om mer än 70% av virkesförrådet är tall och 10% per år i övriga fall.

Ståndsortsindex Tall (även contorta)	Max plantantal / ha	Ståndsortsindex Gran	Max plantantal / ha
T28+	3000	G36+	3000
T24	2800	G32	2800
T20	2500	G28	2500
T16	1900	G24	2300
		G20	2000
Löv	1800	G16	1800

- Räddningskostnader enligt 6.9.1.1
- Besiktningskostnader ersätts exklusive moms och utförs i första hand av skogsstyrelsen. Skogsägaren ska dock först visa att en ersättningsbar skada föreligger.

6.8.2 Storm och snöbrott

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Skogspaketförsäkring gäller för skada vid ett och samma tillfälle genom:

- Storm*
- Snöbrott*.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkring gäller inte för skadat virke i:

skyddszoner*, biotopskyddat* område, naturreservat eller skog som lämnats med hänsyn till regler i skogsvårdslagen, såvida inte myndighet efter skada tillåter avverkning.

Försäkringen ersätter inte volym som behöver avverkas för att komma åt den skadade skogen.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Säkerhetsföreskrifter

Vid skogsskötselåtgärder ska du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe, alltid följa rådgivning publicerad av Skogsstyrelsen eller annan större och i Sverige etablerad skogsorganisation, till exempel skogsägarförening eller skogsbolag.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrift

Har föreskrifter inte följts får du ersättning endast för skador som kan antas uppkommit även om du skulle följt dessa.

Skadevärdering

- På ungskog där trädens medelhöjd är >1,3 meter men <10 cm i brösthöjd och där skadan leder till att ett sammanhängande område ska planteras på nytt enligt skogsvårdslagens krav ersätts skada enligt 6.8.1 Brand.
- På skog där brösthöjdsdiameter är större än 10 cm ersätts skadad volym med fast belopp per kubikmeter enligt Dina Försäkrings gällande prislista för skogsvårdskostnader.
- Besiktningskostnader ersätts exklusive moms och utförs i första hand av skogsstyrelsen. Skogsägaren ska dock först visa att en ersättningsbar skada föreligger.

6.8.3 Skada på föryngring

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Skogspaketförsäkring gäller för skada på föryngring* genom:

- torka
- frost*
- svamp
- sork
- insektsangrepp och tjäder

som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälpplanteras eller planteras på nytt enligt skogsvårdslagens krav. För skog där minst hälften av antalet huvudplantor består av barrträd och/eller björk är skogsvårdslagens krav för ståndortsindex större än 18: 1500 huvudplantor per hektar och för ståndortsindex mindre eller lika med 18: 1000 huvudplantor per hektar.

SÄKERHETSFÖRESKRIFTER

Särskilda föreskrifter

- Föryngringen ska omedelbart före skada innehålla tillräckligt med utvecklingsbara plantor lämpliga för ståndorten.
- Där det är möjligt och lämpligt ska markberedning genomföras före plantering.
- Där det finns risk för snytbaggeangrepp ska plantor förses med beprövat skydd.
- Vid skogsskötselåtgärder ska du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe följa rekommendationer publicerade av Skogsstyrelsen eller annan större och i Sverige etablerad skogsorganisation, till exempel skogsägarförening eller skogsbolag.

När du åsidosatt säkerhetsföreskrift

Har föreskrifter inte följts får du ersättning endast för skador som kan antas uppkommit även om du skulle följt dessa.

Skadevärdering

- Föryngringskostnad ersätts enligt Dina Försäkringars gällande prislista. Högst ersätts det antal plantor som tidigare planterats eller tidigare etablerade frösådda plantor.
- Kostnader för markberedning* ersätts vid behov på grund av skada i föryngring* där markberedning* tidigare utförts och om skadegraden överstiger 75 %.
- Besiktningskostnader ersätts exklusive moms och utförs i första hand av skogsstyrelsen. Skogsägaren ska dock först visa att en ersättningsbar skada föreligger.

6.8.4 Stöld

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Skogspaketförsäkring gäller för skada på skogsprodukter genom:

- stöld
- uppsåtlig skadegörelse.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkring gäller inte för:

- skada som inte påverkar egendomens användbarhet
- skada på skogsprodukter orsakad av djur, insekter eller svamp.

Skadevärdering

- Värdering av de ekonomiska förlusterna görs utifrån de marknadsvillkor och marknadspriser som var rådande omedelbart före skadetillfället.
- Ersättning utgörs av värde före skada minus restvärde efter skada.

6.8.5 Följdskada* vid brandskada

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Vid skadehändelse enligt 6.8.1 – 6.8.2 kan nedanstående följdskador* och merkostnader ersättas:

- skada på skogsväg
- skada på skogsdiken*.

Skadevärdering

Ersättning lämnas för återställandekostnader utöver den kostnad som kan betraktas som den normala med hänsyn tagen till avverkad volym, standard på skogsväg och skogsdike*.

Förutsättning för att ersättning ska lämnas är att skogsväg och skogsdiken* omedelbart före skadetillfället var väl underhållna och lämpade för respektive ändamål.

6.9 Åtgärder vid skada

6.9.1 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående.
- begränsa skada som redan inträffat.
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom.

6.9.1.1 Räddningskostnad

Bolaget ersätter den försäkrades kostnader för räddningsåtgärder enligt 6.9.1, om de med hänsyn till omständigheterna varit skäliga. I samband med sådan skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för skada som uppkommit genom att försäkrad egendom vid skälig räddningsåtgärd skadats. Ersättning lämnas dock inte om ersättning kan erhållas från annat håll.

Med räddningskostnad avses också skäliga kostnader* för nedlagt arbete och förluster av egendom som orsakats av brandbevakning* enligt räddningstjänstens order och instruktioner.

Brandbevakning* kan tidigast starta efter det att räddningstjänsten avslutat släckningsarbetet. Anlitas extern personal ska kostnaderna för denna vara godkänd av försäkringsbolaget.

Ersättning för brandbevakning* omfattar även annan än produktiv skogsmark* (exempelvis impediment) på samma fastighet.

Andra kostnader än de ovan angivna ska godkännas av bolaget för att ge rätt till ersättning. Ersättning för räddningskostnad görs utan avdrag för självrisk även om ett tillbud inte orsakat ersättningsbar skada på egendom.

6.9.1.2 Undantag

Kostnader för släckningsarbete och kostnader för räddningstjänstens släckningsutrustning ersätts inte.

Kostnad för brandbevakning som enbart avser torvmossar ersätts inte.

Kostnad för brandbevakning av naturreservat och naturvårdsområden som ersätts genom gällande avtal med tex länsstyrelse ersätts inte.

Åtgärder som betraktas som normal aktsamhet och normala skyddsåtgärder i verksamheten betraktas aldrig som räddningskostnad. Detta gäller till exempel skyddsåtgärder mot snytbaggeangrepp.

6.9.1.3 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligen eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta förvärrat skadan kan ersättningen sättas ned eller i allvarliga fall helt utebli.

6.9.2 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt.

Vid skada till följd av brott ska den försäkrade också göra polisanmälan.

6.9.3 Ersättningskrav

Anspråk på försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet.

Den försäkrade är skyldig att medverka under skaderegleringen genom att t ex lämna upplysningar, tillhandahålla avräkningar, verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

Kostnad för framställande av ersättningskrav annat än besiktningskostnad ersätts inte.

6.9.4 Fastighetsbevis

Om fastighetsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

6.9.5 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besikta skada samt att - innan åtgärder vidtas - utfärda anvisningar för tillvaratagande av skadad egendom. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av entreprenör eller metod för tillvaratagande av skadad egendom.

Åtgärder som påverkar möjligheten att besikta och värdera skadan får påbörjas först efter medgivande från bolaget, detta gäller till exempel avverkning av skadad skog och/eller hjälpplantering. Iakttar den försäkrade inte bolagets anvisningar begränsas bolagets ansvar till de förluster som kan antas ha uppkommit om anvisningarna följts.

6.10 Skadeersättningsregler

6.10.1 Ersättningsbelopp

Ersättning utgörs av:

- skadebelopp enligt värderingsregler i 6.8.1-6.8.5
- uppröjningskostnad enligt 6.10.4 med avdrag för
- självrisk enligt 6.5
- eventuell underförsäkring* enligt 6.10.2
- eventuell påföljd vid åsidosättande av föreskrifter enligt 6.8.1 och räddningsplikt enligt 6.9.1.3

med hänsyn till

- skadersättningsregler i övrigt enligt 6.10.6.

6.10.2 Underförsäkring*

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark* är mindre än den verkliga föreligger underförsäkring*. Ersättningsbeloppet minskas då till den del som erlagd premie för skogsförsäkringen utgör av den premie som skulle ha erlagts för den verkliga arealen.

6.10.4 Uppröjningskostnad

Vid brandskada på annan skogsmark* än den som omfattas av försäkringen enligt 6.6 tillämpas Skadevärderingsreglerna enligt 6.12 under förutsättning att myndighet ålagt försäkringstagaren att röja eller avverka brandskadad skog som kan utgöra yngelplats för skadeinsekter.

6.10.4.1 Undantag

Ersättning enligt 6.13.4 lämnas endast om intäkterna understiger de skäliga kostnaderna och om kompensation inte kan erhållas från annat håll.

6.10.5 Inteckningshavare

6.10.5.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

6.10.5.2 Företagsinteckning

Om den som har rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress till oss, så har han företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet.

Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering.

Vid storm*- och skada genom snöbrott gäller dock företrädesrätten om ersättningsbeloppet överstiger 10 % av här gällande försäkringsbelopp. Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

6.10.6 Skadeersättningsregler i övrigt

För det fall försäkringstagaren erhåller ersättning eller kompensation i någon form från annat håll med anledning av skada som omfattas av försäkringen, minskas den ersättning som försäkringstagaren är berättigad till från försäkringen i motsvarande mån (t ex reservatsbildning).

Har för mycket försäkringsersättning utbetalts i förhållande till ovanstående äger försäkringsbolaget rätt att inom fem år från skadedagen återkräva beloppet. Detsamma gäller för det fall försäkringstagaren erhållit försäkringsersättning för att vidta skogsvårdsåtgärder men dessa av något skäl inte utförs inom fem år från skadedagen.

6.10.7 Betalning och ränta

6.10.7.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning

Ersättning ska betalas senast en månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast en månad efter det att bolaget erhållit utredningen eller värderingen.

6.10.7.2 Räntebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar bolaget ränta enligt Riksbankens referensränta.

Bolaget betalar inte den ränta som beror på den försäkrades dröjsmål.

Ränta betalas inte om den är mindre än 1 % av prisbasbeloppet.

7. KRISFÖRSÄKRING

7.1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- försäkringstagaren (den försäkrade) och dennes arbetstagare för skada orsakad vid arbete i den försäkrade verksamheten
- medlemmar av försäkringstagarens hushåll, som bor och är folkbokförda på samma adress eller på annan i försäkringsbrevet angiven fastighet.

7.2 Krisbehandling

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER

Försäkringen ersätter psykolog- eller psykoterapeutbehandling om du drabbas av en akut krisreaktion till följd av en skada som kan ersättas enligt gällande Lantbruk och Hästgårdsförsäkring. Ersättning lämnas för nödvändig och skälig kostnad inom tre år från skadetillfället. Behandlingen ska godkännas av oss på förhand.

Försäkringen gäller även efter nära anhörigs* dödsfall samt efter

- hot kopplat till aktivism
- rån
- försök till rån
- överfall (med överfall avses här att våld utövas på person)
- trafikolycka
- arbetsplatsolycka

som inträffar i den försäkrade verksamheten.

FÖRSÄKRINGEN ERSÄTTER INTE

Försäkringen gäller inte för

- skada som inte har samband med den försäkrade verksamheten
- skada som de försäkrade tillfogar varandra
- om den försäkrade misstänks eller åtalas för uppsåtlig gärning.

Särskild självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

Högsta ersättning

Försäkringen ersätter högst 10 behandlingar per försäkrad, samt resor till och från behandling.

8. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

För din försäkring gäller reglerna i Försäkringsavtalslagen. Här följer en sammanfattning av några regler i denna lag.

Vi har även samlat annan viktig information här.

8.1 Lagar

Svensk lag tillämpas för denna försäkring.

Tvist om försäkringsavtalet ska handläggas vid svensk domstol med tillämpning av svensk lag.

8.2 Avtalet och premiebetalning

8.2.1 Försäkringstid

Försäkringen gäller från och med den dag som anges på försäkringsbrevet. Tecknar du försäkringen samma dag som den ska börja gälla, gäller den från det klockslag då du tecknade försäkringen.

Kan försäkringstidens början inte fastställas enligt ovanstående stycke, börjar försäkringstiden klockan 00.00 dagen efter den dag du meddelade bolaget att du ville teckna försäkring.

Försäkringsavtalet gäller under ett år.

8.2.2 Förnyelse av försäkring

Vid försäkringstidens slut förnyas försäkringen för ytterligare ett år. Försäkringen förnyas dock inte om du eller vi har sagt upp försäkringen eller om du tecknat motsvarande försäkring hos annat försäkringsbolag eller om vi kommit överens om något annat.

För beräkning av premie för nytt försäkringsår ska försäkringstagaren lämna uppgifter enligt 1. Uppgifter för förnyad försäkring.

När det är dags att förnya försäkringen skickar vi ut ett nytt försäkringsbrev samt bifogar en premiefaktura.

8.2.3 Uppsägning av försäkring

8.2.3.1 Försäkringsbehov upphör

Du kan säga upp försäkringen under försäkringstiden om försäkringsbehovet har upphört eller om någon annan liknande omständighet har inträffat.

8.2.3.2 Försäkringsavtalets utgång

Du kan säga upp försäkringen till tidpunkten för försäkringsavtalets utgång. Denna uppsägning kan ske när som helst dessförinnan.

Har en försäkring förnyats enligt avsnitt 8.2.2 Förnyelse av försäkring (se ovan), kan du innan du betalt någon del av premien säga upp försäkringen att upphöra vid avtalets utgång.

8.2.3.3 Ändrade villkor

Vid ändring av villkoren, enligt avsnitt 8.2.4.2 Under försäkringstiden, kan du säga upp försäkringen från den tidpunkt då ändringen skulle börja gälla.

8.2.3.4 Bolagets uppsägning

Vi kan säga upp försäkringen under försäkringstiden, men bara om det finns sådana synnerliga skäl som anges i försäkringsavtalslagen, som tex ökad skaderisk eller att du åsidosatt dina förpliktelser mot bolaget eller förhindrat besiktning.

Vår uppsägning blir gällande fjorton dagar efter den dag då vi avsänt ett skriftligt meddelande om uppsägningen till dig.

Vi kan säga upp försäkringen till tidpunkten för försäkringstidens utgång om det finns särskilda skäl att inte längre bevilja försäkringen. Vår uppsägning gäller endast om skriftligt meddelande om uppsägning har skickats till dig senast en månad före försäkringstidens utgång.

För uppsägning av försäkringen på grund av att premien inte betalas i rätt tid, se avsnitt 8.2.5.6 Om du betalar för sent.

8.2.3.5 Premieåterbetalning

Vid uppsägning under försäkringstiden har du rätt att få tillbaka den del av premien som avser tiden efter upphörandet.

På grund av administrativa kostnader görs inte återbetalning av belopp under 50 kr vid bankgirobetalning samt under 10 kr vid autogiro.

8.2.4 Ändring av premie eller villkor

8.2.4.1 Vid förnyelse

Normalt sett ändrar vi premier och villkor endast i samband med förnyelse av försäkringen.

8.2.4.2 Under försäkringstiden

Bolaget har rätt att ändra villkoren under försäkringstiden, om du eller den försäkrade grovt har åsidosatt sina förpliktelser mot bolaget eller om det finns andra synnerliga skäl. Ändringen blir gällande 14 dagar efter den dag då bolaget avsänt skriftligt meddelande om ändringen till dig.

8.2.4.3 Förändring av avtal vid terrorhandling

Bolagets återförsäkring kan med anledning av skada orsakad av terrorism/terrorhandling* komma att förändras. Bolaget äger därför rätt att helt exkludera eller förändra sitt åtagande enligt detta avtal med anledning av skada orsakad av terrorism/terrorhandling* 14 dagar efter det att meddelande härom avsänts till försäkringstagaren.

8.2.5 Betalning av premie

8.2.5.1 Första premien

Premien för ny försäkring eller utökning av försäkringen (tilläggspremie) ska vara betald inom 14 dagar från den dag då vi sänt försäkringsbrev med premiefaktura till dig.

8.2.5.2 Förskottsbetalning av premien

Vi har rätt att begära förskottsbetalning av premien. Detta innebär att försäkringen blir gällande dagen efter den dag då premien betalas. Förlängd reseförsäkring blir gällande den dag som framgår av ditt försäkringsbrev.

8.2.5.3 Premie för förnyad försäkring

Premie för förnyad försäkring ska vara betald senast den dag då den nya försäkringstiden börjar. Men du behöver inte ha betalt premien tidigare än en månad från den dag då vi sänt försäkringsbrev med premiefaktura till dig.

8.2.5.4 Uppdelad premie

Har vi avtalat om flera premieperioder (exempelvis att du ska betala premien varje halvår), ska premien för varje period, efter den första betalas senast på periodens första dag. Premie behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att vi har avsänt premiefakturan till dig.

8.2.5.5 Autogiro

Betalar du premien via autogiro ska premien för varje premieperiod, efter den första vara betald på periodens första dag.

8.2.5.6 Om du betalar för sent

Betalar du inte premien i rätt tid, skriver vi och säger upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter den dag vi sände uppsägningen till dig. Betalar du premien under dessa 14 dagar fortsätter försäkringen att gälla.

Betalar du premien efter det att försäkringen upphört, anses du ha begärt en ny försäkring på samma villkor från och med dagen efter det att premien betalades. Vill bolaget inte bevilja försäkring enligt din begäran ska du skriftligen underrättas om detta inom 14 dagar från betalningsdagen. Om detta inte görs anses en ny försäkring ha tecknats i enlighet med din begäran.

8.2.5.7 Påminnelseavgift

Betalar du inte försäkringen i rätt tid tar vi ut en påminnelseavgift.

8.2.5.8 Överlåtelse av fordran till Trafikförsäkringsföreningen

Vi kan till Trafikförsäkringsföreningen överlåta fordran avseende obetald premie eller självrisk för trafikförsäkring.

8.3 Åtgärder vid skada

8.3.1 Räddningsåtgärd

När en skada inträffar eller hotar att omedelbart inträffa, måste du efter förmåga försöka hindra eller begränsa skadan. De anvisningar som vi lämnar ska följas. Vi betalar rimlig kostnad som du haft för sådan räddningsåtgärd om du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Underlåter du att vidta räddningsåtgärd kan ersättningen för skadan minskas med ett särskilt avdrag, se avsnitt 8.4.2 Vid skada och räddningsåtgärd.

Med ditt handlande likställs handlande av

- den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen
- din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen är gemensam.

8.3.2 Vid skada

Anspråk på försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast inom ett år från tidpunkten då försäkringsfallet inträffade. Framställs anspråket senare är bolaget fritt från ansvar och ersättningsskyldighet. Enligt gällande försäkringspraxis är det försäkringstagaren - ”den försäkrade” - som ska visa att en ersättningsbar skada föreligger.

Försäkringstagaren måste lämna riktiga och så fullständiga uppgifter som möjligt om vad som inträffat och beträffande den egendom som skadats. Försäkringstagaren får inte undanhålla något som kan ha betydelse för skaderegleringen.

När försäkringstagaren inte fullgör sina skyldigheter vid skada kan ersättning för skadan sättas ned (minskas) med ett särskilt avdrag.

8.4 Nedsättning av försäkringsersättning

I vissa fall kan din försäkringsersättning minskas på grund av att du inte fullföljt dina skyldigheter enligt villkor eller lag.

Att ersättningen sätts ned innebär att man från den ersättning som annars skulle ha utbetalats, gör ett avdrag på ersättningen (nedsättning).

Här följer en beskrivning av de situationer när försäkringsersättningen kan sättas ned.

8.4.1 Oriktig uppgift

Har du lämnat oriktig uppgift när du tecknade försäkringen eller låtit bli att ändra felaktig uppgift, kan ersättning sättas ned, det vill säga minskas med ett särskilt avdrag.

Nedsättningens storlek beror på omständigheterna, bland annat försummelsens betydelse för skadan eller kostnaden för skadan. Vid allvarlig försumlighet kan du bli helt utan ersättning. Vid ringa oaktsamhet görs ingen nedsättning.

8.4.1.1 Tillgång till fordonsrelaterade uppgifter

I och med att du tecknar din försäkring hos oss godkänner du att vi får ta del av uppgifter om det försäkrade fordonet, som lagrats i fordonet eller på annat ställe där information om fordonet lagrats eller behandlats. Informationen får endast användas för skadereglering eller prissättning av försäkringen.

8.4.2 Vid skada och räddningsåtgärd

Om du inte uppfyllt kraven på räddningsåtgärd enligt avsnitt 8.3.1 Räddningsåtgärd eller inte fullgjort dina skyldigheter vid skada enligt avsnitt 8.3.2 Vid skada (se ovan), kan ersättning sättas ned, det vill säga minskas med ett särskilt avdrag.

Nedsättningens storlek beror på omständigheterna, bland annat försummelsens betydelse för skadan. Vid allvarlig försumlighet kan du bli helt utan ersättning. Vid ringa oaktsamhet görs ingen nedsättning.

8.4.3 Säkerhetsföreskrift

Har du inte följt de säkerhetsföreskrifter som anges i villkoren, kan ersättningen sättas ned (minskas).

Nedsättningens storlek beror på omständigheterna i det enskilda fallet, bland annat försummelsens art och betydelse för skadan eller om egendomen varit särskilt begärlig eller värdefull.

När det gäller	så
allvarlig eller upprepad försummelse	kan du bli utan ersättning.
mindre försummelse	blir nedsättningen den som anges under respektive skadehändelse i villkoret. Normalt är nedsättningen 25 %.
vid ringa oaktsamhet	görs ingen nedsättning.

Med ditt handlande likställs handlande av

- den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen
- din make, sambo och annan familjemedlem.

8.4.4 Framkallande av försäkringsfall

Har du framkallat försäkringsfallet kan ersättning utebli eller minskas enligt följande.

När det gäller	så
uppsåt	får du ingen ersättning för egen del.
grov vårdslöshet	kan ersättning sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till din vårdslöshet och omständigheterna i övrigt. Detta gäller inte ersättning som avser skadestånd.

Med ditt handlande likställs handlande av

- den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen
- din make, sambo och annan familjemedlem.

8.4.4.1 När nedsättning inte görs

Ingen nedsättning görs om aktsamhetskrav eller säkerhetsföreskrifter åsidosatts eller försäkringsfallet framkallats med uppsåt av någon som

- var allvarligt psykisk störd
- var under 12 år
- handlat med avsikt att förebygga skada på person eller egendom i sådant nödläge att handlandet var försvarligt.

Däremot kan den som kan anses ha samtyckt till handlandet få sin ersättning nedsatt (minskad).

8.5 Gemensamt skadeanmälningsregister och Larmtjänst

Bolaget använder sig av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning.

Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag eller myndighet som handlägger likartade ersättningsanspråk. Ändamålet med GSR är att till försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag och myndigheter som handlägger likartade ersättningsanspråk tillhandahålla ett underlag för att identifiera oklara försäkringsfall och ersättningsanspråk.

Därigenom kan företag och myndigheter motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter liksom felaktig utbetalning från flera försäkringar för samma skada. Uppgifterna kan även användas i avidentifierad eller pseudonymiserad form för statistiska ändamål och analyser på aggregerad nivå.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm.

Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Bolaget kan även komma att lämna uppgifter till Larmtjänst AB som utgör den branschgemensamma organisation som har syfte att motarbeta försäkringsrelaterad brottslighet och stötta försäkringsbolagens utredning vad gäller oklara försäkringsfall.

Personuppgiftsansvarig för Larmtjänst är Larmtjänst AB, Box 24158, 104 51 Stockholm.

8.6 Återkrav

I samma utsträckning som vi har betalt ersättning för skada, övertar vi din rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan på grund av vållande eller på annan grund.

Du får inte träffa överenskommelse med den som är ansvarig för skadan, som innebär att du helt eller delvis avstår från din rätt till ersättning från denne.

8.7 Preskription

Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd om du inte väcker talan mot bolaget inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde. Om du anmält skadan till oss inom denna tid har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att slutligt besked lämnats i ersättningsfrågan.

Vid trafikskada gäller därutöver att om du begärt omprövning enligt skadeståndslagen så får du väcka talan inom tre år från tidpunkten när det förhållande som ligger till grund för omprövningsyrkandet inträdde. Vid trafikskada finns också en möjlighet att väcka talan efter preskriptionstiden om det finns synnerliga skäl.

8.8 Betalning av försäkringsersättning samt ränta

Du ska få ersättning inom en månad från det att du fullgjort dina åligganden. Skulle det dröja mer än en månad innan du får ersättning, får du ränta på det belopp du är berättigad till. Dröjsmålsränta betalas enligt 6 § räntelagen. Beror dröjsmålet på att vi väntar på polisutredning eller värdering betalas inte dröjsmålsränta.

8.9 Övergripande information över hur vi behandlar dina personuppgifter

Dina Försäkringar samlar in och behandlar sådana personuppgifter om dig som är nödvändiga för att vi ska kunna fullgöra det försäkringsavtal som vi har med dig, bedöma försäkringsansökningar, utreda skadeärenden med mera.

Uppgifterna sparas så länge som din försäkring kan åberopas och behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen, vars syfte är att skydda din personliga integritet.

Uppgifterna samlas in direkt från dig eller från andra bolag inom Dina Försäkringar och vi kan även komma att hämta in information från privata och offentliga register. Uppgifterna kan lämnas ut till andra bolag inom Dina Försäkringar ellertill andra företag som vi samarbetar med för att uppfylla våra åtaganden gentemot dig. Vi kan även komma att föra över uppgifterna till myndigheter om det följer av tillämplig lagstiftning.

Vi delar även dina personuppgifter med vissa företag som är självständigt personuppgiftsansvariga, vilket innebär att det företagets interna regler och riktlinjer för personuppgiftsbehandling och integritetsskydd gäller. Även dessa företag är skyldiga att efterleva dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

Vi delar dina personuppgifter med följande självständiga personuppgiftsansvariga:

1. Statliga myndigheter, t ex Polisen, Integritetsskyddsmyndigheten, Skatteverket och andra myndigheter när det följer av lag eller vid misstanke om brott.
2. Domstolar, Allmänna reklamationsnämnden och försäkringsnämnder: i händelse av tvist eller annan prövning.
3. Entreprenörer, t ex verkstäder, bilfirmor, målare, hantverkare etc. som utför en tjänst åt dig som kund.
4. Andra försäkringsgivare, vars försäkringar tecknas via oss.
5. Återförsäkrare och återförsäkringsförmedlare.
6. Andra utomstående parter.

Dina Försäkringar har ett dataskyddsombud som du kan kontakta om du till exempel vill veta vilka personuppgifter som vi har om dig och hur vi behandlar dem, om du vill rätta felaktiga uppgifter, portera/flytta dina uppgifter, eller om du vill meddela att dina personuppgifter inte ska användas för marknadsföring. Du kontaktar dataskyddsombudet via dataskyddsombud@dina.se.

Det är Dina Försäkring AB eller ditt lokala försäkringsbolag som är ansvarig för behandling av dina personuppgifter.

Fullständig information om Dina Försäkringars hantering av personuppgifter finner du på www.dina.se/personuppgifter.

8.10 Förmedlares medverkan

Med förmedlare förstås försäkringsförmedlare enligt Lagen om försäkringsförmedlare samt förordningen om försäkringsförmedlare.

Är försäkring tecknad genom skriftlig fullmakt och förmedlares medverkan, har förmedlaren samma upplysningsplikt som du om förhållanden som ligger till grund för försäkringen. Vårt ansvar begränsas som om uppgifterna lämnats av dig. Förmedlaren övertar vår informationsplikt gentemot dig i och med att förmedlaren mottagit information från oss.

Återkallar du förmedlarens fullmakt helt eller delvis ska du genast meddela oss om detta.

8.11 Allmänna undantag

8.11.1 Krigsskador

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse oavsett om det föreligger krigsförklaring eller ej, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

Vid skador där trafikskadelagen är tillämplig gäller trafikförsäkringen.

8.11.2 Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess exempelvis kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

8.11.3 Force majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av

- krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution eller uppror,
- myndighetsåtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

8.11.4 Sanktioner, penningtvätt och lagligt förvärv

Försäkringen gäller inte för skada eller utbetalning av någon förmån i den utsträckning villkoret för sådant skydd, betalning av sådan skada eller villkor för sådan förmån skulle exponera Dina Försäkringar för någon sanktion, förbud eller inskränkning under en resolution från FN eller handels- eller ekonomiska sanktioner, lagar eller föreskrifter från EU, Storbritannien, Nordirland eller USA.

Bolaget är inte heller skyldiga att lämna försäkringsskydd, betala ersättning för en skada eller tillhandahålla en tjänst eller förmån om det skäligen kan antas att sådan åtgärd skulle medföra risk för konflikt med gällande penningtvättslagstiftning, eller att bolaget i något avseende riskerar att bidra till att försäkringsersättning utbetalas för egendom som inte har förvärvats lagligt eller som inte har förvärvats med lagliga medel.

8.11.5 Undantag för annans åtagande

Försäkringen gäller inte för skada eller fel som täcks genom lag, garanti eller annat åtagande. Försäkringen gäller dock om du kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

8.11.6 Annat avtal

Har du vid köp av egendom tecknat särskild försäkring så gäller din försäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den särskilda försäkringen.

Är intresse som omfattas av din försäkring också försäkrat genom annan försäkring och finns i denna förbehåll vid dubbelförsäkring, gäller samma förbehåll för din försäkring. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på så sätt som anges i 6 kapitlet 4 § försäkringsavtalslagen.

8.11.7 Terrorism/terrorhandling*

Vid skada som orsakats av terrorism/terrorhandling* eller som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon bidragande del orsakad av terrorism/terrorhandling*, gäller följande undantag.

Försäkringen gäller inte för skada som är en följd av

- oförutsett avbrott i tillförsel utifrån av el, gas, vatten, värme samt tele-, radio-, tv- och datakommunikation
- att avtalad leverans inte kan fullföljas på grund av att skada som egendomsförsäkringen gäller för inträffat hos leverantör eller kund med vilken försäkringstagaren har gällande kontrakt
- biologisk eller kemisk kontamination.

Högsta ersättning* vid ersättningsbar egendomsskada (inklusive avbrott, extrakostnad, hyresförlust och följdskada) som orsakats av terrorism/terrorhandling* är sammanlagt 150 000 000 kr.

Skulle flera försäkringar och försäkringstagare i Dina Försäkringar drabbas vid samma skadetillfälle är den sammanlagda ersättningen vid varje skadetillfälle dock begränsad till högst 600 000 000 kr för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare inom Dina Försäkringar och ersättningen fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskilt avseende terrorism i ansvarsförsäkring

Försäkringen gäller inte för person- eller sakskada som, direkt eller indirekt, helt eller delvis, har orsakats av terrorism/terrorhandling* som riktas mot eller drabbar evenemang som samlar eller är avsett att samla fler än 10 000 deltagare.

*Med terrorism/terrorhandling avses en handling som inbegriper men inte är begränsad till användning av tvång eller våld och/eller hot om tvång eller våld av en person eller grupp(er) av personer, som antingen handlar ensam eller för en organisations eller statsmakts räkning eller i förbindelse med en organisation eller statsmakt, vilken begås för eller av politiska, religiösa, ideologiska eller etniska syften eller skäl, inklusive avsikten att påverka en statsmakt och/eller att injaga fruktan i allmänheten eller någon del av allmänheten.

8.12 Om du inte är nöjd

Om du inte är nöjd med ditt försäkringsavtal eller hur vi hanterat ditt ärende i samband med att du exempelvis köpte försäkringen eller vid en skada ber vi dig i första hand vända dig till den person som har hand om ditt ärende hos oss.

Om du är missnöjd efter att ha pratat med den som hanterat ditt ärende kan du vända dig till handläggarens chef för en förnyad prövning. Om ditt missnöje kvarstår efter att du har fått ärendet omprövat av handläggarens chef kan du kontakta bolagets Kundombudsman. Mer information om var du kan vända dig och hur du ska göra om du inte är nöjd finner du på www.dina.se/kundombudsmannen

Trafikskadenämnden

Du som skadats i trafiken har rätt att få ditt ärende prövat om du är missnöjd med vårt beslut om rätten till ersättning för personskada efter trafikolycka.

Ta kontakt med din handläggare om du önskar få ditt ärende prövat av nämnden. Vi förbereder då ärendet för prövning. Prövningen i nämnden är kostnadsfri. Prövningen i nämnden sker enbart utifrån skriftliga handlingar.

När nämnden fattar beslut deltar en ordförande och en vice ordförande som är jurister med domarerfarenhet och som inte är anställda i något försäkringsbolag, två lekmannarepresentanter samt två försäkringsbolagsrepresentanter, som inte får delta när beslut fattas i det egna bolagets ärenden.

Trafikskadenämnden

Box 24048
104 50 Stockholm
Tel: 08-522 787 00
www.trafikskadenamnden.se

info@trafikskadenamnden.se

Personförsäkringsnämnden

Som konsument kan du kontakta Personförsäkringsnämnden för att få ett ärende prövat som gäller olycksfallsförsäkring.

Nämnden prövar inte ärenden som har prövats av Allmänna reklamationsnämnden eller ett annat alternativt tvistlösningsorgan. Nämnden prövar inte heller tvist som är eller har varit föremål för domstolsprövning eller skiljeförfarande. Prövningen i nämnden är kostnadsfri.

I nämnden deltar ledamöter från försäkringsbolagen, konsumentvägledare och en ordförande, som är domare. Någon ledamot från ditt försäkringsbolag får inte delta när ditt ärende behandlas. Gäller ärendet medicinska frågor deltar en läkare som inte har någon anknytning till något försäkringsbolag.

Personförsäkringsnämnden

Box 24067
104 50 Stockholm
Telefon: 08-522 787 20

www.forsakringsnamnder.se

Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd

Ansvarsförsäkringens Personskadenämnd prövar skadereglingsfrågor rörande ersättning på grund av personskada inom ansvarsförsäkring och annan försäkring på skadeståndsrättslig grund som inte utgör trafikförsäkring.

Tag kontakt med din handläggare om du önskar få ditt ärende prövat av nämnden. Det är ditt bolag som begär nämndens yttrande. Detta sker genom att bolaget sammanställer utredningen i en promemoria. Sammanställning får du ta del av, samt lämna synpunkter på, innan ditt ärende skickas till nämnden för yttrande.

Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor

Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor prövar på begäran av försäkrad eller ombud tvister angående frågor om omfattningen av försäkring och ersättningsanspråk inom rättsskydds- och trafikförsäkring. Nämnden prövar även frågor om ombuds lämplighet där försäkringsbolaget inte har godkänt ombudets lämplighet.

Nämnden tar inte upp ärenden som kan prövas av Svensk Försäkrings Ombudskostnadsnämnd eller som har prövats av Allmänna reklamationsnämnden eller annat alternativt tvistlösningsorgan. Nämnden prövar inte heller tvist som är eller har varit föremål för domstolsprövning eller skiljeförfarande. Prövningen i nämnden är kostnadsfri.

Anmälan till nämnden måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till försäkringsgivaren.

Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågor

Box 24067
104 50 Stockholm
Telefon: 08-522 787 20
Fax: 08-522 787 30

www.forsakringsnamnder.se

Allmänna reklamationsnämnden

Som konsument kan du vända dig till Allmänna reklamationsnämndens särskilda avdelning för försäkringsfrågor om du, sedan vi slutreglerat en skada, inte är nöjd med hur skadan har behandlats. Allmänna reklamationsnämnden kan kostnadsfritt pröva ditt skadeärende. Nämnden tar inte upp tvister som rör medicinsk bedömning eller ärenden som behandlats i domstol.

Anmälan till nämnden måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till försäkringsgivaren.

Allmänna reklamationsnämnden

Box 174
101 23 Stockholm
Telefon: 08-508 860 00

www.arn.se

Domstol

Du kan vända dig till domstol om du, sedan vi slutreglerat en skada, inte är nöjd med hur skadan har behandlats. För vissa tvister tillämpas också ett förenklat rättegångsförfarande.

I de fall din försäkring omfattar rättsskydd, täcker detta i många fall en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas Försäkringsbyrå

Du kan få rådgivning och hjälp i frågor som rör försäkringar av Konsumenternas Försäkringsbyrå.

Konsumenternas Försäkringsbyrå

Box 24215
104 51 Stockholm
Telefon: 0200-22 58 00
www.konsumenternas.se

9. DEFINITIONER

Under denna rubrik finns alla de ord som i villkoren är markerade med asterisk (*) beskrivna. Orden finns införda i bokstavsordning, utom då det gäller ord som är knutna till en viss objekttyp, t ex byggnad*.

AB

Med AB avses Allmänna Bestämmelser för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader. Även andra allmänna avtalsbestämmelser som exempelvis ABT, ABS, NLM eller motsvarande bestämmelser som är utfärdade av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, avses i de fall dessa avtalsbestämmelser gäller.

Annans egendom (objekttyp)

Härmed avses egendom i verksamheten enligt 2.6 – utom hästar - som är i försäkringstagarens vård men tillhör annan än försäkringstagaren eller arbetstagare. I egendomens värde ingår även kostnader som försäkringstagaren lagt ned på denna egendom.

Annan näringsverksamhet

- Med annan näringsverksamhet avses i jord- och skogsbruket bedriven förvärvsverksamhet, som avser att utvinna en biförtjänst med utnyttjande av:
- fastighetens alster och naturtillgångar eller,
- vid jordbruket anställd arbetskraft eller därför avsedda anläggningar eller inventarier och som är direkt sammanhängande med jord- och skogsbruket.

Beträffande ansvars- och rättsskyddsförsäkring ingår inte annan näringsverksamhet och körning för annans räkning som överstiger 2 prisbasbelopp* i sammanlagd årlig bruttointäkt, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Drives sådan annan verksamhet i större omfattning såsom mera fristående företag och med särskilda därför avsedda byggnader, inrättningar, maskiner eller inventarier och med i huvudsak särskilt anställd personal är verksamheten inte att betrakta som annan näringsverksamhet i lantbruksförsäkringen.

Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning för avbrottsskada lämnas, räknat från den tidpunkt när egendomsskadan eller annan händelse som omfattas av avbrottsförsäkringen inträffade.

Arbetsskada

Med arbetsskada avses en skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet.

Olycksfall vid färd till eller från arbetsstället räknas som olycksfall i arbetet, om färden föranleddes av och stod i nära samband med arbetet.

Arbetstagare

Med arbetstagare avses person med vilken den försäkrade ingått anställningsavtal (anställd) och för vilken den försäkrade betalar arbetsgivaravgift enligt lagen om sociala avgifter. Med arbetstagare förstås även den för vilken den försäkrade har principalansvar enligt skadeståndslagen även om anställningsförhållande inte föreligger.

Arbetstagares egendom (objekttyp)

Härmed avses arbetstagares

- personlig lös egendom, dock inte pengar och värdehandlingar
- egendom, som enligt kollektivavtal vid skada ska ersättas av arbetsgivaren.

Arkivalier (objekttyp)

Med arkivalier avses

- originalritningar och andra originalhandlingar, exempelvis manuskript, bokföringshandlingar, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm,
- tidningars, bildbyråers och fotoateljéers arkiv och liknande,
- datainformation,
- användarlicenser för programvara, varmed förstås användarlicens inklusive kodfunktion (hårdvaru- eller mjukvarulås) innebärande rätt att, enligt användaravtal, använda leverantörs eller konstruktörs programvara.

Avkastningsvärde
Med avkastningsvärde avses nuvärdet av skogsbrukets framtida intäkter och kostnader inom berört skadat område. Referens vid värdering av förlust är den kala markens avkastningsvärde. Detta gäller värdering av avkastningsvärde såväl före som efter skada.

Avverkningskostnader, direkta avverkningskostnader
- Kostnader som följer på avverkning av skog:
- fälla/kapa träd
- kvista och uppdela fällda/kapade träd
- transportera upparbetade träd till närmaste lämpliga avlägg vid skogsbilväg.

Avverkning ska ske med moderna och rationella metoder.

Flyttkostnader och administrativa kostnader är inte att betrakta som direkta avverkningskostnader.

Autonoma maskiner
Robotar för lantbrukssysslor som förflyttar sig och utför arbetsuppgifter utan ständig mänsklig övervakning.

Basbelopp, se Prisbasbelopp

Bearbeta
Med bearbetning förstås paketering-, sortering-, torknings- skörde- och avverkningsarbete av jordbruksprodukter, obärgad gröda och skog.

Brand
Med brand förstås eld som kommit lös. Som brandskada anses inte skada genom hetta från eldstad eller genom att glöd eller upphettat föremål, som inte är i brand, sveder eller bränner hål utan att brand uppstått.

Brandbevakning
Med brandbevakning avses här:
- Visuell bevakning av område drabbat av brand enligt direkt skriftlig order av räddningstjänst.
- Släckning, med hjälp av lättare utrustning (till exempel spade och hink med vatten) av mindre enstaka uppflammande bränder i till exempel stubbar och myrstackar.
- Brandbevakning kan tidigast påbörjas när räddningstjänsten avslutat brandbekämpande insats.

Brännbart material
Med brännbart material menas t ex träpanel, spånskiva eller plywood, och med obrännbart material menas t ex betong, sten eller gips. Exempel på lättantändliga ämnen är hö, halm, spån, pappersemballage eller brännbara plaster.

Byggherre
Med byggherre avses den ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Byggnad (objekttyp)

Härmed avses ekonomibyggnad och fast egendom som hör till sådan byggnad, enligt 2 kap 2 § Jordabalken.

Vid skadevärdering skiljs byggnad och byggnadsinventarier åt. Till byggnad räknas stomme, mellanbotten, tak, innertak, väggar, väggbeklädnader, fönster och dörrar.

- Byggnadsdel

Med byggnadsdel förstås dels sådan byggnadsdel som t ex skorsten och utvändigt tak- och väggbeklädnad, dels sådan del av byggnad som t ex djurstall, loge och lider. Byggnadsdelar kan i sin tur delas upp i delar t ex när en byggnadsdel endast är delvis skadad eller när kapaciteten ändras.

- Driftsenhet

Med driftsenhet förstås verksamhet som på skadedagen drivs av en driftsledning, med samma arbetsstyrka och maskinpark.

För utarrenderad fastighet och fastighet som inte brukas aktivt, räknas den enskilda fastigheten som en driftsenhet. Fastigheter som skadedagen ägs av samma person och samtidigt brukas av samma arrendator i en driftsenhet enligt ovan, anses dock tillsammans vara en driftsenhet.

- Ekonomiskt värde

Med byggnads och byggnadsinventarier ekonomiska värde förstås 70 % av det tekniska värdet vid annat återställande. Ekonomiskt värde är en beräkning av det skadebelopp som försäkringstagaren erhåller (enligt 2.11.1.5) när byggnad/byggnadsinventarie varken återställs eller annan byggnad/byggnadsinventarie uppförs.

- Kapacitet

Byggnaders kapacitet bestäms för byggnader som är ytkrävande, t ex djurstallar och maskinhallar av dess rationellt användbara yta. För byggnader som är volymkrävande, t ex logar och lador, bestäms kapaciteten av dess rationellt användbara volym.

- Nyanskaffningsvärde

Med nyanskaffningsvärde för byggnad avses den kostnad som skulle ha uppkommit om byggnaden färdigställts som ny vid skadetillfället. I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att byggnaden ska kunna tas i bruk. Här inräknas inte kostnad för byggnadsgrund eller grundmur som ligger lägre än såväl lägsta källargolvs undersida som angränsande mark- eller vattenyta.

- Tekniskt värde vid likvärdigt återställande

Vid bedömning av om en byggnad återställs för samma ändamål som en skadad lämnas dess utrustning med byggnadsinventarier utanför bedömningen. En byggnad är uppförd för samma ändamål om t ex djurstall ersätts med djurstall, lagerbyggnad/maskinhall ersätts med lagerbyggnad/maskinhall. För att byggnadsinventarier ska anses återställda för samma ändamål som de skadade ska t ex inredning i djurstall vara avsedd för samma djurslag.

- Tekniskt värde

Med byggnads eller byggnadsinventariers tekniska värde förstås nyanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage och omodernitet. Tekniskt värde är en beräkning av det högsta skadebelopp som försäkringstagaren kan anskaffa andra byggnader eller byggnadsinventarier för enligt 2.11. Tekniskt värde beräknas enligt värdeminskningstabell 2.11.3.

- Återuppbyggnadsvärde

Med byggnads eller byggnadsinventariers återuppbyggnadsvärde förstås nyanskaffningsvärdet med avdrag för värdeminskning genom ålder slitage och omodernitet. Återuppbyggnadsvärdet är en schablonberäkning av skadebeloppet för bolaget när byggnad eller byggnadsinventarier återställs enligt 2.11. Återuppbyggnadsvärdet beräknas enligt värdeminskningstabell 2.11.3.

Byggnadsdel, se byggnad

Byggnadsinventarier (objekttyp)

Härmed avses inventarier som är fast egendom och som är avsedda för byggnadens användning men inte räknas till byggnad enligt definitionen för byggnad ovan. Till byggnadsinventarier hänförs el-, vatten-, ventilation- och värmeinstallationer, fast utrustning och inredning avsedd för djurskötsel t ex golv i djurstallar, utgödsling, utfodringsanordning och mjölkutrustning, liksom annan fast utrustning t ex foderberednings- och torkanläggningar, transportörer, silos och sorterare. Gödsel och foderrobotar som servar byggnaden räknas även till fast utrustning.

För byggnadsinventarier har försäkringen annan omfattning, se 2.8.1.1, och vid skada gäller andra skadevärderingsregler, se 2.12.1.

Cyberangrepp

Med Cyberangrepp avses obehörigt tillträde eller påverkan av dator- eller IT-system, nätverk eller mjukvaruenhet, till exempel via skadlig kod eller virus, överbelastningsattack eller cyberutpressning.

Datainformation

Med datainformation avses programvara samt skapad information (data) lagrad på datamedia.

Se även definition av Arkivalier.

Datakommunikation

Med datakommunikation avses även tv, tele- och radiokommunikation, trådlös som trådbunden.

Datamedia

Med datamedia avses det fysiska underlag på vilket datainformation finns lagrad, exempelvis magnetband, disketter, CD-skivor, skivpackar och dylikt.

Se även definition av Arkivalier.

Djur (objekttyp)

Med djur avses verksamhetens djur, dock inte: pälsdjur, renar, fiskar kräftor eller andra vattendjur, vilt som föds upp utanför byggnad eller voljär, sällskapsdjur, hundar eller katter. Dessutom ingår sperma och embryon för användning i egen djurbesättning.

Domstolsärende

är sådana rättsliga angelägenheter, som inte ska handläggas som mål vid domstol. De upptas som ärenden och handläggs enligt Lagen om domstolsärenden. Några av de vanligast förekommande ärendena är adoption, bodelning, utseende av bodelningsförrättare, boutredningsman, god man och förvaltare. Domstolsärende påbörjas med en ansökan till en tingsrätt. Domstolsärenden avgörs oftast på handlingarna, vilket innebär att man inte har någon förhandling där parter och domstol träffas. Ett domstolsärende avgörs genom ett beslut och inte genom dom. Beslut i domstolsärenden kan överklagas till hovrätt. I många fall krävs prövningstillstånd.

Driftsenhet, se byggnad

Drönare

Drönare är ett obemannat luftfartyg som kan flyga av sig själv eller fjärrstyras av en förare på annan plats.

Andra benämningar på obemannade luftfartyg är till exempel modellflyg, multikopter, UAV (Unmanned Aerial Vehicle), UAS (Unmanned Aircraft System) och RPAS (Remotely Piloted Aircraft System).

När du flyger drönare är du skyldig att följa de lagar och föreskrifter som gäller för all luftfart. Vilka regler som gäller och om det krävs tillstånd beror främst på vad drönaren ska användas till.

Elfenomen

Med elfenomen menas plötslig och oförutsedd inverkan av producerad elektricitet, t ex kortslutning, överslag, ljusbåge eller överspänning.

Ekonomiskt värde, se byggnad.

Explosion

Med explosion menas en ögonblicklig uppträdande av kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig. För att explosion ska anses föreligga ifråga om behållare eller kärl av vad slag som helst (såsom ångpanna, cylinder, eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt kokare) förutsätts dessutom att behållarens väggar skadas till så stort omfång, att genom utströmning av gas eller ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas.

Som explosion anses däremot inte t ex bristning som orsakas av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommer genom materialspänningar, t ex gjutspänningar, och inte heller bristning som uppkommer genom undertryck t ex implosion.

Frost

Frost uppstår vid temperatur under noll grader Celsius. Ersättningsbar frostskada ska ha inträffat under den normala vegetationsperioden.

Fröträdställning, högskärm

Med fröträdställning och högskärm avses träd lämnade med syfte att ge upphov till föryngring eller med syfte att genom skärmande effekt ha en gynnsam till skyddande inverkan på föryngring.

Fullvärdesförsäkring (försäkringsform)

Med fullvärdesförsäkring avses att egendomens hela värde är föremål för försäkring. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.

Premien är baserad på en av bolaget tillämpad metod för fastställande av kalkylbelopp, byggnadens konstruktion, planlösning med flera omständigheter. Försäkringstagaren ska meddela bolaget vid ny-, till-, eller ombyggnad eller annan jämförlig förbättring eller utökning, för att nytt premieunderlag ska kunna fastställas. Om försäkringstagaren inte meddelar bolaget föreligger underförsäkring som medför att ersättningen blir reducerad.

Följdskada

Skada på viss uppräknad egendom som är en oundviklig följd av ersättningsbar skada på annan försäkrad egendom som omfattas av försäkringsvillkoret.

Förstarisk försäkring (försäkringsform)

Försäkringen gäller med försäkringsbelopp, som utgör högsta belopp för sammanlagd skadeersättning inklusive räddningskostnad enligt avsnitt 2.10.1.1 Räddningskostnad. Röjnings- och bärgningskostnad enligt avsnitt 2.12.3 ersätts utöver försäkringsbeloppet.

Försäljningskostnader

Med försäljningskostnader förstås sådana omkostnader som den försäkrade får betala till följd av försäljning för t ex frakter, annonsering, provisioner.

Föryngring

Med föryngring avses plantskog med en medelhöjd på högst 1,3 meter, där antalet utvecklingsbara* plantor, oavsett trädslag och uppkomstsätt, omedelbart före skada minst ska uppfylla antal plantor* lämpliga för ståndorten*.

Föryngringsavverkning

Med föryngringsavverkning menas avverkning som syftar till att avveckla befintlig skog och genom föryngringsåtgärder (plantering med mera) etablera ny skog. Enligt skogsvårdslagens föreskrifter gäller anmälningsplikt vid föryngringsavverkning. Anmälan ska lämnas till skogsstyrelsen.

Garage, se motor

Grundsjälvrisk

Med grundsjälvrisk avses den självrisk som anges på försäkringsbrevet att gälla generellt för försäkringen eller för objektet. För vissa skadehändelser gäller dock de tilläggssjälvrisker eller de särskilda självrisker som framgår av försäkringsvillkoren.

Gårdslösöre

Till gårdslösöre räknas objekttyperna Djur, Lantbruksinventarier, Hästinventarier och Lantbruksprodukter.

Hektar
En hektar är 10 000 m2.

Hemdjur
Med hemdjur avses djur som används i lantbruk. Exempel på hemdjur är nötkreatur, häst, grisar, får, getter och fjäderfä. Hund och katt är inte hemdjur.

Huvudplantor
Med huvudplantor avses plantor av för växtplatsen lämpliga trädslag om med hänsyn till kvalitet, utvecklingsstadium och skaderisk har förutsättningar att utvecklas väl och därför är lämpliga att ingå i det framtida beståndet.

Huvudströmbrytare, se motor

Hästinventarier (objekttyp)
Härmed avses

- Seldon, sadlar, täcken, remtyg, hästdragna vagnar eller släp, sulkyer och tävlingskläder
- Maskiner och redskap särskilt anskaffade för häströrelsen
- Häströrelsens förbrukningsartiklar, driv- och smörjmedel, bränsle, gårdscistern, verkstadsutrustning, reservdelslager, byggnadsmaterial, kontorsinventarier samt övriga hästtillbehör.
- Datorer som används i häströrelsen och inte är byggnadsinventarier.

Hästverksamhet
Härmed avses: Hästavel, hästtränare, ridskola, ridutbildning, turridning, inackordering, uthyrning och fritdshästverksamhet.

Högsta ersättning
Försäkringen gäller med försäkringsbelopp, som utgör högsta belopp för skadeersättning.

Inköpskostnader
Med inköpskostnader förstås här skäliga omkostnader för frakter som den försäkrade får betala till följd av inköpet.

Investering
Med investering avses anskaffning av ny egendom eller utökning av befintlig egendoms värde eller kapacitet genom aktiv handling.

Jordskalv
Med jordskalv vars följder ger rätt till ersättning enligt denna försäkring menas här när Seismologiska Institutet i Uppsala - eller motsvarande utländsk institution - registrerat jordskalv av minst stryka 4 enligt den regionala Richterskalan och bedömt att skalvet på försäkringsstället haft sådan intensitet att skada kunnat uppstå.

Kapacitet, se byggnad

Kvalitetsförlust
Med kvalitetsförlust avses förlust som kan påverka värdet av växande träd, men som inte orsakar skyldighet till hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagens föreskrifter 5§ och, 6§.

Lantbruksinventarier (objekttyp)
Härmed avses självgående maskiner och övriga inventarier som inte anskaffats eller tillverkats för försäljning.

Lantbruksinventarier indelas i:

Självgående maskin angivna på försäkringsbrev

- trafikförsäkringspliktig men ej registreringspliktig för skördearbete, växtskyddsarbete, radrensning, transport och lastning i jordbruk tex tröska, slaghack, betesupptagare, kompaktlastare.
- ej trafikförsäkringspliktig, för skördearbete eller annat lantbruksarbete tex åkgräsklippare och autonoma maskiner.

Större lantbruksmaskiner

- tex, hackar, vallmaskiner, rundbalspress, plastare, upptagare och växtodlingsspruta.

Övriga inventarier

- påhängs och transporterade redskap.
- handverktyg och mindre redskap.
- motordrivna maskiner tex kompressor, byggtork, motorsåg, röjsåg, gräsklippare, robotgräsklippare.
- verksamhetens förbrukningsartiklar, driv- och smörjmedel, bränsle, gårdscistern, verkstadsutrustning, reservdelslager, byggnadsmaterial, kontorsinventarier och kontorsmaterial.
- datorer och elektronisk utrustning som används i verksamheten och inte är byggnadsinventarier.
- tält, vindskydd och andra täckningsanordningar.
- halsband för virtuella stängsel.

Lantbruksprodukter (objekttyp)
Härmed avses verksamhetens produkter, som utsäde, foder, strö, handelsgödsel, bekämpningsmedel, emballage och förnödenheter för gårdens eget behov. Skogsprodukter* hanteras enligt 6 Skogsbrand- och skogsförsäkring.

Lantbrukets Brandskyddskommitté (LBK)
Ett samarbetsorgan för lantbruket, myndigheter, organisationer och försäkringsbolag.

Genom skadeförebyggande arbete verkar de för ett förbättrat brandskydd inom lantbruket och hästnäringen, så att du som lantbrukare och hästägare tryggt kan utveckla ditt företag.

LBK:s rekommendationer samlas i LBK-pärmen. Den finns tillgänlig gratis i sin helhet på www.brandskyddsforeningen.se/lbk/. Den kan också beställas inklusive abonnemang på uppdateringar.

Luftfartyg
Ett luftfartyg är till exempel ett flygplan, en helikopter eller en ballong.

Luftförorening
Med luftförorening avses luftburna och för träd direkt eller indirekt skadliga kemiska ämnen.

Markanläggning och markinventarier (objekttyp)
Härmed avses anläggning och inventarier som inte är hänförliga till objekttyperna byggnad, byggnadsinventarier eller lantbruksinventarier.

- Markanläggning

Härmed avses sådan fast anläggning som t ex brunnar, broar, vägar, täckdiken, öppna diken, dammar och invallningar.

- Markinventarier

Härmed avses t ex stängsel, utrustning i dammar, ledningar utanför huskropp som betjänar ekonomibyggnader samt pumpar i brunnar, dammar och invallningar.

Markberedning
Med markberedning avses följande:

- Bearbetning av planteringspunkt så att mineraljord blottas.
- Bearbetning sker genom harvning, fläckmarkberedning eller högläggning.
- Bearbetad yta ska vara minst 50 x 50 cm per planteringspunkt.

Marknadsvärde
Med marknadsvärde förstås det värde som föremålet betingar i allmänna handeln.

Markarbete
Med markarbete avses sprängningsarbete samt övrigt arbete i mark eller grund, exempelvis pålning, spontning, schaktning, grävning och packning.

Motor, motordrivna fordon mm
Under denna rubrik finns beskrivningar som har med motorfordon och motorredskap med mera att göra.

- Garage

Med garage avses lokal som utformas som egen brandcell och förhindrar brandspridning till andra utrymmen med minst 60 minuter. Lokalen ska uppfylla LBK:s rekommendationer för garage/gårdsverkstad enligt flik 3. Upplag av lättantändliga ämnen får inte finnas i garage.

- Gnistsläckare

Gnistsläckare ska vara utformad och monterad så att den effektivt hindrar utströmning av gnistor tillsammans med avgaserna från motor. Gnistsläckarens funktion ska kontrolleras fortlöpande, t ex vid varje oljebyte.

- Huvudströmbrytare

Huvudströmbrytare är en avstängningsanordning som bryter maskinens strömtillförsel från batteriet. Huvudströmbrytare med anslutningar ska uppfylla försäkringsbranschens krav enligt SBF 127. Strömmen ska brytas med huvudströmbrytaren när maskinen lämnas utan tillsyn, samt vid uppställning, reparation och rengöring.

- Motordrivna fordon

Med motordrivna fordon avses här samtliga fordon och motorredskap som drivs med förbränningsmotor.

- Motorfordon

Med motorfordon avses här bil (t ex personbil, lastbil), motorcykel eller moped.

- Motorredskap

Med motorredskap avses här t ex traktor, lastmaskin, gaffeltruck, snöskoter, terrängskoter eller självgående maskin (se definitionen för lantbruksinventarier punkterna 1 och 2). Med motorredskap avses här inte motorredskap vars startbatteri avlägsnats.

- Stationär förbränningsmotor

Med stationär förbränningsmotor avses här fast uppställd förbränningsmotor, t ex motor för drift av reservelverk.

M3fub
M3fub är ett handelsmått för rundvirke, kubikmeter fast volym mätt under bark.

Naturliga utbredningsområden
En art anses ha sitt naturliga utbredningsområde inom Sverige när arten räknas upp i ”NATIONALNYCKELN till Sveriges flora och fauna”, utgiven av Artdatabanken Sveriges Lantbruksuniversitet.

Norden
Med Norden avses Sverige, Norge, Danmark, Finland, Island och Färöarna.

Nyanskaffningsvärde
Med nyanskaffningsvärde för byggnadsinventarier och lantbruksinventarier avses den kostnad som skulle ha uppkommit, om ett föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats som nytt vid skadetillfället.

I värdet ska inräknas alla kostnader som fordras för att föremålet ska kunna tas i bruk.

Se även definition av Byggnad.

Nära anhörig

Med nära anhörig menas make, maka, sambo, registrerad partner, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far-, mor- och svärföräldrar, annan person med vilken den försäkrade sammanlever samt person som har vårdnad om någon i denna krets.

Objekttyper

Härmed avses beteckning på försäkrade föremål. Objekttyper är:

- Byggnader, byggnadsinventarier,
- markanläggningar, markinventarier,
- solcellsanläggning*,
- lantbruksinventarier,
- hästinventarier,
- lantbruksprodukter, obärgad gröda,
- annans egendom,
- djur,
- varor i annan näringsverksamhet,
- arkivalier,
- pengar och värdehandlingar,
- arbetstagares egendom.

Obärgad gröda (objekttyp)

Härmed avses växande gröda och produkter som skördats men inte placerats på slutligt förvaringsställe.

Olycksfall (djur)

Med olycksfall menas kroppsskada som drabbar det försäkrade djuret genom plötslig yttre händelse. Om veterinären konstaterar att djuret blivit akut förgiftad räknas det också som olycksfall. Med olycksfall avses inte heller sådant tillstånd som, även om det konstateras efter ett olycksfall, enligt veterinärmedicinsk bedömning har sin grund i sjukdom.

Olycksfallsskada

Med olycksfallsskada menas kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Olycksfallsskadan ska ha krävt läkarbehandling. Total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt smitta på grund av fästingbett ersätts som olycksfallsskada. Med olycksfallsskada jämställs skada på grund av förfrysning, värmeslag eller solsting. Sådan kroppsskada anses ha inträffat den dag den visar sig.

Med olycksfallsskada avses inte:

- Kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändringar. Kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggskott, diskbråck och muskelbristning. Som olycksfallsskada ersätts inte skada som uppkommit genom vridvåld, om inte vridvåldet är orsakat genom en direkt yttre händelse (avser inte vridvåld mot knä).
- Skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterie, virus eller annat smittämne (avser inte smitta på grund av fästingbett).
- Skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte orsakats av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring.
- Sådant tillstånd som även om det konstaterats efter en olycksfallsskada enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallsskadan utan på sjukdom, åldersförändringar, lyte eller sjukliga förändringar.

Pengar och värdehandlingar (objekttyp)

Härmed avses verksamhetens

- pengar och gällande frimärken.
- aktier, obligationer, kuponger, växlar, checkar och andra fordringsbevis.

Plantor, lämpliga

Med plantor lämpliga på ståndorten avses att typ av planta, plantstorlek och trädslag ska vara lämpligt på aktuell växtplats med hänsyn tagen till markförhållanden samt risk för skada genom frost och/eller torka.

Plasthall/Tälthall

Hall skall vara uppburen av fast konstruktion som är fast förankrad i mark. Stativ och bågar avsedda att primärt eller sekundärt uppbära hallens duk ska vara så utformade att de inte kan orsaka skada på duken. Duk ska var brandklassad enligt LBK:s rekommendationer.

Prisbasbelopp

Prisbasbelopp fastställs enligt lagen om allmän försäkring och gäller för det år skadan inträffade.

Självrisk uttryckt i prisbasbelopp, avrundas vid beräkning nedåt till närmast 100-tal kronor.

Andra belopp uttryckta i prisbasbelopp avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.

Ridbaneunderlag

Med ridbaneunderlag avses de övre skikten i underlaget i ett ridhus eller i en paddock och är byggnadsinventarie eller markinventarie. Dränerings- och grundskikt tillhör byggnad respektive markanläggning.

Rån

Med rån avses tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara. Häri innefattas även lindrigare våld på person förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet, att denne gjort vad som rimligen kan begäras för att hindra eller minska skadan och att händelsen kan styrkas genom tillförlitlig utredning.

Samma ändamål, se byggnad

Serieskada

Med serieskada i ansvarsförsäkring menas en serie skador som inträffat till följd av samma orsak, samma handling eller samma händelse. Med serieskada vid miljöskada menas samtliga skador som orsakats av samma händelse.

Skadebelopp

Med skadebelopp avses det belopp till vilket vi värderat skadan.

Skogsbilväg

Skogsbilväg anses vara lämpad för sitt ändamål om den har en standard som tillåter lastbilstransporter av virke året runt med undantag för perioder med tjällossning och ihållande regn.

Skogsbruk

Med skogsbruk avses produktion av virke och energiråvara på skogsmark. Avverkning av träd i trädgård anses inte vara skogsbruk.

Skogsdiken

Skogsdiken med syftet att avvattna skogsmark för att gynna skogsproduktion.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål och som i genomsnitt minst producerar 1 m3sk per hektar* och år, enligt skogsvårdslagens föreskrifter 2§. Som försäkrad skogsmark räknas mark som taxerats som skogsmark enligt fastighetstaxeringslagen och som ingår i försäkrad areal enligt försäkringsbrevet.

Skogsprodukter
Med skogsprodukter menas:

- rundvirke (timmer och massaved)
- ihopsamlade stamdelar, stubbar och hyggesavfall för avsalu eller egen användning
- plantor, frön, bekämpningsmedel och gödning.

Skogsvård
Med skogsvård avses markberedning, plantering m fl föryngringsåtgärder, skötsel av föryngring t ex åtgärder mot snytbaggeangrepp, gräsrensning och ungskogsröjning.

Skogsvårdslagen
Härmed avses följande:

- Skogsvårdslagen
- Skogsvårdsförordningen
- Skogsstyrelsens gällande föreskrifter och allmänna råd.

Skorpbildning
sker ofta efter kraftigt regn och sedan upptorkning och gör att jordytan blir hård och svårgenomtränglig för grödan. Dessutom uppstår syrebrist och plantan dör.

För lantbrukaren är det viktigt att snarast bryta skorpan med någon form av bearbetning för att minimera skadan.

Skyddszoner
Med skyddszoner menas att enligt skogsvårdslagens föreskrifter 30§ ska skyddszoner med träd och buskar lämnas mot skogliga impediment, utmed hav, sjöar, vattendrag och öppen jordbruksmark samt vid bebyggelse i sådan utsträckning som behövs av hänsyn till växt- och djurlivet, kulturmiljön och landskapsbilden.

Skäliga kostnader
Med skäliga kostnader avses här:

kostnader som utifrån omständigheterna kan anses vara normala och rimliga, och som i ett regionalt perspektiv kan försvaras utifrån detta kostnader för arbete som utförts med moderna och rationella metoder, med lämplig utrustning och med genomsnittligt professionellt kunnande.

Snötryck
Med skada genom snötryck avses skada som uppkommit i direkt samband med extrem nederbördsmängd eller andra extrema väderleksförhållanden under förutsättning att det på grund av väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snön samt att tidigare snöbelastning inte väsentligt påverkat skadan.

Snöras
Med snöras menas att skadan orsakas genom snö eller is i rörelse, till skillnad från snötryck där snön genom ett konstant tryck orsakar skadan.

Solcellsanläggning (objektstyp)
I solcellsanläggning ingår: solceller, infästning, stativ, växelriktare samt elinstallationer som är avsedda för dessa.

Stationär förbränningsmotor, se motor

Storm
Med storm förstås vind med hastighet av minst 21 meter per sekund.

Ståndort
Med ståndort menas växtplats.

Takbeläggning
Med takbeläggning menas t ex plåt, tegel, papp, underlagspapp, kondensskydd, läkt men inte undertak och takstolar.

Tekniskt värde

Med tekniskt värde avses nyanskaffningsvärdet* med avdrag för värdeminskning genom ålder, slitage och omodernitet.

Tillverkningskostnad

Med tillverkningskostnad avses kostnader för direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverkningsomkostnader och administrationsomkostnader.

Tillväxtförlust

Med tillväxtförlust avses förlust som påverkar växande träds volymproduktion negativt, men som inte orsakar skyldighet till hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagens föreskrifter 5§ och 6§.

Torka

Torka är en direkt följd av bristande nederbörd som orsakar brist på vatten för plantan.

Tvistemål

Ett tvistemål eller civilmål är i svensk rätt de mål där allmän domstol handlägger och avgör frågor mellan enskilda parter som inte kan komma överens. Den som väcker talan mot någon i ett tvistemål betecknas kärande och motparten betecknas svarande.

Några av de vanligaste tvisterna är tvister om pengar, konsumenttvister och tvist inom familjen.

Tvistemål börjar med en ansökan om stämning och fortsatt skriftväxling mellan parterna. Sen bedömer domstolen om man behöver ha muntlig förberedelse eller om man kan gå direkt till huvudförhandling. När huvudförhandling är genomförd avgör domstolen målet genom dom om inte parterna kan förlikas.

Täckningsbidrag

Härmed avses försäljningsvärde (intäkter) - exklusive mervärdesskatt - för sålda eller levererade djur, produkter, varor och tjänster minskat med häremot svarande särkostnader för

- försäljningen (rabatter, frakter m m).
- produktionen (t ex förnödenheter, förbrukningsmaterial, råvaror, underhåll, energi, telefon m m).

Anmärkning: I täckningsbidraget ingår värdet av eget arbete eller löner till arbetstagare samt av dessa beroende avgifter enligt lag eller avtal.

Kostnaderna ska så nära som möjligt beräknas efter marknadspriset under ansvarstiden.

Tält

Enklare väderskydd som är flyttbart, tex för tillfällig förvaring och regnskydd.

Tändskyddande beklädnad

Med tändskyddande beklädnad menas material som godkänts som sådant enligt CITACs godkännandelista (svenskt Byggodkännande AB; www.sitac.se). Till exempel 13 mm gipsplatta, 8 mm cementbunden spånskiva eller 8 mm fibercementskiva.

Underförsäkring

Härmed avses att förändringar, som gjorts före försäkringsårets början, inte anmälts till försäkringsbolaget och att detta - om det anmälts - skulle ha inneburit högre premie för hela den försäkrade verksamheten.

Full försäkring föreligger i så fall inte varför ersättningen reduceras enligt 2.12.2.

Ungskog

I ungskog är träden >1,3 meter höga men <10 cm grova i brösthöjd.

Utvecklingsbara plantor

Med utvecklingsbara plantor avses plantor som enligt skogsvårdslagens föreskrifter anses vara utvecklingsbara och lämpliga på ståndorten.

Varor (objekttyp)
Med varor i försäkrad näringsverksamhet avses:

- råvaror, produkter i arbete, hel- och halvfabrikat, samt varor anskaffade för försäljning
- emballage och annan lös egendom som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

Vegetationsperiod
Med vegetationsperiod menas den del av året då medeltemperaturen normalt överstiger 5 plusgrader.

Veterinär
Med veterinär avses sådan veterinär som är förordnad av Jordbruksverket för att bedöma djursjukdomar för aktuellt djurslag. Riktlinjer utfärdas även av Dina Försäkringars förtroendeveterinär.

Virkesförråd
Med virkesförråd menas volym skog per areal, uttryckt i m3sk (skogskubikmeter) per hektar*.

Värdeskåp
Med godkänt värdeskåp avses ett värdeskåp som har provats och som är certifierad eller har fått intyg av Svenska Stöldskyddsföreningen. Sådana produkter finns upptagna i Säkerhetsguiden som utges av Svenska Stöldskyddsföreningen.

Värdeskåp ska vara godkänt enligt standard SS 3000, SS 3050, LPS 1183 eller SS-EN 1143-1.

Värdehandlingar
Se definition Pengar och värdehandlingar.

Våtrum
Med våtrum avses badrum, duschrum, tvättstuga, eller annat utrymme inomhus som har golvbrunn och som enligt gällande byggnorm ska vara försett med tätskikt. Med byggnorm avses exempelvis Boverkets Byggregler (BBR).

Växande skog
Träd som omedelbart före skadetillfället var levande och som växer på försäkrad skogsmark.

Växthus
Med växthus avses byggnad av plast eller glas som används i den försäkrade verksamheten. Som växthus avses inte enklare övertäckningar av duk eller väv.

Åskslag
Med åskslag menas överspänning som leds in via inkommande ledningssystem eller direktträff av åska.

Återställande
Med återställande förstås reparation eller anskaffande av motsvarande föremål av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål med rationella metoder och material.

Återuppbyggnadsvärde, se byggnad

Överfall
Med överfall avses att våld utövats på person.